

LEADER 2014-2020

STRATEGAETH DATBLYGU LLEOL WRECSAM

RHAGFYR 2016 (Fersiwn 2)

FERSIWN: 1
DYDDIAD: MEDI 2014

Defnyddiwch ffont Arial Maint 12 drwy gydol y ddogfen er cysondeb

Canllaw yn unig yw'r templad hwn. Sicrhewch eich bod yn ei lenwi ar y cyd â'r ddogfen Canllawiau llawn Strategaeth Datblygu Lleol LEADER 2014-2020 a gyhoeddwyd ym mis Mehefin 2014

ENW'R GRŴP GWEITHREDU LLEOL (GGLI) A MANYLION CYSWLLT

Enw'r Grŵp Gweithredu Lleol (GGLI)	Wrecsam
---	---------

Prif Gyswllt y Corff Gweinyddol

Enw	Lowri Owain, Prif Weithredwr, Cadwyn Clwyd
Rhif ffôn	01490 340 500
E-bost	lowri.owain@cadwynclwyd.co.uk
Cyfeiriad	Llys Owain, Stryd y Bont, Corwen, Sir Ddinbych LL21 0AH.

Ail Gyswllt y Corff Gweinyddol

Enw	Delyth Jones
Rhif ffôn	01490 340 500
E-bost	Delyth.jones@cadwynclwyd.co.uk
Cyfeiriad	Llys Owain, Stryd y Bont, Corwen, Sir Ddinbych LL21 0AH.

AMSERLENNI GWEITHREDU'R STRATEGAETH DATBLYGU LLEOL

Dyddiad Dechrau Arfaethedig (dim cynt na 1 Ionawr 2015)	1 Ionawr 2015
Dyddiad Gorffen (dim hwyrach na 31 Rhagfyr 2021)	31 Rhagfyr 2021

Darparwyd terfynau geiriau ar gyfer pob adran ond nid ydynt yn gyfarwyddol

ADRAN 1– CYSONDEB STRATEGOL

Disgrifiad	Eglurwch sut y mae'r Strategaeth yn cyd-fynd â strategaethau, polisiau a rhaglenni'r Undeb Ewropeaidd (UE) ac i ba raddau y mae'n gyson ag Ardaloedd â Ffocws Rhaglen Datblygu Gwledig Cymru (2014-2020) a'r pum thema LEADER sy'n briodol i gyd-destun y Strategaeth.
Yn gysylltiedig ag	Adrannau 1 a 3.5 Canllawiau'r Strategaeth Datblygu Lleol, Mehefin 2014

1.1 Diffiniad o'r ardal a'r boblogaeth y mae'r strategaeth yn eu cwmpasu *(2,000 gair)*

Trosolwg o ardal ddaeryddol arfaethedig y Grŵp Gweithredu Lleol (GGLI) a'i phoblogaeth. Ffigurau poblogaeth yn ôl wardiau gwledig, wardiau gwasanaeth a wardiau cartref.

Mae'r tabl a ganlyn yn amlinellu'r wardiau y bwriedir eu cynnwys a data poblogaeth y wardiau hynny:

Bronington	Wrecsam	3,179	
Brymbo	Wrecsam	4,004	
Bryn Cefn	Wrecsam	2,176	
<i>Brynyffynnon</i>	<i>Wrecsam</i>	3,472	<i>Cartref</i>
<i>Cefn</i>	<i>Wrecsam</i>	5,067	<i>Gwasanaeth</i>
Gogledd Y Waun	Wrecsam	2,439	
De'r Waun	Wrecsam	2,035	
Coedpoeth	Wrecsam	4,706	
Dyffryn Ceiriog	Wrecsam	2,175	
Esclusham	Wrecsam	2,776	
Dwyrain a Gorllewin			
Gresffordd	Wrecsam	2,721	
<i>Grosvenor</i>	<i>Wrecsam</i>	2,705	<i>Cartref</i>
Gwenfro	Wrecsam	1,826	
Gogledd Gwersyllt	Wrecsam	2,875	
Holt	Wrecsam	3,605	
Llangollen Gwledig	Wrecsam	2,063	
Llai	Wrecsam	4,813	
<i>Maesydre</i>	<i>Wrecsam</i>	1,945	<i>Cartref</i>
Marchwiell	Wrecsam	2,369	
Merffordd a Hoseley	Wrecsam	2,281	
Mwynglawdd	Wrecsam	2,467	
Owrtyn	Wrecsam	3,312	
Penycae a De Rhiwabon	Wrecsam	2,538	
Ponciau	Wrecsam	4,840	

Rossett	Wrecsam	3,241	
Rhiwabon	Wrecsam	2,925	
Smithfield	Wrecsam	2,690	Host
CYFANSWM		81,245	

(Ffynhonnell Cyfrifiad 2011)

Cydlynid yr Ardal

Mae'r ardal wledig hon o fewn ffiniau un awdurdod lleol, sef Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam. O ran ei thirwedd, daearyddiaeth, cymdeithas ac economi, mae ganddi nodweddion amrywiol. Nodweddir yr ardal gan amaethyddiaeth cymysg sy'n amrywio o ffermydd llaeth a gwartheg cymysg ar yr iseldir i ffermio mynydd ar yr ucheldir a thopograffeg sy'n cynnwys gwastatir isel i'r dwyrain a rhostir uchel i'r gorllewin. Mae patrwm anheddiad yr ardal yn wasgaredig ac yn gyfyngedig yn bennaf i'r pentrefi a'r ffermydd a thyddynnod cyfagos, ac er gwaethaf agosatrwydd sawl ardal boblog iawn, mae rhai rhannau o ardal y cais yn dioddef oherwydd eu bod ar yr ymylon.

Yn ddaearyddol, gellir rhannu'n ardal yn fras yn bedair ardal wahanol o ran topograffeg:

- a) Mae ucheldir Dyffryn Ceiriog yn arwain at Fynyddoedd y Berwyn gan godi i 500m a cheir copaon hyd at 780m mewn rhai ardaloedd. Mae wardiau Gogledd y Waun a De'r Waun yn ffurfio porth naturiol i'r dyffryn. Rhostiroedd agored sydd ar yr tir uchel, ac mae'r tiroedd is yn cynnwys cymysgedd o ffermydd bach a choetiroedd, ynghyd â phentrefi gwasgaredig ar hyd llawr y dyffryn. Dwysedd poblogaeth yr ardal hon yw'r isaf yn y Fwrdeistref Sirol (0.5 o bobl i bob hectar) a ffermio mynydd sydd fwyaf amlwg yma. Mae llawer o bobl Dyffryn Ceiriog yn gweithio mewn swyddi cynradd megis amaethyddiaeth, mwyngloddio, coedwigaeth a physgota (8.66%). Mae saethu adar a helgig hefyd yn cyflogi llawer o bobl yn yr ardal. Yn ddiwylliannol, mae Dyffryn Ceiriog hefyd yn nodedig gan fod cyfran fwy o'r boblogaeth yn siarad Cymraeg (31.22%).
- b) Mae Ucheldir y Gorllewin yn cynnwys Wardiau Llangollen Wledig, Penycae, De Rhiwabon, Brymbo, Mwynglawdd, Coedpoeth a Phonciau. Dwysedd poblogaeth yr ardal hon yw 2.48 o bobl i bob hectar, (Cyfrifiad 2011, ONS). Ffermio mynydd yw'r gweithgaredd amaethyddol amlycaf yn yr ucheldir. Mae yma amryw o bentrefi ar dir ffermio, dyffrynnoedd coediog a thirweddau a adfywiwyd neu a adferwyd (hen diroedd diwydiannol). Mae Clawdd Offa yn croesi'r ardal hon ac mae yma fryngaer cynhanesyddol, sy'n adlewyrchu hanes Wrecsam ar y ffin rhwng Cymru a Lloegr. Mae Mynydd Rhiwabon / Esclusham yn ddarn o rhoddir agored (sy'n codi i 460m a 502m) lle ceir olion hen fwyngloddffeydd a chwareli. Mae rhan helaeth o'r ardal heb neb yn byw ynddi, ond ceir ffermydd gwasgaredig ar y llethrau dwyreiniol, ac i'r gogledd mae Bwlchwyn, y pentref uchaf yng Nghymru sydd dros 1090 troedfedd (333 metr) uwchlaw lefel y môr.
- c) Mae'r ymylon dwyreiniol yn cynnwys wardiau Rosset, Gresfordd, Merffordd a Hoseley, Rhiwabon, Llai, Gogledd Gwersyllt, Bryn Cefn, Gwenfro,

Esclusham, Holt a rhan ogleddol Marchwiel. Gwneir defnydd amrywiol o'r tir yn yr ardal hon a cheir yma bocedi o dir amaethyddol o ansawdd, Gradd 2, (Dosbarthiad Tir Amaethyddol, DEFRA), ond diwydiant yw'r prif weithgaredd economaidd erbyn hyn. Roedd gan nifer o'r ardaloedd hyn gysylltiad â'r diwydiant glo yn y gorffennol. Gwelir llawer o bwysau datblygu at ddefnydd preswyl yn yr ardal hon yn sgil ehangu Wrecsam a'i cymunedau dibynnol. Dwysedd y boblogaeth yw 2.32 o bobl i bob hectar.

- d) Mae iseldir ardal Maelor yn cynnwys wardiau Bronington ac Owrtyn. Ardal amaethyddol yw hon yn bennaf ac mae'n debyg iawn i dirwedd gyfagos Sir Gaer a Gogledd Sir Amwythig. Tir pori sydd yn fwyaf amlwg yma, ynghyd â rhywfaint o dir âr. Mae ardal Maelor yn cynrychioli dros 25% o ardal wledig Wrecsam. Amaethyddiaeth yw'r prif ddiwydiant yma ar orlffdir afon Dyfrdwy. Ceir amryw o nodweddion dŵr ar y tir isel hwn, megis gwernydd, mwsoglau a phyllau, a'r nodwedd bwysicaf oll, sef afon Dyfrdwy a'i hisafonydd. Mae nifer o ffermydd, pentrefi bychan tlws a thirweddau hanesyddol yma hefyd, gan gynnwys gryn a rych canoloesol a safleoedd amffosog. Yn ddiwylliannol, er ei dibyniaeth ar amaethyddiaeth mae'n ardal sydd wedi seisnigo o'i chymharu â'r Ucheldir Gorllewinol a Dyffryn Ceiriog. Dwysedd poblogaeth yr ardal yw 0.54 o bobl i bob hectar.

Mae llwybrau cyfathrebu da a choridorau dŵr, (afon Dyfrdwy, ei hisafonydd, afon Ceiriog, Clywedog ac Alun, a chamlas Llangollen) yn cysylltu â'r ardaloedd uchod. Y briffordd rhwng y gogledd a'r de yw Cefnffordd yr A483 / A5 sy'n cysylltu Rossett â'r Waun, ac i gyfeiriad y dwyrain – gorllewin, y prif gysylltiadau ffordd yw Cefnffordd yr A525 sy'n cysylltu Bronington â Mwynglawdd, a'r A539 rhwng Hanmer a Threfor. Mae'r rhain oll yn cydlynu'r diriogaeth hanesyddol, gwledig hon ar y ffin, y ffurfiwyd ei diwylliant a'i thraddodiadau gan fudo, gwrthdaro ac amseroedd mwy sefydlog yn y pen draw. Mae datblygiadau diwydiannol, yn enwedig mwyngloddio adnoddau naturiol wedi cael effaith fawr ar yr ardal ac mae llawer o'r aneddiadau mawr yn cydlynu'r ardal gan gyfiawnhau ei ddewis fel ardal strategol.

Bwriad i weithio ar draws ffiniau

Penodwyd Cadwyn Clwyd gan Lywodraeth Cymru fel y corff gweinyddol i gefnogi'r gwaith o gyflewni LEADER yn Wrecsam, Sir Ddinbych a Sir y Fflint. Mae hyn yn cynnig cyfle unigryw i wneud y mwyaf o gysylltiadau a synergeddau ar draws ardaloedd y tri awdurdod lleol yn nhermau'r strategaethau datblygu lleol a'r camau gweithredu i'w cyflenwi. Cynhaliwyd y gwaith ymgynghorol sy'n sail i'r tair ddogfen Strategaeth Datblygu Lleol ar ffurf proses integredig a nodwyd cyfleoedd allweddol, strategol mewn perthynas â gweithio ar draws ffiniau'r tair ardal i gyflenwi buddion a chanlyniadau tebyg. Nodir y rhain yn glir yn adrannau perthnasol y Strategaeth hon.

Yn ogystal, nodwyd sawl cyfle strategol i gydweithio ar draws ffiniau gyda Grwpiau Gweithredu Lleol mewn rhannau eraill o'r Deyrnas Unedig a'r Undeb Ewropeaidd. Mae'r cyfleoedd hyn yn gysylltiedig â'r Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNE) a'r Safle Treftadaeth y Byd ac unwaith yn rhagor, nodir y cyfleoedd hyn yn adrannau perthnasol y Strategaeth hon.

1.2 Disgrifiad o'r Integreiddio

(2,500 gair – i'w cysylltu â'r camau gweithredu a ddisgrifir yn Adran 3.1 – Rhesymeg Ymyrryd)

Ategu strwythurau a mentrau eraill

Strwythur Presennol	Sut y bydd LEADER yn ategu strwythurau eraill, yn hytrach na'u dyblygu
Cyngor Sir Wrecsam a Bwrdd Gwasanaethau Lleol Wrecsam (BGLI)	Bydd buddsoddiad LEADER yn ardal wledig Wrecsam yn ategu gwaith nifer o adrannau Cyngor Sir Wrecsam. Yn benodol, bydd mwy o bwyslais yn ystod y cyfnod 2014-2020 ar thema 3 LEADER (Archwilio ffyrdd newydd o ddarparu gwasanaethau lleol anstatudol) a fydd yn cynnig posibilrwydd mawr ar gyfer ategu gwaith Cyngor Sir Wrecsam, er enghraifft i gefnogi mentrau cymdeithasol i gyflenwi gwasanaethau mewn dulliau newydd ac arloesol. Byddwn yn osgoi dyblygu drwy sicrhau bod aelodau Cyngor Sir Wrecsam yn chwarae rhan weithredol ar y GGLI ac yn helpu i lywio a siapio cynllun prosiectau er mwyn ceisio ein gorau i ategu gwasanaethau a gweithgareddau'r cyngor.
Busnes Cymru	Bydd buddsoddiadau trwy thema 2 LEADER (hwyluso datblygiad cyn-fasnachol, partneriaethau busnes a chadwyni cyflenwi byr) yn ategu gwaith Busnes Cymru. Bydd buddsoddiadau LEADER yn canolbwyntio ar dreialu a rhoi prawf ar hyfywedd cysyniadau cyn-fasnachol. Ar ôl eu profi, caiff yr entrepreneuriaid sydd y tu ôl i'r syniadau hyn eu cyfeirio at Busnes Cymru fel sy'n briodol i gael cymorth cychwyn busnes prif ffrwd. Byddir yn osgoi dyblygu drwy sicrhau bod camau gweithredu LEADER yn mynd i'r afael â methiannau penodol y farchnad yn y cam 'prawf o gysyniad' cyn-fasnachol.
Cynghorau Tref a Chymuned yn ardal wledig Wrecsam	Mae cynghorau tref a chymuned wedi bod yn rhanddeiliaid allweddol wrth gyflenwi'r Rhaglen LEADER bresennol yn ardal wledig Wrecsam a byddant yn parhau i fod yn bartneriaid allweddol yn y rhaglen newydd. Byddwn yn sicrhau ein bod yn ategu eu gwaith ac yn osgoi dyblygu drwy weithio'n agos gyda chynghorau tref a chymuned a rhoi cymorth iddynt ymgysylltu â'r gymuned, er mwyn sicrhau bod camau gweithredu LEADER yn ymateb i anghenion y gymuned a lle bo hynny'n bosibl yn buddsoddi ar y cyd â chynghorau tref a chymuned i wneud y mwyaf o werth am arian ac enillion ar fuddsoddiad.
Prifysgol Glyndŵr a Choleg Cambria	Bydd buddsoddiad LEADER yn ategu gwaith Coleg Cambria a Phrifysgol Glyndŵr drwy ganolbwyntio ar brosiectau arddangos (e.e. yn ymwneud ag amaethyddiaeth a sgiliau bwyd a chyfleoedd cyflogaeth). Fel rhanddeiliad allweddol, mae Coleg Cambria wedi bod yn gysylltiedig â chyfnod y Rhaglen

	<p>bresennol a bydd yn parhau i chwarae rhan weithredol yn ystod y cyfnod 2014-2020. Byddwn yn osgoi dyblygu drwy sicrhau y cynhelir trafodaethau helaeth gyda Coleg Cambria wrth gynllunio a rhoi'r prosiectau LEADER ar waith.</p>
<p>Cyd-bwyllgor Ymgynghorol AHNE Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy</p>	<p>Mae hwn yn gorff allweddol o safbwynt ymgysylltu â'r AHNE ac mae perthynas gref eisoes yn bodoli rhwng aelodau'r GGLI, y corff gweinyddol a'r Pwyllgor. Disgwylir y bydd cysylltiad rhwng aelodau Grwpiau Gweithredu Lleol Wrecsam, Sir Ddinbych a Sir y Fflint a'r Pwyllgor Ymgynghorol a bydd hyn yn sail ar gyfer sicrhau ategu helaeth, cydweithio yn ogystal â chyfleoedd ar gyfer buddsoddi ar y cyd.</p>
<p>Cymdeithas Mudiadau Gwirfoddol Wrecsam (AVOW)</p>	<p>Mae'r trydydd sector wedi bod yn bartner allweddol yn y gwaith o gyflenwi LEADER yn ardal wledig Wrecsam yn ystod cyfnod y rhaglen bresennol. Bydd hyn yn parhau yn y dyfodol a rhoddir mwy o bwyslais ar gefnogi mentrau lleol, trosglwyddo asedau cymunedol a hwyluso mynediad at wasanaethau lleol anstatudol a'u darparu (e.e. trwy gynlluniau trafndiaeth gyhoeddus). Bydd AVOW yn bartner allweddol yn y GGLI ac yn gweithio'n agos gyda'r GGLI i sicrhau bod camau gweithredu LEADER yn cefnogi ac yn gwneud y mwyaf o botensial gwirfoddolwyr a'r trydydd sector yn fwy cyffredinol yn ardal wledig Wrecsam.</p>
<p>Ffederasiwn y Busnesau Bach</p>	<p>Bydd Ffederasiwn y Busnesau Bach yn parhau i fod yn bartner allweddol o dan y rhaglen newydd. Byddwn yn sicrhau ein bod yn ategu ei waith ac yn osgoi dyblygu drwy weithio'n agos gyda'r Ffederasiwn er mwyn sicrhau y caiff 'llais busnesau' ei glywed a bod camau gweithredu LEADER yn ymateb i anghenion busnes a lle bo hynny'n bosibl yn buddsoddi ar y cyd gyda'r sector preifat i wneud y mwyaf o werth am arian ac enillion ar fuddsoddiad.</p>
<p>Mesurau eraill y Cynllun Datblygu Gwledig gan gynnwys Glastir</p>	<p>Bydd gweithgaredd LEADER yn ategu mesurau eraill y Cynllun Datblygu Gwledig (CDG) gan y bydd pwyslais clir ar arloesi a dulliau gweithredu newydd. Bydd pwyslais penodol ar ategu gweithgareddau eraill y CDG drwy sicrhau, lle bo hynny'n bosibl, bod camau gweithredu arloesol a gaiff eu treialu gan LEADER yn bwydo ac yn llywio camau gweithredu eraill y CDG. Byddwn yn osgoi dyblygu drwy ddewis camau gweithredu o dan y Strategaeth hon sy'n ystyried mesurau eraill y CDG ac yn canolbwyntio ar themâu a meysydd na fyddai'n cael eu cynnwys na'u cefnogi fel arall.</p> <p>Bydd prosiectau sy'n deillio o thema 1 sydd â chysylltiad uniongyrchol â'r amgylchedd yn ategu blaenoriaethau o dan Glastir; cyfeirir y prosiectau o'r</p>

	sectorau bwyd ac amaeth a fydd yn cymryd rhan o dan thema 2 at y Cynllun Grant Prosesu a Marchnata a / neu Cyswllt Ffermio lle bo hynny'n briodol. Hefyd bydd prosiectau bwyd-amaeth o dan thema 2 yn treialu mentrau o dan LEADER gyda'r nod o'u prifffrydio o dan y cynllun Arbedion yn y Gadwyn Gyflenwi/Cydweithio o dan y CDG. Caiff mentrau ynni adnewyddadwy a allai gynnwys y gymuned amaethyddol eu cyfeirio at Glastir a Cyswllt Ffermio yn y lle cyntaf i osgoi unrhyw ddyblygu posibl.
Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru	Rhagwelir y bydd cysylltiad rhwng aelodaeth GGLI Wrecsam (a Sir Ddinbych a Sir y Fflint) a Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru. Bydd trafodaethau rheolaidd gyda'r bwrdd yn sicrhau bod buddsoddiadau LEADER yn ffitio'n strategol i'r cyddestun is-ranbarthol ehangach. Bydd hyn hefyd o gymorth i osgoi unrhyw bosibilrwydd o ddyblygu wrth i brosiectau gael eu datblygu'n fwy manwl.
Croeso Cymru	Yn dilyn diddymu Partneriaeth Twristiaeth Gogledd Cymru, rhagwelir y bydd angen i'r GGLI a'r corff gweinyddol ymwneud yn uniongyrchol â Chroeso Cymru i sicrhau bod y gwaith yn ategu polisiau a mentrau twristiaeth.
Swyddfa Comisiynydd y Gymraeg	Gofynnir am gyngor rhagweithiol fel sy'n briodol gan swyddfa Comisiynydd y Gymraeg i sicrhau bod holl weithgareddau LEADER yn ategu, a lle bo hynny'n bosibl, yn mynd yn uwch na gofynion y Safonau Iaith sydd yn cael eu cyflwyno.
Clwstwr Partneriaeth Cymunedau yn Gyntaf	Byddwn yn parhau i drafod gyda Chlwstwr Cymunedau yn Gyntaf y Pentrefi Trefol lle ceir pedwar ward (Brymbo 2, Gwenfro, Llai 3 a Gogledd Gwersyllt) sydd hefyd yn wardiau cymwys ar gyfer y CDG. Bydd y drafodaeth yn canolbwyntio ar sicrhau bod y GGLL yn ymwybodol iawn o anghenion y gymuned leol a chyfluoedd yn ward wledig Cymunedau yn Gyntaf gyda'r bwriad o gomisiynu gweithgareddau ar y cyd a buddsoddi ar y cyd, lle bo hynny'n bosibl. Bydd y trafodaethau parhaus hyn hefyd yn lleihau'r perygl o ddyblygu unrhyw ymdrechion.
Cadw ac Adnoddau Naturiol Cymru	Byddwn yn parhau i gael trafodaethau rheolaidd (yng nghyfarfodydd y GGLI a chyfarfodydd dwyochrog) gyda'r sefydliadau hyn i sicrhau bod gweithgareddau LEADER yn ategu ac yn ychwanegu gwerth at fentrau eraill mewn perthynas â threftadaeth a'r amgylchedd ehangach yn ardal wledig Wrecsam.
Undebau Amaethwyr a'r CLA	Byddwn yn cael trafodaethau parhaus a rheolaidd (yng nghyfarfodydd y GGLL a chyfarfodydd dwyochrog) gyda'r sefydliadau hyn i sicrhau bod gweithgareddau LEADER yn ategu ac yn ychwanegu

	gwerth at fentrau eraill yn y diwydiant ffermio.
Partneriaeth Rheoli Cyrchfan Wrecsam	Byddwn yn cael trafodaethau parhaus gyda'r grŵp hwn (gan adeilau ar gysylltiadau a wnaed yn ystod cyfnod Rhaglen 2007-2013) er mwyn sicrhau y caiff arian LEADER ei fuddsoddi mewn ffordd integredig. Yn benodol, bydd y trafodaethau yn canolbwyntio ar sicrhau bod buddsoddiad LEADER yn cysylltu â'r Strategaeth Rheoli Cyrchfan a'i champau gweithredu cysylltiedig. Bydd hyn yn sicrhau na fyddwn yn dyblygu gwaith.
Menter Cyflymu Cymru	Bydd buddsoddiadau o dan thema 5 (Datblygu Technoleg Ddigidol) yn ategu'r fenter Cyflymu Cymru. Bydd buddsoddiadau LEADER yn canolbwyntio ar hybu ac annog defnydd ehangach o dechnoleg ddigidol, yn enwedig ymhlith microfusnesau a busnesau bach yn y sectorau twristiaeth, lletygarwch a bwyd. Bydd hyn yn eu galluogi i wneud y gorau o'r cyfle a ddaw yn sgil band eang cyflymach o ran gwella effeithlonrwydd, cynhyrchiant a chael mynediad at farchnadoedd newydd e.e. trwy'r cyfryngau cymdeithasol. Byddwn yn osgoi dyblygu gan na fydd LEADER yn canolbwyntio ar fuddsoddi mewn prosiectau seilwaith band eang yn yr ardaloedd rheini lle mae gwasanaeth arfaethedig Cyflymu Cymru yn 'derbyn archebion', 'wedi'i gynllunio' neu 'ar ei ffordd yn fuan' ¹ .

Cydlyniad a chysondeb rhwng strategaethau lleol, is-ranbarthol a chenedlaethol

Er mwyn dangos cydlyniad a chysondeb rhwng strategaethau ar wahanol lefelau gofodol, rydym wedi grwpio strategaethau perthnasol ynghyd o dan pum thema LEADER. Yna, rydym wedi nodi'r themâu a'r blaenoriaethau cyson a darparu cyfeiriadau i gefnogi ein dadansoddiad.

Thema 1 – Ychwanegu Gwerth i Hunaniaeth Leol ac Adnoddau Naturiol a Chenedlaethol

Lleol	Is-ranbarthol	Cenedlaethol
Strategaeth Ffyniant Economaidd Bwrdeistref Sirol Wrecsam (2012-2016)	Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNE) Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy Strategaeth Twristiaeth	Rhaglen Lywodraethu (Penodau 10 ac 11) ² Partneriaeth ar gyfer Twf: Strategaeth ar gyfer

¹ Ffynhonnell: <http://www.superfast-cymru.com/where-and-when>

² Rhaglen Lywodraethu, Pennod 10 – Cymunedau Gwledig a Phennod 12 – Diwylliant a Threftadaeth Cymru. Ym Mhennod 10, nodir mai'r bwriad yw 'sicrhau bod cymunedau gwledig yn parhau i ffynnu ac yn cynnig ansawdd bywyd rhagorol' (Tudalen 37), ac mae Pennod 12 yn cynnwys y nod o '[g]yfoethogi bywydau unigolion a chymunedau drwy ein diwylliant a'n treftadaeth' (Tudalen 46).

<p>Cynllun Rheoli Cyrchfan Wrecsam (2012-2017)</p>	<p>Gynaliadwy a Chynllun Gweithredu (2015-2020)</p> <p>Cynllun Datblygu Twristiaeth Dyfrbont a Chamlas Pontcysyllte Safle Treftadaeth y Byd (2011)</p> <p>Strategaeth Twristiaeth Gogledd Cymru (2010-15)</p>	<p>Twristiaeth, Llywodraeth Cymru (2013-2020)</p> <p>Dyfodol ein Gorffennol – Ymgynghoriad ar gynigion ar gyfer amgylchedd hanesyddol Cymru. (2013)</p> <p>Cynllun Gweithredu Cyrchu Lleol ‘Bwyd a Diod i Gymru’. (2009)</p> <p>Strategaeth y Gymraeg (2012-2017)</p> <p>Bil Llesiant Cenedlaethau’r Dyfodol (Cymru) (2014)</p> <p>Coetiroedd i Gymru, Llywodraeth Cymru (diwygiwyd 2009)</p> <p>Tuag at Dwf Cynaliadwy: Cynllun Gweithredu ar gyfer y Diwydiant Bwyd a Diod 2014-2020</p>
--	---	--

Themâu/blaenoriaethau strategol cyson:

- Datblygu potential Wrecsam o safbwynt twristiaeth gan ganolbwyntio ar ymestyn yr amser y bydd ymwelwyr yn aros yn yr ardal³ a faint o arian y byddant yn ei wario.⁴
- Manteisio ar yr amgylchedd naturiol mewn ffordd sensitif a chynaliadwy i sicrhau twf twristiaeth gynaliadwy⁵ â phwyslais arbennig ar ‘ganolbwyntiau allweddol’ gan gynnwys AHNE Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy,⁶ Safle Treftadaeth y Byd Dyfrbont a Chamlas Pontcysyllte⁷ ac eiddo’r

³ ‘Yr her fwyaf i CBSW a’r economi dwristiaeth ac ymwelwyr ehangach yw cynyddu nifer yr ymwelwyr a faint maent yn ei wario yn yr ardal’. CBSW Cynllun Rheoli Cyrchfan (2012-2017). Tudalen 3.

⁴ ‘Nid ydym yn gwneud y mwyaf o botensial yr arian sy’n dod o dwristiaeth. Nid ydym yn gwneud digon i hyrwyddo’r fwrdeistref sirol fel lle i fyw, gweithio, ymweld â hi neu buddsoddi ynddi’. Strategaeth Ffyniant Economaidd Wrecsam. Tudalen 17.

⁵ ‘Buddsoddi mewn busnesau twristiaeth o ansawdd a marchnata atyniadau ymwelwyr, llety a diwydiant bwyd Cymru yn fwy effeithiol. Byddwn yn ceisio cyflenwi dull mwy holistaidd wrth farchnata’r cyfleoedd hyn’. Rhaglen Lywodraethu. Tudalen 42.

⁶ Strategaeth Dwristiaeth Gogledd Cymru (2010-2015). Tudalen 5.

⁷ ‘Dod ag adfywiad economaidd a gaiff ei arwain gan dreftadaeth i goridor Safle Treftadaeth y Byd a sicrhau twf economaidd drwy gynyddu gwerth y sector twristiaeth a gwarchod asedau treftadaeth yr ardal’. Cynllun Rheoli Cyrchfan Wrecsam. Tudalen 8.

Ymddiriedolaeth Genedlaethol.

- Gweithio ar draws ffiniau i gryfhau'r 'cynnig' i ymwelwyr â nodau a rennir gan leihau 'cystadleuaeth nad yw o gymorth'.⁸
- Cryfhau'r ymdeimlad o le yn Wrecsam, 'gwneud mwy' o atyniadau bwyd a diod a gwella ansawdd llety.⁹
- Hyrwyddo'r iaith Gymraeg a'r diwylliant.¹⁰

Thema 2 – Hwyluso datblygiad cyn-fasnachol, partneriaethau busnes a chadwyni cyflenwi byr

Lleol	Is-ranbarthol	Cenedlaethol
Bwrdeistref Sirol Wrecsam, Strategaeth Ffyniant Economaidd (2012-2016)	Uchelgais Economaidd – Strategaeth ar gyfer Newid. Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru (heb ei ddyddio)	Rhaglen Lywodraethu (Pennod 1) ¹¹ Strategaeth Blaenoriaethau Sectorau Llywodraeth Cymru ¹² Grŵp Gorchwyl a Gorffen ar Ficrofusnesau (2012) Arloesi Cymru (2014) Tuag at Dwf Cynaliadwy: Cynllun Gweithredu ar gyfer y Diwydiant Bwyd a Diod 2014-2020

Themâu/blaenoriaethau strategol cyson:

- Annog entrepreneuriaeth, busnesau sy'n dechrau a thwf cynhenid drwy gynnig pecynnau cymorth wedi'u teilwra.¹³
- Cefnogi mentrau cymdeithasol a chymunedol.¹⁴
- Gwella cynhyrchiant busnesau, y gallu i gystadlu a thwf.¹⁵
- Cefnogi entrepreneuriaeth ymhlith ieuencid¹⁶ a hybu arloesi.¹⁷

⁸ Cynllun Rheoli Cyrchfan Wrecsam. Tudalen 12. (Para 3.3).

⁹ Cynllun Rheoli Cyrchfan Wrecsam. Tudalen 16. Prosiect Pedwar: Ymdeimlad o Le.

¹⁰ Strategaeth Gymunedol Wrecsam. Tudalen 4.

¹¹ Rhaglen Lywodraethu, Pennod 1 – Twf a Swyddi Cynaliadwy.

¹² Ffynhonnell: <http://wales.gov.uk/topics/businessandconomy/sector/?lang=en> Mae Llywodraeth Cymru wedi nodi naw sector blaenoriaeth sef: Deunyddiau a Gweithgynhyrchu Uwch, Adeiladu, Diwydiannau Creadigol, Ynni a'r Amgylchedd, Gwasanaethau Ariannol a Phroffesiynol, Bwyd a Ffermio, TGCh, Gwyddorau Bywyd a Thwristiaeth.

¹³ Strategaeth Ffyniant Economaidd Wrecsam. Tudalen 22.

¹⁴ Strategaeth Ffyniant Economaidd Wrecsam. Tudalen 22 a Thudalen 30.

¹⁵ 'Y prif ddeilliant sydd ei angen yw cynyddu cynhyrchedd, pa mor gystadleuol yw'r rhanbarth a thwf'.

Ffynhonnell: Uchelgais Economaidd. Strategaeth ar gyfer Newid. Awdurdodau Lleol Gogledd Cymru. Tudalen 6.

¹⁶ Strategaeth Ffyniant Economaidd Wrecsam. Tudalen 28.

¹⁷ Mae Strategaeth Ffyniant Economaidd Wrecsam yn amlinellu'r nod o 'leoli'r sir fel lle blaengar, arloesol yn enetig'. Tudalen 33. Mae'r Grŵp Gorchwyl a Gorffen ar Ficrofusnesau yn pwysleisio'r angen i 'ficro-fusnesau ddod yn fwy arloesol er mwyn gwella cynhyrchiant a chreu swyddi'. Tudalen 16.

- Hwyluso cydweithio is-ranbarthol (h.y. gogledd Cymru) ar ddatblygu economaidd lle gellir 'ychwanegu gwerth trwy weithio ar y cyd a chydweithio'¹⁸.

Thema 3 – Archwilio ffyrdd newydd o ddarparu gwasanaethau lleol anstatudol

Lleol	Is-ranbarthol	Cenedlaethol
Ein Cynllun Wrecsam ni. Cynllun Integredig Sengl i Wrecsam (2013-2024)	Arwain a Dysgu: ein profiad o gydweithio yn y gogledd. CLILC. (2008)	Rhaglen Lywodraethu (Pennod 2) ¹⁹
Strategaeth Gymunedol Wrecsam 2009-2020	Uchelgais Economaidd – Strategaeth ar gyfer Newid. Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru (heb ei ddyddio)	Cydamcanu, Cydymdrechu: Canllawiau ar Integreiddio Partneriaethau a Chynlluniau (2012) Comisiwn ar Lywodraethu a Darparu Gwasanaethau Cyhoeddus (2014) ²⁰ Parhad a Newid – Adnewyddu'r Berthynas rhwng Llywodraeth Cymru a'r Trydydd Sector yng Nghymru (2013)

Themâu/blaenoriaethau strategol cyson:

- Sicrhau bod dinasyddion lleol yn cael eu cynnwys yn y gwaith o gynllunio a darparu gwasanaethau cyhoeddus.²¹
- Sicrhau bod dulliau cydlynol ac integredig yn cael eu defnyddio wrth gynllunio, comisiynu a darparu gwasanaethau.²²
- Cefnogi diwygio a chydweithio effeithiol rhwng gwasanaethau cyhoeddus.²³
- Ymgysylltu â'r gymuned, ei chefnogi a'i chynnwys wrth ddarparu gwasanaethau cyhoeddus.²⁴
- Gwella cludiant cyhoeddus a chymunedol er mwyn sicrhau mynediad at wasanaethau sylfaenol.²⁵

¹⁸ 'Mae sawl maes "ychwanegu gwerth" ble y gellir canolbwyntio ar gydweithio arnynt ar unwaith'. Ffynhonnell: Uchelgais Economaidd. Strategaeth ar gyfer Newid. Awdurdodau Lleol Gogledd Cymru. Tudalen 10.

¹⁹ Rhaglen Lywodraethu, Pennod 2 – Gwasanaethau Cyhoeddus yng Nghymru.

²⁰ Gelwir yr Adroddiad yn 'Comisiwn Williams'.

²¹ 'Rydym yn ymrwyo i sicrhau y gall pobl ym Mwrdeistref Sirol Wrecsam ddweud eu dweud am y gwasanaethau a gaiff eu darparu iddynt, ac y rhoddir ystyriaeth i'w barn, anghenion a dyheadau'. Strategaeth Gymunedol Wrecsam. Tudalen 3.

²² 'Nod y Bwrdd Gwasanaethau Lleol yw gwella gweithio ar y cyd ar draws pob sefydliad sy'n aelod o'r Bwrdd fely gallwn ddarparu gwasanaethau sydd hyd yn oed yn well'. Strategaeth Gymunedol Wrecsam. Tudalen 3.

²³ 'Mae cymhlethdod cydberthnasau a strwythurau ffurfiol yn broblem sylfaenol'. Ffynhonnell: Comisiwn ar Lywodraethu a Darparu Gwasanaethau Cyhoeddus. Adroddiad Llawn. Ionawr 2014. Tudalen 27.

²⁴ 'Parhau i ddatblygu gweithgareddau mewn cymunedau er mwyn helpu pobl i gyfathrebu a chymryd rhan'. Strategaeth Gymunedol Wrecsam. Tudalen 6.

Thema 4 – Ynni Adnewyddadwy ar Lefel Gymunedol

Lleol	Is-ranbarthol	Cenedlaethol
Cynllun Datblygu Unedol Wrecsam (1996-2011) ²⁶ Strategaeth Ffyniant Economaidd Bwrdeistref Sirol Wrecsam (2012-2016)	Uchelgais Economaidd – Strategaeth ar gyfer Newid. Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru (heb ei ddyddio)	Rhaglen Lywodraethu (Pennod 11) ²⁷ Cymru'n Un: Cenedl Un Blaned: Cynllun datblygu cynaliadwy i Gymru (2009) Strategaeth Newid yn yr Hinsawdd (2010) Strategaeth Tlodi Tanwydd (2010) Cynllun Buddsoddi yn Seilwaith Cymru (2012) Ynni Cymru: Newid Carbon Isel (2012) Bil Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) (2014)

Themâu/blaenoriaethau strategol cyson:

- Tyfu'r sector ynni adnewyddadwy.²⁸
- Darparu mwy o effeithlonrwydd ynni trwy ddulliau adnewyddadwy gan warchod cefn gwlad a chyfrannu at gymunedau cynaliadwy ar yr un pryd.²⁹
- Canolbwyntio ar ymgysylltu â'r gymuned a budd cymunedol yn natblygiadau ynni adnewyddadwy.³⁰

Thema 5: Datblygu Technoleg Ddigidol

Lleol	Is-ranbarthol	Cenedlaethol
Ein Cynllun i Wrecsam. Cynllun Integredig Sengl i	Uchelgais Economaidd – Strategaeth ar gyfer	Rhaglen Lywodraethu (Pennod 2) ³¹

²⁵ 'Darparu mynediad at rwydwaith trafndiaeth ddiogel, effeithlon a chynaliadwy'. Strategaeth Gymunedol Wrecsam. Tudalen 8.

²⁶ Sylwer, oherwydd pryderon sylfaenol a godwyd gan yr Arolygydd Cynllunio, tynnwyd pob dogfen yn ymwneud â Chynllun Datblygu Lleol Wrecsam 2012 o wefan CBS Wrecsam.

²⁷ Rhaglen Lywodraethu, Pennod 11 – Yr Amgylchedd a Chynaliadwyedd.

²⁸ 'Cael mwy o droedle yn y sector ynni cynaliadwy – un o ddiwydiannau'r dyfodol'. Strategaeth Ffyniant Economaidd Wrecsam. Tudalen 10.

²⁹ Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam. Taflen Wybodaeth 'Ynni Adnewyddadwy ar raddfa fach: Cynhyrchu Ynni ac Effeithlonrwydd ynni 1'. Tudalen 1. Ionawr 2006.

³⁰ Ynni Cymru: Newid Carbon Isel. Tudalen 18. 'Y dewis yw ffynonellau sy'n creu ynni adnewyddadwy (gwynt, gwastraff, dŵr, haul a choed)'. Polisi 2.6 CDU Wrecsam. Tudalen 9.

³¹ Pennod 2 – Gwasanaethau Cyhoeddus yng Nghymru.

<p>Wrecsam (2013-2024)</p> <p>Strategaeth Gymunedol Wrecsam 2009-2020</p> <p>Adroddiad gan Bennaeth yr Adran Asedau a Datblygu Economaidd i holl Aelodau'r Cyngor 'Y Ddarpariaeth Band eang yn Wrecsam'. Ionawr 2013.</p>	<p>Newid. Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru (heb ei ddyddio)</p>	<p>Sicrhau Cynhwysiant Digidol: Fframwaith Strategol ar gyfer Cymru (2010)</p> <p>Cynllun Cyflenwi'r Fframwaith Cynhwysiant Digidol (2011)</p>
<p>Themâu/blaenoriaethau strategol cyson:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cefnogi datblygu technoleg yng nghyd-destun cynhyrchiant yn y sector preifat.³² • Defnyddio technoleg i'r eithaf i gefnogi ymgysylltiad mewn gwasanaethau cyhoeddus.³³ • Gwella Cysylltiadau Digidol³⁴ a seilwaith band eang³⁵. 		
<p>Integreiddio</p>		
<p>Polisiâu a meysydd rhaglenni Llywodraeth Cymru</p>	<p>Sut y bydd LEADER yn Wrecsam yn integreiddio</p> <p>Trwy'r strategaeth a'r pecyn o gamau gweithredu arfaethedig a amlinellir yn y Strategaeth hon, bydd buddsoddiad LEADER yn ardal wledig Wrecsam yn integreiddio'n glir â blaenoriaethau Rhaglen Lywodraethu Llywodraeth Cymru gan fod o gymorth i'w cyflenwi mewn sawl ffordd.</p> <p>Yn benodol, bydd o gymorth i sicrhau twf a swyddi cynaliadwy³⁶ (trwy'r gwahanol gamau gweithredu a gynigir o dan Themâu 1 a 2), darparu gwasanaethau cyhoeddus mewn ffyrdd newydd ac arloesol³⁷ (trwy'r gwahanol gamau gweithredu a gynigir o dan Thema 3), hyrwyddo cydraddoldeb³⁸ a'r Gymraeg (fel thema drawsbynciol ar</p>	

³² Mae diwydiant yn parhau i chwarae rôl hanfodol yn llwyddiant y fwrdeistref sirol ond mae hyn wedi esblygu o ddiwydiant trwm traddodiadol i sectorau sy'n canolbwyntio ar weithgynhyrchu uwch-dechnoleg, technoleg a gwasanaethau. Strategaeth Gymunedol Wrecsam. Tudalen 2.

³³ 'Rydym yn caru technoleg. Byddwn yn defnyddio technoleg i wneud Wrecsam yn lle y gall pobl gael yr wybodaeth a'r gwasanaethau sydd arnynt eu hangen. Pan fydd arnynt eu hangen'. Ein Cynllun Wrecsam. Tudalen 5.

³⁴ 'Datblygu a gwella cysylltiadau drwy wella mynediad at fand eang a phrosiectau seilwaith allweddol.'. Awdurdodau Lleol Gogledd Cymru. Uchelgais economaidd: Strategaeth ar gyfer Newid. Tudalen 7.

³⁵ 'Mae canran uwch o gyfnwydfeidd band eang yn Wrecsam nag mewn sawl lle arall yng Nghymru' a bydd CBS Wrecsam 'yn gweithio gyda busnesau lleol i sicrhau eu bod yn ymwybodol o'r rhwydwaith sydd ar gael ac yn gallu ei ddefnyddio'. Ffynhonnell: Adroddiad gan y Pennaeth Asedau a Datblygu Economaidd. 'Y Ddarpariaeth Band eang yn Wrecsam'. Ionawr 2013.

³⁶ Llywodraeth Cymru, Rhaglen Lywodraethu 2011-2016. Pennod 1, Tudalen 2.

³⁷ Ibid. Pennod 2, Tudalen 7.

³⁸ Ibid. Pennod 8, Tudalen 29.

	<p>draws yr holl themâu a chamau gweithredu arfaethedig), mynd i'r afael â thlodi,³⁹ yn benodol tlodi gwledig, arwahaniad a thlodi tanwydd (trwy'r gwahanol gamau gweithredu a gynigir o dan Themâu 3, 4 a 5) ond yn bennaf oll, bydd yn cefnogi cymunedau gwledig⁴⁰ fel prif flaenoriaeth strategol ar gyfer y pum thema a'r camau gweithredu cysylltiedig.</p> <p>Hefyd, datblygwyd y Strategaeth Datblygu Lleol mewn ffordd a fydd yn sicrhau bod buddsoddiad LEADER yn ardal wledig Wreccsam yn integreiddio ag amryw o bolisiau a rhaglenni eraill Llywodraeth Cymru, gan gynnwys:</p> <p>Polisiau:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cynllun Datblygu Cynaliadwy Llywodraeth Cymru. Yn benodol, bydd y camau gweithredu a gynigir o dan Thema 4 LEADER yn y Strategaeth hon o gymorth i sicrhau nifer o ymrwymadau polisi Cymru'n Un: Cenedl Un Blaned.⁴¹ • Strategaeth Twristiaeth⁴² Llywodraeth Cymru. Yn benodol, bydd y camau gweithredu a gynigir o dan Thema 1 LEADER yn y Strategaeth hon o gymorth i sicrhau twf cynaliadwy (trwy hyrwyddo'r brand,⁴³ datblygu cynnyrch,⁴⁴ perfformiad proffidiol⁴⁵ a meithrin lle⁴⁶) yn y diwydiant twristiaeth yn ardal wledig Wreccsam drwy fanteisio i'r eithaf ar ei hasedau naturiol, diwylliannol a threftadaeth. • Strategaeth y Gymraeg.⁴⁷ Yn benodol, bydd y camau gweithredu a gynigir o dan Themâu 1, 2 a 3 LEADER yn y Strategaeth hon, yn hybu'r defnydd o'r Gymraeg yn y gymuned,⁴⁸ y gweithle ac ym myd busnes.⁴⁹ • Polisi sy'n dod i'r amlwg yn ymwneud ag amgylchedd hanesyddol Cymru.⁵⁰ Yn benodol, bydd y camau gweithredu a gynigir o dan Thema 1 LEADER yn y Strategaeth hon yn canolbwyntio ar gyfoethogi
--	--

³⁹ Ibid. Pennod 9, Tudalen 32.

⁴⁰ Ibid. Pennod 10. Tudalen 37.

⁴¹ Er enghraifft: Yr ymrwymiad i ddatblygu cynlluniau adnewyddadwy cymunedol sydd 'yn hynod o ddefnyddiol mewn ardaloedd gwledig lle mae mynediad at y grid yn gyfyngedig'. Cymru'n Un: Cenedl Un Blaned. Cynllun Datblygu Cynaliadwy Llywodraeth Cymru. Mai 2009. Tudalen 39.

⁴² Partneriaeth ar gyfer Twf: Strategaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer Twristiaeth (2013-2020)

⁴³ Ibid. Hyrwyddo fel Blaenoriaeth Strategol, Tudalen 18.

⁴⁴ Ibid. Datblygu'r Cynnyrch fel Blaenoriaeth Strategol. Tudalen 19

⁴⁵ Ibid. Perfformiad Proffidiol fel Blaenoriaeth Strategol. Tudalen 23

⁴⁶ Ibid. Meithrin lle fel Blaenoriaeth Strategol. Tudalen 24

⁴⁷ Iaith fyw: iaith byw – Strategaeth y Gymraeg 2012 - 2017. Llywodraeth Cymru.

⁴⁸ Maes strategol 3 y strategaeth. Ibid. Tudalen 33.

⁴⁹ Maes strategol 4 y strategaeth. Ibid. Tudalen 37.

⁵⁰ Fel yr amlinellir yn 'Dyfodol ein Gorffennol'. Ymgynghoriad ar gynigion ar gyfer amgylchedd hanesyddol Cymru.

	<p>bywydau unigolion a chymunedau drwy ddiwylliant a threftadaeth.⁵¹</p> <ul style="list-style-type: none"> • Polisi ar dargedu cymorth i microfusnesau⁵² ac Arloesi Cymru. Yn benodol, bydd y camau gweithredu a gynigir o dan Thema 2 LEADER yn y Strategaeth hon yn cefnogi microfusnesau (ag elfen o dargedu sectorau) i arloesi mwy er mwyn gwella cynhyrchiant a chreu swyddi yn ardal wledig Wrecsam.⁵³ • Y Strategaeth Bwyd a Diod⁵⁴ a'r Cynllun Gweithredu Bwyd a Diod. Yn benodol, bydd y camau gweithredu a gynigir o dan Themâu 1 a 2 LEADER yn y Strategaeth hon yn cefnogi cyrchu mwy o fwyd a diod yn lleol.⁵⁵ • Fframwaith Adfywio Llywodraeth Cymru.⁵⁶ Bydd yr holl weithgareddau a gynigir yn y Strategaeth hon yn canolbwyntio ar integreiddio gweithgareddau ar draws rhaglenni fel y nodir yn Lleoedd Llewyrchus Llawn Addewid.⁵⁷ <p>Rhaglenni:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rhaglenni Gweithredu Cronfa Datblygu Rhanbarthol Ewrop (ERDF) a Chronfa Gymdeithasol Ewrop (ESF) 2014-2020 ar gyfer Gorllewin Cymru a'r Cymoedd a'r Fframwaith Blaenoriaethau Economaidd (EPF). Yn benodol, bydd y camau gweithredu a gynigir o dan Thema 2 LEADER yn y Strategaeth hon yn integreiddio â phrosiectau a gaiff eu hariannu o dan Echel Blaenoriaeth 1 (Ymchwil ac Arloesi) ac Echel Blaenoriaeth 2 (Gwella Natur Gystadleuol Busnesau Bach a Chanolig) Rhaglen Weithredu'r ERDF. Er enghraifft, bydd cymorth i microfusnesau yn ardal wledig Wrecsam yn canolbwyntio'n glir ar ymchwil cyn-fasnachol a phartneriaethau a rhwydweithiau lleol/is-ranbarthol. Bydd hyn yn integreiddio â Rhaglenni prif-ffrwd Busnes Cymru a Cyllid Cymru ar gyfer busnesau sy'n cychwyn, sy'n gweithredu'n genedlaethol. Yn yr un modd, bydd y camau gweithredu a gynigir o dan Thema 3 LEADER yn y
--	---

⁵¹ Amlinellir fel nod penodol yn 'Dyfodol ein Gorffennol'. Ibid. Tudalen 3.

⁵² Adroddiad y Grŵp Gorchwyl a Gorffen ar Ficrofusnesau. Ionawr 2012.

⁵³ Ibid. Tudalen 16. Mae'r adroddiad yn galw am gymorth i 'ddod yn fwy arloesol fel ffordd o wella cynhyrchiant a chreu swyddi'.

⁵⁴ Cynllun Gweithredu Cyrcu Lleol. 'Bwyd a Diod i Gymru'. Llywodraeth Cymru. 2009

⁵⁵ Ibid. Amcan Strategol 1 'Cynyddu lefelau cyrcu bwyd a diod lleol yng Nghymru'. Tudalen 24.

⁵⁶ Lleoedd Llewyrchus Llawn Addewid. 2013.

⁵⁷ Ibid. Tudalen 11 'Sefydlwyd y Rhaglen Datblygu Gwledig er mwyn diwallu anghenion ein hardaloedd gwledig a lled-wledig, gan gynnwys yr angen i'w hadfywio. Er hynny, mae mwy y gallwn ei wneud i integreiddio gweithgareddau ar draws y rhaglenni hyn, ac rydym yn benderfynol o wneud hynny.'

	<p>Strategaeth hon yn integreiddio'n glir â mentrau a ariannwyd o dan Echel Blaenoriaeth 3 Rhaglen Weithredu'r ERDF – gyda'r pwyslais yn ardal wledig Wrecsam ar brofi hyfywedd technolegau adnewyddadwy ar raddfa fach a gaiff eu harwain gan y gymuned.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Busnes Cymru. Yn benodol, bydd y camau gweithredu a gynigir o dan Thema 2 LEADER yn y Strategaeth hon yn integreiddio'n agos â darparu gwybodaeth am gychwyn a thyfu busnesau, cyngor ac arweiniad trwy siop un stop Busnes Cymru. • Cynlluniau effeithlonrwydd ynni ac ynni adnewyddadwy blaenllaw (e.e. Ynni'r Fro ac Arbed). Yn benodol, bydd y camau gweithredu a gynigir o dan Thema 4 LEADER yn y Strategaeth hon yn canolbwyntio ar brofi hyfywedd a dichonoldeb technolegau adnewyddadwy lleol, cymunedol i ategu'r gwaith a wneir ar lefel genedlaethol gan gynlluniau Llywodraeth Cymru. • Cynhwysiant digidol. Yn benodol, bydd y camau gweithredu a gynigir o dan Thema 5 LEADER yn integreiddio'n agos â gwaith unrhyw raglen a fydd yn olynu Cymunedau 2.0 er mwyn hyrwyddo cynhwysiant digidol.
<p>Cynlluniau a gweithgareddau amrywiol y CDG y bydd LEADER yn cyfrannu atynt</p>	<p>Bydd y GGLI yn integreiddio â'r ddarpariaeth brif ffrwd ac yn llenwi bwlch oherwydd bydd yn datblygu prosiectau peilot sydd yn rhy newydd ac arloesol i eraill eu cefnogi ar eu pennau eu hunain. Bydd yn trin yr ardal fel labordy datblygu gwledig ac yn gweithio ar brosiectau arbrofol fel cynlluniau peilot cynaliadwy yn unig, y gellir eu prif-ffrydio maes o law. Y polisi yw defnyddio arian LEADER i "ysgogi", denu a dod â chyllid ychwanegol ar gyfer datblygu ymhellach a phrif-ffrydio cynlluniau peilot cynaliadwy. Ar lefel weithredol ac fel rhan o'r gwiriadau cymhwysedd, bydd y corff gweinyddol yn sicrhau bod cynigion prosiectau unigol yn ategu'r ddarpariaeth brif ffrwd bresennol ac yn osgoi unrhyw ddyblygu.</p>
<p>Mentrau/cynlluniau eraill yn ardal wledig Wrecsam</p>	<p>Bydd LEADER yn integreiddio â mentrau eraill yn ystod 2014-2020, yn eu plith:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grŵp Twristiaeth AHNE Bryniau Clwyd • Cronfa Buddsoddi Cymunedol Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru (CGGC) neu gronfa debyg a fydd yn ei hollynu <p>Byddwn yn gwneud hyn drwy sicrhau y rhoddir pob ystyriaeth i'r mentrau sydd eisoes yn bodoli wrth gynllunio camau gweithredu a'u datblygu yn brosiectau. Hefyd, ystyrir sut y gall buddsoddiad LEADER integreiddio gyda'r rhain ac ychwanegu gwerth atynt (e.e. drwy gyfleoedd i fuddsoddi ar y cyd). Rydym yn rhagweld y bydd cynrychiolwyr rhai o'r</p>

	<p>mentrau hyn yn aelodau o'r GGLI gan ychwanegu cadernid i'r broses o sicrhau bod camau gweithredu LEADER yn integreiddio'n llawn.</p>
<p>Prosiectau a gweithgareddau Grwpiau Gweithredu Lleol eraill</p>	<p>Datblygwyd Strategaeth Datblygu Lleol Wrecsam ochr yn ochr (h.y. gan yr un bobl a chan ddefnyddio'r un fethodoleg ymgynghori) â dogfennau Strategaethau Datblygu Lleol ardaloedd gwledig Sir Ddinbych a Sir y Fflint. Mae'r ffaith fod Cadwyn Clwyd yn gorff gweinyddol ar gyfer y tair ardal yn fantais strategol allweddol ac amlygodd y gwaith ymgynghori sy'n sail i ddogfennau'r Strategaethau hyn fod llawer o gysondeb o ran cryfderau, gwendidau, cyfleoedd a bygythiadau, yn ogystal â'r camau gweithredu arfaethedig ar gyfer buddsoddiadau LEADER.</p> <p>Penderfynwyd defnyddio dull gweithredu strategol felly i 'becynnu' camau gweithredol tebyg – gan wneud y mwyaf o gyfleoedd i integreiddio ar draws y tair sir, a sicrhau'r effeithlonrwydd gorau wrth eu rhoi ar waith, gan gymryd ystyriaeth o wahaniaethau lleol ar yr un pryd o safbwynt y gwaith cyflenwi.</p> <p>Fel yn achos y rhaglen gyfredol, byddwn yn manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd i gysylltu ac integreiddio â gweithgareddau Grwpiau Gweithredu Lleol eraill yng Nghymru trwy Rwydwaith LEADER Cymru.</p>
<p>Ffrydiau ariannu eraill gan gynnwys Cronfeydd Strwythurol a Buddsoddi Ewropeaidd</p>	<p>Bydd y GGLI yn sicrhau bod buddsoddiadau LEADER yn ardal wledig Wrecsam yn integreiddio â phrosiectau a ariennir gan gronfeydd Strwythurol a Buddsoddi Ewropeaidd (ESI) ac yn ychwanegu gwerth atynt. Bydd yn gwneud hyn drwy gynllunio prosiectau sydd yn cysylltu â mentrau a ariennir trwy rhaglenni ERDR ac ESF ac yn ychwanegu gwerth atynt (e.e. mewn perthynas â chymorth busnes a ffynonellau ynni adnewyddadwy). Yn y cyd-destun hwn, byddwn yn gweithio'n agos ac yn trafod gyda Thimau Ewropeaidd Arbenigol Lleol.</p> <p>Hefyd, bydd cyfleoedd i integreiddio gyda'r Rhaglen Cydweithredu Tiriogaethol Iwerddon/Cymru newydd – yn benodol ym maes diwylliant a threftadaeth, a hefyd i ystyried technolegau ynni anwyddadwy arloesol. Byddwn yn ymchwilio ymhellach i'r cyfleoedd hyn i integreiddio wrth i'r Rhaglen Cymru-Iwerddon gael ei pharatoi'n derfynol.</p> <p>Byddwn hefyd yn archwilio cyfleoedd i integreiddio gyda gwahanol gronfeydd y Loteri a byddwn yn ceisio buddsoddi ar y cyd, lle bo hynny'n briodol, er mwyn gwneud y mwyaf o werth am arian ac enillion ar fuddsoddiad.</p>

ADRAN 2 – CYLLID A CHYDYMFFURFIAETH

Disgrifiad	Eglurwch sut y mae'r Grŵp Gweithredu Lleol (GGLI) yn bwriadu cwrdd â'i ymrwymadau cyllidol a chydymffurfiaeth. Rhaid i Grwpiau Gweithredu ddangos bod ganddynt gynlluniau ariannol cymwys ac y byddant yn cydymffurfio â'r holl ofynion cyfreithiol a rheoleiddiol angenrheidiol.
Yn gysylltiedig â	Rhan o Adran 3.11 Canllawiau'r Strategaeth Mehefin 2014 (y gweddill i'w gynnwys dan Adran 4– Rheoli Gwaith)

2.1 Rheoli a Gweinyddu

(2,500 gair)

Cyfansoddiad a Chylch Gorchwyl y Grŵp Gweithredu Lleol (GGLI)

Mae Cyfansoddiad a Chylch Gorchwyl y GGLI wedi'u cynnwys yn yr atodiad.

Manylion aelodau'r GGLI arfaethedig gan gynnwys y sectorau a gynrychiolir

Mae'r rhain wedi'u cynnwys yng nghyfansoddiad y GGLI. Bydd y GGLI yn cynnwys 18 aelod a fydd yn cynrychioli'r tri sector yn gyfartal, sef cynrychiolwyr y sector cyhoeddus, sector preifat a'r sector gwirfoddol. Gwneir ymgais i sicrhau cydbwysedd rhyw o fewn y sectorau ac i ddewis aelodau o blith y rheini sy'n ymwneud â'r Strategaeth. Bwriedir i'r GGLI esblygu wrth iddo ddatblygu a chyrraedd nifer yr aelodau llawn.

Cylch Gorchwyl y GGLI

Mae manylion cylch gorchwyl y GGLI ynghlwm yng nghyfansoddiad y GGLI. Disgrifir swyddogaethau'r GGLI er mwyn cyd-fynd yn agos â'i brif ddyletswyddau o fonitro a chynnal y Strategaeth, gan ddewis gwaith monitro a gwerthuso perfformiad.

Manylion y Corff Gweinyddol

Mae'r GGLI wedi dewis Cadwyn Clwyd i weithredu fel partner arweiniol ym materion gweinyddol ac ariannol. Dewiswyd Cadwyn Clwyd oherwydd profiad helaeth y corff ym maes datblygu gwledig a rheoli rhaglenni a gweithgareddau'r Undeb Ewropeaidd.

Mae'r GGLI yn ymwybodol fod Grwpiau Gweithredol Lleol cyfagos wedi dewis yr un partner arweiniol. Mae hwn yn benderfyniad ymwybodol gan bob GGLI er mwyn lleihau costau rheoli a rhedeg, a sicrhau dull gweithredu strategol ym maes adfywio gwledig yng ngogledd-ddwyrain Cymru.

Bydd y Corff Gweinyddol yn gyfrifol am gyflenwi'r rhaglen ar ran y GGLI a'i chwblhau yn llwyddiannus, a bydd yn sicrhau cywirdeb ariannol a chydymffurfiaeth wrth reoli a gweinyddu'r rhaglen. Bydd yn gyfrifol am gostau rhedeg a swyddogaethau bywiocáu.

Cwmni nid-er-elw cyfyngedig yw Cadwyn Clwyd a gaiff ei reoli gan fwrdd o gyfarwyddwyr sy'n cynrychioli trawsdoriad eang o sefydliadau cyhoeddus a phreifat sy'n ymwneud ag adfywio gwledig yn Sir Ddinbych a Sir y Fflint. Mae'r Bwrdd wedi

cytuno i adolygu ei femorandwm ac erthyglau, ehangu ei ardal weithredu a bydd yn penodi cyfarwyddwyr addas mewn perthynas ag adfywio gwledig yn Wrecsam yn ogystal â sicrhau bod y cyfarwyddwyr yn adlewyrchu'r gweithgareddau a gynigir ar gyfer y rhaglen newydd.

Mae Cadwyn Clwyd wedi rheoli a rhoi ar waith amryw o fentrau o dan nifer o raglenni datblygu gwledig. Mae wedi cyflenwi prosiectau ar draws sawl sector, gan gynnwys amaethyddiaeth, bwyd-amaeth, twristiaeth ddiwylliannol, treftadaeth, twristiaeth werdd a thwristiaeth amaeth, prosiectau amgylcheddol mewn pentrefi, mentrau ecolegol, coedwigaeth a choetiroedd, ynni adnewyddadwy, cadwraeth adeiladau a hyfforddiant a thechnoleg ddigidol.

Mae wedi darparu cymorth ar gyfer prosiectau peilot niferus megis datblygu menter gymdeithasol i ddsbarthu bwyd, cymorth i ddatblygu gwyliau bwyd.

Mae Cadwyn Clwyd hefyd wedi cefnogi mesurau adeiladu capasiti, prosiectau arloesol i liniaru llifogydd ac mae hefyd wedi arloesi wrth gyflwyno dulliau arloesol ar draws ei holl waith. Mae hefyd wedi ymwneud â phrosiectau traws-genedlaethol o dan gronfeydd yr Undeb Ewropeaidd.

Gweithdrefnau Gwerthuso a Monitro

Bydd Cadwyn Clwyd yn parhau i ddefnyddio ei ddulliau monitro a gwerthuso presennol a fabwysiadwyd yn ystod cyfnod y rhaglen gyfredol ac fe'u harchwiliwyd a'u gwirio'n gadarnhaol gan archwilywyr Swyddfa Cyllid Ewropeaidd Cymru (WEFO).

Cymorth Technegol

Bydd Grŵp Partneriaeth Ymgynghorol Technegol Cadwyn Clwyd sy'n cynnwys aelodau o'r awdurdodau lleol, y cynghorau gwasanaethau gwirfoddol sirol a'r tîm Ewropeaidd Arbenigol yn gweithredu fel canolbwynt ar gyfer rhoi cyngor a bydd aelodau penodol yn rhoi cymorth gyda gweithdrefnau cymhwysedd a gwerthuso prosiectau.

Mae polisiau corfforaethol perthnasol Cadwyn Clwyd wedi'u cynnwys yn yr atodiadau isod.

Byddwn yn cwrdd â gofynion y rheoliadau a'r canllawiau (Atodiad 4 Canllawiau'r Strategaeth) fel a ganlyn:

Bydd y GGLI yn cynnwys cynrychiolwyr busnesau, awdurdodau lleol a'r trydydd sector; a bydd yn cynnwys cynrychiolydd o'r corff gweinyddol a ddewiswyd. Bydd llai na 49% o'r aelodau o'r sector cyhoeddus ond bydd y GGLI yn gwneud ymdrech i sicrhau aelodaeth gyfartal o'r tri sector ac yn ceisio cael cydraddoldeb rhyw. Bydd yn chwilio am gynrychiolaeth deg o blith y grwpiau penodol a gaiff eu targedu gan y strategaeth datblygu lleol, megis pobl ifanc, grwpiau difreintiedig, grwpiau sy'n agored i niwed a grwpiau o'r ucheldir ac ati.

Bydd aelodaeth y GGLI yn esblygu er mwyn cwrdd ag anghenion yr ardal sy'n newid a blaenoriaethau'r strategaeth. Bydd y GGLI yn cynnwys 18 aelod, 6 o bob sector

ond er mwyn caniatáu i'r aelodau ddatblygu, ni fydd y GGLI yn recriwtio uchafswm yr aelodau yn y lle cyntaf.

Bydd y GGLI yn cynnal proses adolygu flynyddol i benodi cadeirydd. Os bydd mwy nag un ymgeisydd, penodir y cadeirydd ar sail pleidlais. Prif swyddogaeth y GGLI yw datblygu a rhoi'r Strategaeth Datblygu Lleol ar waith er mwyn buddsoddi arian LEADER o Raglen Datblygu Gwledig Cymru yn yr ardal wledig leol. Mae'r GGLI wedi penodi corff gweinyddol i roi cymorth technegol er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth rheoleiddio ac i gyflenwi'r rhaglen.

Bydd y GGLI yn sicrhau bod y Strategaeth yn ddogfen 'fyw' a bydd yn ei hadolygu er mwyn sicrhau ei bod yn briodol i ardal y GGLI.

Bydd y GGLI yn:

- Gwella capasiti pobl leol i ddatblygu a chynnal gweithgareddau gan gynnwys meithrin eu gallu i reoli prosiectau.
- Llunio gweithdrefn ddethol a meini prawf amcanion nad yw'n gwahaniaethu ac sy'n dryloyw ar gyfer dethol gwaith, ac sy'n osgoi gwrthdaro rhwng buddiannau.
- Sicrhau bod o leiaf 51% o'r pleidleisiau mewn penderfyniadau dethol yn cael eu bwrw gan bartneriaid nad ydynt yn awdurdodau cyhoeddus, a chaniatáu dethol trwy drefn ysgrifenedig.
- Sicrhau cydlynid gyda'r strategaeth datblygu lleol wrth ddethol gwaith, trwy flaenoriaethu'r gwaith hwnnw'n unol â'i gyfraniad i gwrdd ag amcanion a thargedau'r strategaeth honno.
- Paratoi a chyhoeddi galwadau am gynigion neu drefn gyflwyno prosiect parhaus, gan gynnwys diffinio meini prawf dethol.
- Derbynt ac asesu ceisiadau ar gyfer cymorth a dilyn y prosesau ym mholisi dethol a meini prawf y prosiect.
- Dethol gwaith a gosod maint y gefnogaeth a, lle bo hynny'n berthnasol, cyflwyno'r cynigion gerbron y corff sy'n gyfrifol er mwyn dilysu'n derfynol ei fod yn gymwys, cyn ei gymeradwyo a sicrhau y caiff prosiectau eu dethol dim ond ar ôl iddynt fodloni profion cydymffurfiaeth y corff gweinyddol.
- Monitro'r broses o weithredu'r strategaeth datblygu lleol a'r gwaith a gefnogir a chynnal gweithgareddau gwerthuso penodol yn gysylltiedig â'r strategaeth honno.
- Adrodd yn flynyddol ar fonitro a gwerthuso i Lywodraeth Cymru ac ymateb i geisiadau Llywodraeth Cymru ac unrhyw gamau unioni angenrheidiol.
- Adrodd yn flynyddol i Lywodraeth Cymru ar gynnydd wrth gyrraedd targedau ariannol a monitro a gytunwyd

Manylion gweithdrefnau cydymffurfiaeth a phrosesau sy'n dangos sut y caiff dyletswyddau eu gwahanu, systemau adrodd a chapasiti i gadw trywydd archwilio clir ar gyfer gwariant a dangosyddion.

Mae Cadwyn yn gweithredu prosesau cydymffurfio cynhwysfawr er mwyn cwrdd â rheolau ariannu'r Undeb Ewropeaidd. Mae'r rhain yn cynnwys adroddiadau prosiect llawn chwarterol, trywydd archwilio ar gyfer gwariant a dangosyddion, gweithdrefnau cydymffurfio personél ac arwahanu dyletswyddau rhwng swyddogion prosiect a swyddogion ariannol mewn perthynas â chaffael ac awdurdodi taliad.

Mae dyletswyddau'r GGLI a'i gorff gweinyddol wedi'u harwahanu'n glir. Mae gan y GGLI strategaeth ar gyfer dethol gweithgaredd y bydd yn gyfrifol am ei werthuso a'i fonitro, ac adrodd yn flynyddol i Lywodraeth Gymru ar ei gyflawniad wrth gyrraedd targedau ariannol a monitro.

Fel y 'corff gweinyddol', Cadwyn yw'r partner arweiniol ym materion ariannol a gweinyddol ac sy'n gyfrifol am gyflenwi'r rhaglen ar ran y GGLI. Cadwyn sydd â chyfrifoldeb dros benderfynu ar gymhwysedd prosiectau, proffilio ariannol a rheoli dyraniadau dangosol ac am gyfrifo incwm a gwariant y GGLI, a chadw cofnodion manwl. Rhaid i'r GGLI adeiladu capasiti cynrychiolwyr lleol i ddatblygu a rhoi gweithrediadau ar waith, datblygu gweithdrefn dethol dryloyw nad yw'n gwahaniaethu a sicrhau cydlynid â'r Strategaeth Datblygu Lleol wrth ddethol gweithrediadau. Rhaid iddo wneud galwadau am gynigion a ddylai gynnwys meini prawf dethol.

Cadwyn sy'n gyfrifol am y costau rhedeg a'r swyddogaethau bywiocáu. Rhaid i Cadwyn sicrhau ei fod yn gweithredu yn dryloyw ac yn agored wrth ddatblygu cynigion prosiectau a'u cyflwyno i'r bartneriaeth i'w cymeradwyo o bosibl. Rhaid i Cadwyn weithio ar y materion cymhwysedd gyda'r prosiectau arfaethedig cyn eu cyflwyno i'r GGLI, gan gynnwys cymhwysedd y prosiect, Cymhorthion y Wladwriaeth ac unrhyw safonau gofynnol a rhesymoldeb y gweithgaredd arfaethedig.

Rhaid i'r GGLI asesu ceisiadau, a dewis gweithrediadau, gan bennu faint o adnoddau sydd ar gael a chyflwyno cynigion i'r 'corff sy'n gyfrifol am wirio cymhwysedd yn y pen draw', lle bo hynny'n berthnasol, hynny yw, Cadwyn.

Manylion prosesau dethol, gwerthuso a chymeradwyo prosiectau a gyflwynir i'r GGLI

Mae polisi dethol mabwysiedig y GGLI wedi ei gynnwys yn yr atodiad.

Manylion datgan buddiannau a rheoli gwrthdaro buddiannau

Mae cyfansoddiad y GGLI yn darparu'r manylion a ganlyn ar gyfer rheoli a chofnodi datganiadau o fuddiant.

Gwrthdaro buddiannau:

a) Bydd y GGLI yn sefydlu gweithdrefnau ysgrifenedig yn ymdrin â gwrthdaro buddiannau a fydd yn gofyn am ddatganiadau a gaiff eu nodi yng nghofodion cyfarfodydd ac yn cynnwys ymatal pleidlais a datganiadau ysgrifenedig.

b) Os oes gan aelod o'r Bartneriaeth ddiddordeb ariannol yn unrhyw fater dan ystyriaeth mewn cyfarfod o'r Bartneriaeth, rhaid iddo ef/hi ddatgan ei ddiddordeb/diddordeb a gadael y cyfarfod yn ystod y drafodaeth a phan wneir penderfyniad ar y mater hwnnw. Dylid datgan diddordebau nad ydynt yn rhai ariannol, ond nid oes yn rhaid i'r aelod adael y cyfarfod.

ADRAN 3 - CYFLENWI

Disgrifiad	Eglurwch sut y mae'r Grŵp Gweithredu Lleol (GGLI) yn bwriadu cyflenwi ei amcanion datganedig ar lawr gwlad. Dylai fod gan y GGLI gynllun clir sy'n cysylltu'r canlyniad, yr allbynnau sy'n cyflenwi'r canlyniad, y gweithgareddau a gynhelir i gyflawni'r allbynnau, sut a phryd y cynhelir y gweithgareddau hynny, a phwy fydd yn gyfrifol am eu cyflenwi.
Yn gysylltiedig ag	Adrannau 3.4 (gan gynnwys y tabl rhesymeg ymyrryd), 3.8, 3.9, 3.10 a 3.12 Canllawiau'r Strategaeth Datblygu Lleol, Mehefin 2014

3.1 Disgrifiad o'r strategaeth a hierarchaeth yr amcanion

(2,500 gair (naratif) ynghyd â hyd at 10 tudalen A4 ar ffurf Tabl Rhesymeg Ymyrryd (darperir templad))

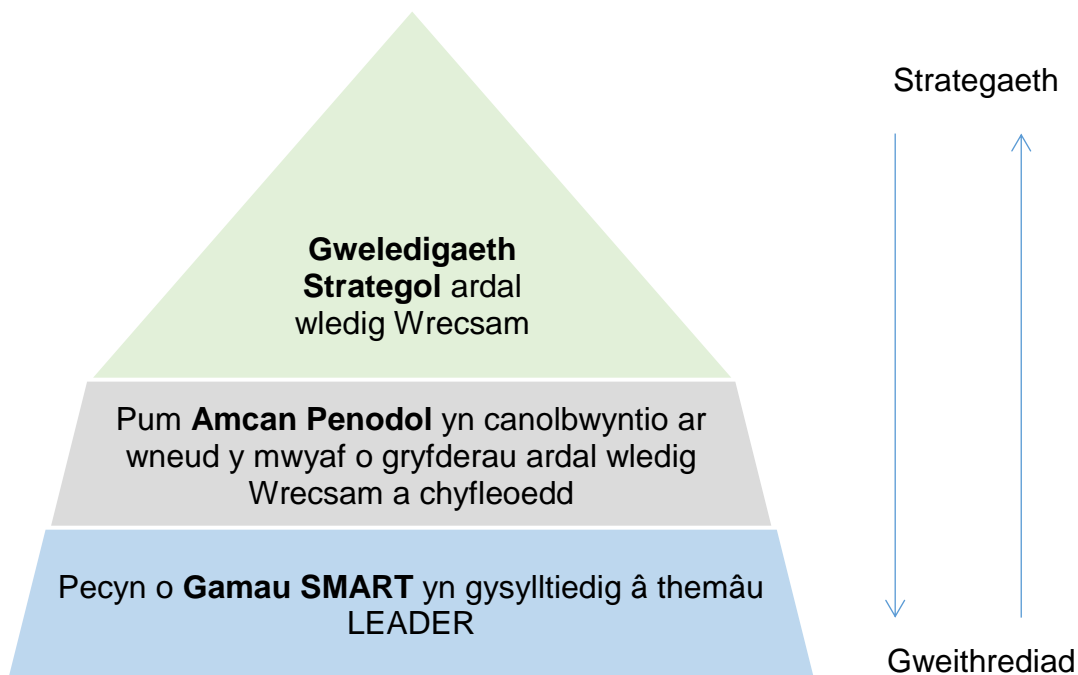
Disgrifiad o'r modd y gall y GGLI wella'r ardal

Bydd y GGLI yn gwella amodau yn ardal wledig Wrecsam drwy'r gweithgareddau a ganlyn:

- Cael dealltwriaeth glir o gryfderau, asedau a'r cyfleoedd sy'n wynebu'r ardal fel yr amlygwyd yn y broses ymgynghori gynhwysfawr sy'n sail i'r Strategaeth hon.
- Cael perchnogaeth glir o'r weledigaeth strategol sy'n nodi'r hyn sydd angen ei gyflawni.
- Ymrwymo i set o amcanion penodol sy'n cysylltu blaenoriaethau lleol, is-ranbarthol a chenedlaethol (y cyd-destun strategol a amlinellwyd yn Adran 1.2 uchod) â'r anghenion a chyfleoedd.
- Asesu, dethol a goruchwyllo'r gwaith o roi nifer bach o gamau gweithredu buddsoddi arloesol ar waith, a gaiff eu gyrru gan y gymuned ac sydd â phwyslais strategol (a lle bo hynny'n briodol yn is-ranbarthol) a fydd yn creu allbynnau cadarnhaol.
- Dwyn ynghyd rhanddeiliaid o'r sectorau cyhoeddus, preifat a'r trydydd sector i rannu gwybodaeth, arfer da ac arbenigedd.

Hierarchaeth Amcanion LEADER yn ardal wledig Wrecsam

Mae'r strategaeth ar gyfer GGLI ardal wledig Wrecsam yn seiliedig ar yr hierarchaeth amcanion a nodir isod, sy'n cynnwys **gweledigaeth strategol**, **pum amcan penodol** a **phecyn o gamau gweithredu SMART** a gaiff eu gyrru gan yr anghenion a'r cyfleoedd a nodwyd ac sy'n gysylltiedig â hwy.

Mae'r dull strategol a gaiff ei fabwysiadu yn seiliedig ar wneud y mwyaf o'r posibiladau ar gyfer cysylltiadau, synergeddau ac arbedion effeithlonrwydd is-ranbarthol rhwng ardal wledig Sir Ddinbych, ardal wledig Sir y Fflint ac ardal wledig Wrecsam. Mae'r gwaith ymgynghori cynhwysfawr a wnaed i baratoi dogfennau'r Strategaeth Datblygu Lleol ym mhob un o'r siroedd hyn wedi dangos fod llawer iawn o gysondeb o ran anghenion datblygu, cyfleoedd a blaenoriaethau ar gyfer buddsoddi arian LEADER.

Yn ystod y broses ymgynghori, dywedodd rhanddeiliaid eu bod yn unfrydol o blaid strategaeth sy'n hwyluso buddsoddiad ar draws pob un o 5 thema LEADER i fynd i'r afael ag anghenion a chyfleoedd yn ardal wledig Wrecsam a nodwyd yn sgil y dadansoddiad SWOT. Cynlluniwyd yr amcanion penodol a nodir isod felly er mwyn cysylltu â phob un o themâu Leader.

Mae'r tabl rhesymeg ymyrryd cysylltiedig yn 'mapio'r camau gweithredu a gaiff eu cefnogi ac yn dangos sut y maent yn cysylltu ag anghenion datblygu a chyfleoedd (a nodwyd yn ystod y dadansoddiad SWOT) a'r amcanion penodol a nodir isod.

Gweledigaeth strategol ar gyfer ardal wledig Wrecsam

Mae gan ardal wledig Wrecsam dreftadaeth ddiwydiannol a diwylliannol eiconig. Mae ganddi dirweddau rhagorol a gan ei bod mor agos at Sir Gaer a Sir Amwythig mae'n borth strategol i is-ranbarth ehangach Gogledd Cymru. Mae gan ardal wledig Wrecsam gysylltiadau da, ac mae'n lle llewyrchus, cynhwysol, hynod ddeniadol a chynaliadwy lle mae pobl yn dymuno byw, dysgu, buddsoddi ac ymweld â hi.

Yr **amcanion penodol** yw buddsoddi arian LEADER i adeiladu ar gryfderau presennol a gwneud y mwyaf o gyfleoedd fel bod:

- AP1 Mwy o bobl am ymweld ac aros am gyfnodau hirach i fwynhau treftadaeth a diwylliant eiconig, ac amgylchedd rhagorol ardal wledig Wrecsam.
- AP2 Mwy o entrepreneuriaid yn ardal wledig Wrecsam yn rhoi cynnig ar syniadau newydd ac yn dechrau a thyfu busnesau bach cynaliadwy a gaiff eu cefnogi'n dda ac sy'n cyfathrebu'n effeithiol gyda'i gilydd.
- AP3 Gwasanaethau hygyrch, cynhwysol, effeithlon o safon ar gael yn ardal wledig Wrecsam gan rymuso mentrau cymdeithasol a busnesau preifat i chwarae rhan weithredol a chynaliadwy i gynllunio a chyflenwi'r gwasanaethau hynny.
- AP4 Technolegau adnewyddadwy arloesol, cynaliadwy sy'n cael eu croesawu a'u hystyried ymhellach gan gymunedau yn ardal wledig Wrecsam a fydd yn mwynhau'r buddion yn uniongyrchol.
- AP5 Technoleg yn galluogi pobl a busnesau yn hytrach na'u cyfyngu i gael mynediad at wasanaethau a gwella cynhyrchiant yn ardal wledig Wrecsam.

Camau Gweithredu SMART

Thema 1 – Ychwanegu Gwerth at Hunaniaeth Leol ac Adnoddau Naturiol a Diwylliannol

Cam gweithredu Smart	Amcan Penodol	Amlinelliad o'r Cam Gweithredu
-----------------------------	----------------------	---------------------------------------

CGS1	AP1	<p>Datblygu, gwella a manteisio mewn ffordd gynaliadwy ar werth masnachol a hamdden Safle Treftadaeth y Byd Dyfrbont Pontcysyllte a'r Gamlas ar gyfer pobl, cymunedau a mentrau yn ardal wledig Wreccsam. Byddai'r cam gweithredu hwn yn cynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyrwyddo a marchnata'r Safle Treftadaeth y Byd mewn ffordd arloesol fel atyniad a chyrchfan i ymwelwyr ar lefel is-ranbarthol. • Treialu digwyddiadau a gweithgareddau sy'n hyrwyddo'r Safle Treftadaeth y Byd i ddarpar-ymwelwyr. • Treialu mecanweithiau cymorth arloesol i gefnogi mentrau sy'n dibynnu ar y Safle Treftadaeth y Byd fel atyniad allweddol i gydlynu a rhwydweithio'n fwy effeithiol ar lefel is-ranbarthol. • Gwella a datblygu agweddau ar y Safle Treftadaeth y Byd ei hun (e.e. seilwaith ymwelwyr, rheoli a dehongli). <p>Byddai hwn yn brosiect cydweithredol ar draws Wreccsam a Sir Ddinbych a byddai hefyd yn ei gwneud yn bosibl i gydweithio ar lefel ehangach yn y Deyrnas Unedig ac yn draws-genedlaethol.</p> <p>Bydd yr ymyriadau o dan AP1 hefyd yn cysylltu'n agos â'r rheini a gynnigir o dan AP2.</p>
CGS2	AP1	<p>Datblygu, gwella a manteisio mewn ffordd gynaliadwy ar werth masnachol Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNE) Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy er budd pobl, cymunedau a busnesau yn ardal wledig Wreccsam. Byddai'r cam gweithredu hwn yn cynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyrwyddo a marchnata'r AHNE mewn ffordd arloesol fel atyniad a chyrchfan i ymwelwyr ar lefel is-ranbarthol. • Treialu digwyddiadau a gweithgareddau sy'n hyrwyddo'r AHNE i farchnadoedd arbenigol, gwerth uchel gan gynnwys seiclo, cerdded a gweithgareddau awyr agored eraill. • Treialu mecanweithiau cymorth arloesol sy'n cefnogi mentrau sy'n dibynnu ar yr AHNE fel atyniad allweddol i gydlynu a rhwydweithio'n fwy effeithiol ar lefel is-ranbarthol. • Gwella a datblygu agweddau ar yr AHNE ei hun (e.e. llwybrau, lonydd, seilwaith ymwelwyr, rheoli a dehongli).

		Byddai hwn yn brosiect cydweithredol ar draws Wreccsam, Sir Ddinbych a Sir y Fflint a byddai hefyd yn ei gwneud yn bosibl i gydweithio ar lefel ehangach yn y Deyrnas Unedig ac yn draws-genedlaethol.
CGS3	AP1	Datblygu hunaniaeth ac adnoddau lleol drwy becyn cydlynol ac arloesol o fuddsoddiadau mewn ymdeimlad o le ar draws ardal wledig Wreccsam. Byddai'r cam gweithredu hwn yn cynnwys: <ul style="list-style-type: none"> • Cefnogi digwyddiadau, gwyliau ac arddangosffeydd newydd a'r rheini sydd eisoes yn bodoli yn ymwneud â diwylliant, treftadaeth a bwyd (e.e. Llwybr Bwyd) yn Wreccsam gan gynnwys gweithgareddau cydlynol a chysylltiadau cyhoeddus proffesiynol. • Cefnogi astudiaethau dichonoldeb lleol, 'datganiadau dylunio' a chynlluniau i archwilio a manteisio'n economaidd ar dreftadaeth, diwylliant ac adnoddau naturiol, gan gynnwys bwyd a choedwigaeth. • Buddsoddi mewn deunyddiau dehongli ac arwyddion arloesol. • Gwella a datblygu'r seilwaith i ymwelwyr (e.e. llwybrau cerdded a lonydd seiclo). • Treialu prosiectau treftadaeth a hanes newydd a chydweithio gyda grwpiau lleol ac academyddion. • Buddsoddi mewn gwasanaethau eco-system gyda phwyslais arbennig ar yr ucheldir. Treialu gweithgareddau sy'n cefnogi ac yn datblygu sgiliau gwledig traddodiadol.
Camau Gweithredu SMART Thema 2 – Hwyluso datblygiad cyn-fasnachol, partneriaethau busnes a chadwyni cyflenwi byr		
Cam Gweithredu Smart	Amcan Penodol	Amlinelliad o'r Cam Gweithredu
CGS4	AP2	Darparu cymorth wedi'i deilwra (cyn-fasnachol) er mwyn helpu entrepreneuriaid lleol i 'roi prawf' ar hyfywedd cysyniadau a syniadau busnes newydd mewn amgylchedd cefnogol sy'n rheoli risg. Byddai'r cam gweithredu hwn yn cynnwys: <ul style="list-style-type: none"> • Archwilio prawf o gysyniad a dichonoldeb syniadau busnes newydd. • Treialu mynediad at 'ganolbwyntiau' entrepreneuriaeth lleol yn cynnig cyfleusterau hanfodol (e.e. mynediad at fand eang cyflym,

		<p>cyfleusterau ymchwil a datblygu a cheginau micro 'symudol' ar gyfer cynhyrchwyr bwyd).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hwyluso mynediad at farchnadoedd (e.e. trwy siopau 'pop-up' neu ofod mewn digwyddiadau masnach neu wyliau) i 'brofi'r galw. • Darparu mynediad at fentora ac arweiniad pellach gan gysylltu entrepreneuriaid yn uniongyrchol â Busnes Cymru. • Galluogi pobl ifanc i gynorthwyo â'r gwaith o brofi hyfywedd syniadau (cyn-fasnachol) a hyrwyddo entrepreneuriaeth ymhlith pobl ifanc. • Comisiynu a threialu'r gwaith o ddatblygu cynnyrch bwyd newydd a chynnyrch arall.
CGS5	AP2	<p>Darparu cymorth wedi'i dargedu ar gyfer busnesau gan gynnwys mentrau cymdeithasol sy'n gweithredu yn y sectorau twristiaeth, amaethyddiaeth a choedwigaeth, hamdden, llety, adwerthu a bwyd i wella cysylltiadau a rhwydweithio wyneb yn wyneb a digidol. Byddai'r cam gweithredu hwn yn cynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sefydlu a hwyluso rhwydweithiau is-ranbarthol (h.y. yn cynnwys Sir Ddinbych a Sir y Fflint) i ddod â busnesau yn y sectorau blaenoriaeth allweddol hyn ynghyd gyda'r nod o ysgogi cynnydd yn y cadwyni cyflenwi rhyng-fasnachol a lleol. • Adeiladu ar lwyddiant ffeiriau a gwyliau bwyd lleol presennol a chynnig cyfle i gynhyrchwyr newydd gymryd rhan yn y digwyddiadau hyn i lansio cynnyrch newydd. • Treialu cynlluniau cyflenwi lleol cydweithredol newydd – gan alluogi cynhyrchwyr lleol i gyrraedd dewis ehangach o ddefnyddwyr masnachol a phreifat mewn ffordd effeithlon ac effeithiol. • Treialu datblygu rhwydwaith bach o fentoriaid yn y sector bwyd a diod er mwyn helpu pobl ifanc i gael gwaith neu ddechrau busnes yn y sector bwyd a diod yn ardal wledig Wrecsam. • Darparu cyngor a chymorth rhagweithiol ar sut y gall yr iaith Gymraeg gynnig buddion masnachol – annog busnesau i gofleidio manteision dwyieithrwydd drwy rhwydweithio wyneb yn wyneb ac yn ddigidol.
Camau Gweithredu		
Thema 3 – Archwilio ffyrdd newydd o gyflenwi gwasanaethau lleol anstatudol		
Cam Gweithredu Smart	Amcan Penodol	Amlinelliad o'r Cam Gweithredu

CGS6	AP3	<p>Cefnogi datblygiad a galluoedd cymunedau lleol, grwpiau cymunedol, sefydliadau a mentrau cymdeithasol i gyflenwi gwasanaethau lleol. Byddai'r cam gweithredu hwn yn cynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hwyluso 'paru' gwirfoddolwyr ag anghenion mewn ffyrdd arloesol (e.e. ap gwirfoddoli lleol). • Trosglwyddo a gwreiddio gwybodaeth, sgiliau a chynngor i sefydlu modelau priodol (e.e. grwpiau cydweithredol) a chefnogi mynediad at gronfeydd cyllid priodol. • Cynghori ar brosiectau Trosglwyddo Asedau Cymunedol (CAT) a hwyluso eu datblygiad er mwyn cynnal gwasanaethau ac adfywio /rhoi bywyd newydd i adeiladau lleol nad ydynt yn cael eu defnyddio ac asedau eraill. • Cefnogi datblygiad cynaliadwy a pharhad canolfannau cymunedol (megis swyddfeydd post, llyfrgelloedd, siopau, caffis a thafarndai) o dan fodolau perchnogaeth/busnesau cymdeithasol arloesol. • Cefnogi cymunedau a mentrau lleol i berchenogi a chymryd cyfrifoldeb dros wasanaethau lleol pwysig sydd mewn perygl o gael eu dileu neu'n canoli, gan gynnwys cyfleusterau chwarae i blant yn lleol. • Hwyluso cyfleoedd i bobl ifanc nad ydynt mewn cyflogaeth, addysg na hyfforddiant i gael profiad a datblygu sgiliau drwy wirfoddoli gyda mentrau cymdeithasol.
CGS7	AP3	<p>Cefnogi sefydlu a thyfu cynlluniau trafndiaeth gymunedol arloesol, carbon isel. Byddai'r cam gweithredu hwn yn cynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cynghori a chefnogi cymunedau lleol ar sefydlu/treialu modelau trafndiaeth gymunedol ac atebion. • Cynorthwyo grwpiau trafndiaeth i gael mynediad at gyllid a buddsoddiad priodol. Treialu cynlluniau trafndiaeth gymunedol sy'n mynd i'r afael ag arwahaniad cymdeithasol a chynorthwyo pobl sy'n agored i niwed i gael mynediad at wasanaethau, cynlluniau sy'n helpu i ddatblygu datblygu/sefydlu rhwydweithiau cyflenwi lleol ar gyfer cynnyrch lleol (cysylltiadau â CGS2) a chynlluniau sy'n helpu pobl ifanc i gyrraedd y coleg neu'r gwaith gan roi pwyslais arbennig ar gysylltu pobl yn ardal wledig Wrecsam â chyflogwyr yn rhannau mwy diwydiannol y sir.

Camau Gweithredu

Thema 4 – Ynni Adnewyddadwy ar Lefel Gymunedol

Cam Gweithredu Smart	Amcan Penodol	Amlinelliad o'r Cam Gweithredu
CGS8	AP4	<p>Darparu cymorth penodol wedi'i deilwra i helpu cymunedau a mentrau cymdeithasol archwilio ffynonellau ynni adnewyddadwy. Byddai'r cam gweithredu hwn yn cynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Codi ymwybyddiaeth a darparu gwybodaeth arbenigol, cyngor ac arweiniad ar ddau fath o dechnoleg adnewyddadwy (e.e. treulio anaerobig ym maes amaethyddiaeth, prosiectau ynni hydro a biomas), mentrau effeithlonrwydd ynni a lliniaru newid yn yr hinsawdd. • Cefnogi astudiaethau dichonoldeb a hyfywedd cychwynnol i archwilio a threialu pa mor briodol ac addas yw technolegau adnewyddadwy mewn amgylchiadau/lleoliadau penodol. • Cynorthwyo â'r gwaith o brofi cysyniad a threialon ar gyfer prosiectau technoleg adnewyddadwy sy'n berchen i'r gymuned ar raddfa ficro y gellid eu hehangu (pe baent yn llwyddiannus).

Camau Gweithredu

Thema 5 – Datblygu Technoleg Ddigidol

Cam Gweithredu Smart	Amcan Penodol	Amlinelliad o'r Cam Gweithredu
CGS9	AP5	<p>Darparu cymorth penodol ac wedi'i deilwra gyda'r nod o wella'r ffordd y mae mentrau yn ardal wledig Wrecsam yn defnyddio technoleg ddigidol. Byddai'r cam gweithredu hwn yn cynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Codi ymwybyddiaeth a darparu hyfforddiant ar y cyfryngau cymdeithasol a sut y gellir eu defnyddio at ddibenion hyrwyddo, er mwyn eu gwneud yn fwy cystadleuol a chael mwy o fusnes. • Darparu cymorth rhagweithiol i annog mentrau yn y sector twristiaeth i hysbysebu (trwy'r cyfryngau cymdeithasol a llwyfannau eraill) eu nwyddau/gwasanaethau, digwyddiadau allweddol, cynigion ac ati ... gyda'r nod o gynnig mwy o ddewis i ymwelwyr a'u hannog i aros yn hirach yn ardal wledig sir Wrecsam. • Darparu gwybodaeth a chyngor a meithrin

		<p>capasiti ynglŷn â sut y gall technoleg ddigidol wella effeithlonrwydd ac e-ddiogelwch i fusnesau a mentrau cymdeithasol.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cefnogi'r gwaith o ddatblygu a threialu 'apiau' a gwefannau penodol er mwyn cynorthwyo partneriaethau busnes, rhwydweithiau a chydweithio drwy ddefnyddio technoleg ddigidol.
CGS11	AP5	<p>Datblygu canolfannau rhagoriaeth digidol yn ardal wledig Wrecsam. Byddai'r cam gweithredu hwn yn cynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Archwilio'r potensial o gysylltiadau band eang cyflym i ysgolion a llyfrgelloedd gwledig i gael eu defnyddio at ddibenion cymunedol ehangach. • Darparu mynediad at gysylltiad band eang cyflym, dibynadwy a lle i weithio ar gyfer trigolion, ymwelwyr a microfusnesau a mentrau cymdeithasol lleol. • Treialu gweithgareddau cynhwysiant digidol newydd – gyda phwyslais arbennig ar gamau gweithredu sy'n pontio rhwng y cenedlaethau ac sy'n annog y defnydd o TGCh.

Sut y mae gweithgareddau a phrofiad blaenorol wedi dylanwadu ar y strategaeth a'r dull gweithredu

Mae'r gwaith o gyflenwi LEADER a gweithgareddau ehangach y CDG yn ardal wledig Wrecsam wedi dylanwadu ar gynllun y strategaeth mewn dau prif ffordd:

Yn gyntaf, adeiladwyd cryn arbenigedd y nhermau rôl bywiocáu LEADER – o fewn GCLI Wrecsam Gororau Gogleddol Cymru a Chadwyn Clwyd fel y prif gorff gweinyddol ar gyfer yr ardal. Defnyddiwyd y corff corfforaethol hwn o wybodaeth ynglŷn â'r 'hyn sy'n gweithio' mewn ffordd adeiladol i lywio a beirniadu datblygiad y strategaeth hon ar bob cam allweddol.

Yn ail, un wers bwysig sydd wedi ei chynnwys yng nghynllun y Strategaeth hon ac a fydd yn treiddio i'r broses o roi'r camau gweithredu hyn ar waith yw'r angen am wreiddio capasiti a gallu ymysg grwpiau cymunedol, mentrau cymdeithasol a busnesau er mwyn osgoi dibynnu ar arian prosiectau LEADER neu'r CDG a staff ac i annog hunangynhaliath a chynaliadwyedd.

3.2 Cydweithio a Rhwydweithio

(1,000 gair; hyd at 500 i ganolbwyntio ar weithgareddau paratoadol)

Mae LEADER eisoes wedi bod yn weithredol yn Wrecsam gan esgor ar lawer o brofiad, gwybodaeth ac arbenigedd.

O safbwynt cydweithio a rhwydweithio, bydd y pwyslais felly ar **droi arferion addawol yn weithredoedd cyffredin**. Yn y cyd-destun hwn, rhagwelir y bydd nifer o

fentrau penodol yn gweithredu ar draws Wrecsam, Sir Ddinbych a Sir y Fflint a gyda Grwpiau Gweithredu Lleol eraill mewn rhannau o'r Deyrnas Unedig ac ar draws yr Undeb Ewropeaidd yn ehangach. Mae'r rhain yn cynnwys:

- Trosglwyddo'r camau gweithredu addawol yn ymwneud ag Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNE) Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy – (gweler CGS1 uchod) gan gysylltu ag ardaloedd AHNE eraill er mwyn rhannu, dysgu ganddynt a datblygu camau gweithredu cyffredin er budd economi, cymdeithas ac amgylchedd yr ardaloedd gwledig.
- Trosglwyddo camau gweithredu addawol yn ymwneud â Safle Treftadaeth y Byd Pontcysyllte – (gweler CGS2 uchod) gan gysylltu â Safleoedd Treftadaeth y Byd eraill er mwyn rhannu, dysgu ganddynt a datblygu camau gweithredu cyffredin er budd economi, cymdeithas ac amgylchedd yr ardaloedd gwledig. Mae hyn yn gymwys i Sir Ddinbych a Wrecsam.
- Adnabod Grwpiau Gweithredu Lleol mewn ardaloedd eraill sy'n ceisio canolbwyntio ar ddarparu cymorth wedi'i deilwra (cyn-fasnachol) er mwyn helpu entrepreneuriaid lleol i 'roi prawf' ar hyfywedd cysyniadau a syniadau busnes newydd mewn amgylchedd gefnogol sy'n rheoli risg (gweler CGS4 uchod).

O ran gwaith paratoadol, bydd hyn yn canolbwyntio ar y gweithgareddau a ganlyn:

- Cryfhau ac ehangu'r berthynas waith wych rhwng y Grwpiau Gweithredu Lleol yn Wrecsam, Sir Ddinbych a Sir y Fflint.
- Datblygu ac ehangu ymhellach rhwydweithiau is-ranbarthol sydd eisoes yn bodoli gan gynnwys Rhwydwaith Stiwdios Agored Gogledd Cymru, 'Pub is the Hub/Y Dafarn yw'r Galon' a 'Cherdded ydaga Offa'.
- Cymryd rhan a gwneud y mwyaf o'r cyfleoedd a gynigir gan Rwydweithiau LEADER Cymru, y Deyrnas Unedig a'r Undeb Ewropeaidd i greu cysylltiadau gyda Grwpiau Gweithredu Lleol sydd â diddordebau a phwyslais strategol tebyg.

3.3 Disgrifiad o Arloesedd

(1,000 gair – dylid cysylltu â'r camau gweithredu a ddisgrifiwyd yn Adran 3.1 uchod a chyfeirio at benawdau'r pwyntiau bwled yn Adran 3.9 Canllawiau'r Strategaeth)

Bydd gweithgaredd y GGLI yn cynnig mecanwaith cydlynol ac integredig ar lawr gwlad ar gyfer ysgogi galw arloesol a chreadigol gan gymunedau lleol a fydd yn cwrdd ag anghenion tymor hir yr ardal wledig. Bydd dyheadau creadigol unigolion, grwpiau, cymunedau daearyddol a chymunedau sy'n rhannu diddordebau, yn gweithredu fel llwyfan ar gyfer datblygu prosiectau a chamau gweithredu. Byddir yn meithrin agweddau entrepreneuriaid a'u cryfhau drwy beiriant creadigol y broses LEADER a'i methodoleg. Bydd y GGLI yn annog arloesi – yn hwyluso arbrofi, treialu cyn-fasnachol a rhoi prawf ar ddulliau gweithredu 'newydd', prosesau 'newydd' a chynnyrch 'newydd'. Gwneir ymdrechion rhagweithiol i annog unigolion nad ydynt

wedi cymryd rhan o'r blaen yng ngweithgareddau'r CDG er mwyn annog dulliau newydd o feddwl a syniadau newydd. Bydd hyn yn adeiladu ar y broses ymgynghorol sy'n sail i ddatblygiad y Strategaeth hon.

Mae datblygu dulliau, prosesau a chynnyrch arloesol yn elfen allweddol o'r Strategaeth hon. Cyflawnir hyn drwy'r gweithgareddau a ganlyn:

- Gweithredu mewn ffordd arloesol a chydweithio (trwy'r camau gweithredu SMART a ddisgrifiwyd o dan Amcan Penodol 1) er mwyn ychwanegu gwerth at gynnyrch lleol, meithrin hunaniaeth leol a threalu camau gweithredu ar y cyd sydd yn gwneud y defnydd gorau o adnoddau naturiol a diwylliannol.
- Helpu microfusnesau a mentrau cymunedol i adnabod a marchnata elfennau unigryw eu cynnyrch, gwasanaethau a'r ardal leol, gan ychwanegu gwerth a hyfywedd yn gyffredinol; datblygu rhwydweithiau busnes a threalu atebion sy'n cefnogi cadwyni cyflenwi lleol. Cyflawnir hyn yn sgil y camau gweithredu SMART a amlinellwyd o dan Amcan Penodol 2.
- Cefnogi'r gwaith o dreialu canolfannau/canolbwyntiau cymunedol i ddarparu atebion a fydd yn galluogi pobl leol i gael mynediad at wasanaethau, datblygu clystyrau o ficrofusnesau a mentrau cymdeithasol i dreialu'r ddarpariaeth o wasanaethau i gymunedau lleol. Cyflawnir hyn yn sgil y camau gweithredu SMART a amlinellwyd o dan Amcan Penodol 3.
- Treialu atebion newydd i newid yn yr hinsawdd a chynhyrchu ynni cynaliadwy/adnewyddadwy ac yna prif-ffrydio'r dulliau hyn (mewn gosodiadau masnachol, cymunedol ac yn y cartref) mewn ardaloedd gwledig. Cyflawnir hyn yn sgil y camau gweithredu SMART a amlinellwyd o dan Amcan Penodol 4.
- Manteisio i'r eithaf ar dechnoleg ddigidol drwy alluogi grwpiau cymunedol i wneud y defnydd gorau o TGCh; cefnogi atebion arloesol i'r heriau yn ymwneud â chysylltiadau mewn cymunedau gwledig. Cyflawnir hyn yn sgil y camau gweithredu SMART a amlinellwyd o dan Amcan Penodol 5.

3.4 Cynllun Gweithredu

Gweler y Tabl Rhesymeg Ymyrryd (ynghlwm) ac Adran 3.1 uchod.

3.5 Gweithgaredd Hyrwyddo

(1,000 gair)

Bydd y GGLI, gyda chefnogaeth Cadwyn Clwyd fel y corff gweinyddol, yn lledaenu gwybodaeth yn lleol drwy'r gweithwyr prosiect a fydd yn gweithio ar lawr gwlad gyda grwpiau cymunedol. Hefyd, caiff gwybodaeth am y prosiectau ei rhannu trwy fwletin electronig y GGLI.

- Bydd y GGLI yn lledaenu gwybodaeth am ganlyniadau'r Strategaeth mewn ffordd ragweithiol yn unol ag ethos LEADER o drosglwyddo cysyniadau prosiectau a lledaenu canlyniadau a gwersi a ddysgwyd. Gwneir hyn yn lleol yn ardal y GGLI, yn rhanbarthol ac yn genedlaethol yng Nghymru a'r Deyrnas Unedig a hefyd ar lefel yr Undeb Ewropeaidd drwy rwydweithiau a gydnabyddir gan y Comisiwn Ewropeaidd.
- Bydd y GGLI yn rhoi gwybodaeth am brosiect y CDG i fuddiolwyr trwy gysylltu'n uniongyrchol â hwy, cynnal gweithgareddau rhwydweithio a defnyddio'r cyfryngau lleol. Defnyddir y cyfryngau electronig a chopi caled.
- Caiff cylchlythyr ei gyhoeddi bob 6 mis ar gyfer buddiolwyr presennol y rhaglen a'r rheini fydd o bosibl yn elwa ar y rhaglen yn y pen draw. Hefyd, bydd gweithgareddau cyhoeddusrwydd yn cynnwys ymgyrchoedd post rheolaidd i grwpiau sydd â diddordeb, deunydd hyrwyddo a llenyddiaeth, ac erthyglau yn y wasg a'r cyfryngau lleol. Rhoddir cydnabyddiaeth lawn i gymorth y CDG yn y gweithgareddau hyn.
- Bydd y GGLI a Cadwyn Clwyd hefyd yn archwilio'r posibilrwydd o gynnal gweithgareddau cyhoeddusrwydd rhanbarthol gyda Grwpiau Gweithredol Lleol cyfagos er mwyn gwneud y mwyaf o'r adnoddau a chael yr effaith fwyaf.
- Bydd cymryd rhan yng ngweithgorau thematig a drefnir gan Lywodraeth Cymru hefyd yn fodd i ledaenu canlyniadau'r prosiect LEADER hwn a'r broses LEADER.
- Bydd y GGLI yn sicrhau y rhoddir cydnabyddiaeth i arian yr Undeb Ewropeaidd drwy arddangos y logos ar bob deunydd cyhoeddusrwydd, gwybodaeth a hyrwyddo wrth gyfathrebu gyda'r cyhoedd a buddiolwyr y prosiect. Bydd Cadwyn Clwyd, y corff arweiniol, yn sicrhau bod yr holl ddeunydd cyhoeddusrwydd yn unol â'r datganiadau cyhoeddusrwydd (ynghlwm).
- Mae'r GGLI yn bwriadu cefnogi digwyddiad dathlu LEADER ar 9 Mai 2015. Bydd y dathliad un ai yn canolbwyntio ar lansio prosiect unigol neu'n ddathliad cyffredinol o LEADER, yn ôl penderfyniad y GGLI.
- Mae'r GGLI a'r Corff Arweiniol yn cadarnhau y byddwn yn cysylltu â staff Cyfathrebu'r CDG a Rhwydwaith Cymru Wledig wrth drefnu unrhyw lansiadau/datganiadau i'r wasg mewn perthynas â gweithgareddau LEADER.

ADRAN 4 – RHEOLI'R GWAITH

Disgrifiad	Eglurwch sut y mae gan y Grŵp Gweithredu Lleol a'i Gorff Gweinyddol etholedig y capasiti a'r adnoddau sy'n angenrheidiol er mwyn llwyddo i gyflenwi'r canlyniadau, dangosyddion allbwn a gweithgareddau.
Yn gysylltiedig â	Rhan o Adran 3.11 Canllawiau'r Strategaeth Datblygu Lleol, Mehefin 2014 (y gweddill i'w gynnwys dan Adran 2 – Cyllidol a Chydymffurfiaeth)

4.1 Rheoli a Gweinyddu

(2,500 gair)

Tystiolaeth o ymdrech i gydweithio

Mae pob un o'r tri GGLI yng ngogledd-ddwyrain Cymru (Sir Ddinbych, Sir y Fflint a Wrecsam), wedi cofleidio'r ethos o gydweithio er mwyn llunio'r strwythur rheoli a gweinyddol mwyaf cost effeithiol ar gyfer yr ardal. Mae'r manylion isod yn dangos bod y GGLI yn llwyddo i fod yn gost effeithiol drwy rhannu swyddogaethau gweinyddol, bywiocáu a chyflenwi thematig ar draws y tri GGLI yn Sir Ddinbych, Sir y Fflint a Wrecsam. O ganlyniad, llwyddwyd i ad-drefnu costau cyflenwi gan arwain at gydweithio gwirioneddol. Byddir yn sicrhau mwy o gydweithio drwy weithio gyda Grwpiau Gweithredu Lleol annibynnol eraill yng Nghymru, sef Menter Môn a PLANED mewn perthynas â LEADER a gweithgareddau sy'n gysylltiedig â LEADER.

Trefniadau rheoli a monitro'r strategaeth

Bydd Cadwyn Clwyd yn parhau i ddefnyddio ei ddulliau monitro a gwerthuso presennol a fabwysiadwyd o dan ei raglenni presennol, a archwiliwyd ac a wiriwyd yn gadarnhaol gan Brofion Diwydrwydd Dyladwy Llywodraeth Cymru, Archwilwyr WEFO a gwiriadau Llywodraeth Cymru / Arolygiaeth Wledig Cymru (RIW).

Y GGLI fydd yn gyfrifol am fonitro a gweithredu'r Strategaeth yn gyffredinol. Bydd Grŵp Partneriaeth Ymgynghorol Technegol Cadwyn Clwyd a Bwrdd y Cyfarwyddwyr yn adrodd i'r GGLI o ran monitro'r gwaith o gyflenwi'r rhaglen, ei hallbynnau a'i gweithrediad yn unol â pholisïau'r Cwmni a'r themâu gwaelodol. Caiff y gwaith o gyflenwi'r Strategaeth ei fonitro gan y GGLI trwy adroddiadau chwarterol a chyflwyniadau mewn cyfarfodydd chwarterol.

Fel rhan o'r Strategaeth, bydd swydd-ddisgrifiadau staff LEADER o fewn y Corff arweiniol yn cynnwys y gofyniad i gynnal gwerthusiad parhaus o bob prosiect LEADER a'i allbynnau. Bydd hyn yn fodd i werthuso effaith y rhaglen yn lleol. Bydd canlyniadau'r gwerthusiadau hyn ar gael ar wefan Cadwyn Clwyd er mwyn rhoi cyhoeddusrwydd i effaith y rhaglen a throsglwyddo arfer da.

Manylion niferoedd y staff

Yn unol â chyfarwyddyd Llywodraeth Cymru i Gyrrff Gweinyddol symleiddio eu costau rhedeg, bydd Cadwyn Clwyd fel y corff Arweiniol yn gweithredu ar draws 3 ardal y GGLI. Felly, caiff costau gweinyddol a bywiocáu eu rhannu yn ôl cyllidebau dangosol ar draws 3 ardal y GGLI.

O dan y costau Bywiocáu, bydd y corff Arweiniol yn cefnogi Rheolwr GGLI 0.92 cyfwerth ag amser llawn, ac 1 Swyddog Bywiocáu cyfwerth ag amser llawn, y caiff yr amser ei ddyrannu yn ôl y canrannau a nodir isod.

O dan y costau Gweinyddol, bydd y corff Arweiniol yn cefnogi 1.6 Swyddog Ariannol cyfwerth ag amser llawn. Caiff amser y swydd hon hefyd ei ddyrannu yn ôl y canrannau a ganlyn:

GGLI Sir Ddinbych	28.52%
GGLI Sir y Fflint	37.34%
GGLI Wrecam	34.14%

Yn ogystal, mae swyddogion thematig yn hanfodol er mwyn cyflenwi prosiectau peilot yn dilyn y cyfnod bywiocáu. Cyflogir y rhain gan Cadwyn Clwyd a byddant yn cefnogi'r swyddi a ganlyn ar draws ardaloedd y 3 GGLI:

Swyddog Thematig Adnoddau Naturiol 1 cyfwerth ag amser llawn
Swyddog Thematig Partneriaethau Busnes 2 cyfwerth ag amser llawn
Swyddog Thematig Gwasanaethau Gwledig 1 cyfwerth ag amser llawn
Swyddog Thematig Ynni 1 cyfwerth ag amser llawn

Caiff amser y swyddogion thematig ei ddyrannu fel a ganlyn yn ardaloedd y GGLI unigol:

GGLI Sir Ddinbych	28.52%
GGLI Sir y Fflint	37.34%
GGLI Wrecsam	34.14%

O ganlyniad, caiff:

Adnoddau 1.4 swyddog thematig cyfwerth ag amser llawn eu dyrannu i GGLI Sir Ddinbych

Adnoddau 1.9 swyddog thematig cyfwerth ag amser llawn eu dyrannu i GGLI Sir y Fflint

Adnoddau 1.7 swyddog thematig cyfwerth ag amser llawn eu dyrannu i GGLI Wrecsam

Hefyd penodir Swyddog Cymorth Prosiect 1.8 cyfwerth ag amser llawn i gynorthwyo'r swyddogion thematig a ddyrannwyd gan y canrannau uchod i'r ardaloedd GGLI unigol.

Mae Manylebau'r Swyddi wedi'u cynnwys yn yr atodiad.

Tystiolaeth o sgiliau a chynlluniau hyfforddi

Mae pob Manyleb Swydd yn cynnwys rhestr o fanylion meini prawf hanfodol a dymunol y swydd. Bydd Cadwyn Clwyd yn gwerthuso ceisiadau o blith ei staff presennol i'w hystyried ar gyfer y staff a gyflogir gan gorff Gweinyddol pob GGLI. Bydd yn rhaid i bob aelod staff a benodir i raglen LEADER 2014-2020 gyflawni'r meini prawf hanfodol ar gyfer eu swyddi perthnasol. Os na fydd y Corff Gweinyddol yn gallu recriwtio yn y lle cyntaf o blith ei staff presennol, yna bydd yn hysbysebu'r swyddi gwag yn allanol.

Os bydd angen darparu hyfforddiant ar sail meini prawf 'dymunol' y fanyleb swydd, caiff yr hyfforddiant hwnnw ei gynnig a'i ddarparu. Caiff Dadansoddiad o Anghenion Hyfforddiant ei gynnal wrth i'r rhaglen ddatblygu a rhoddir hyfforddiant i staff yn ôl yr angen a phan ddaw'r angen i'r amlwg.

ADRAN 5–GWERTH AM ARIAN

Disgrifiad	Eglurwch sut y mae'r camau gweithredu a'r gwariant a amlinellir yn y Strategaeth Datblygu Lleol yn gwneud y defnydd gorau o gronfeydd yr UE. Eglurwch sut y mae'r costau a gynhwysir yn rhesymol, megis cost a nifer y staff sy'n ofynnol i gyflenwi'r gweithgareddau arfaethedig.
Yn gysylltiedig ag	Adrannau 3.4 a 4.0 Canllawiau'r Strategaeth, Mehefin 2014 Mae manylion Adran 3.4 eisoes wedi'u rhoi yn Adran 3 y templed hwn (Rhesymeg Ymyrryd)

5.1 Proffiliau Cyflenwi Cyllidol

Cyfeiriwch at y tablau cyllid a rhesymeg os gwelwch yn dda.

ADRAN 6 – DANGOSYDDION A CHANLYNIADAU

Disgrifiad	Eglurwch sut y mae'r Grŵp Gweithredu Lleol yn bwriadu cyflawni'r dangosyddion canlyniadau ac allbynnau a nodwyd a'r holl dargedau cysylltiedig.
Yn gysylltiedig ag	Adran 4.1 Canllawiau'r Strategaeth, Mehefin 2014

6.1 Monitro a Chanlyniadau

Mae rhif cyflenwi ac amserlen y Dangosyddion Perfformiad wedi'u cynnwys yn y dogfennau Dangosyddion Ariannol. Mae manylion yn ymwneud â chyflawni allbynnau yn erbyn camau gweithredu penodol wedi'u cynnwys yn y ddogfen Fframwaith Rhesymeg Ymyrryd.

Mae'r allbynnau yn deillio o'r broses ymgynghori pan gafodd y rheini sy'n cymryd rhan wahoddiad i nodi eu blaenoriaethau o ran meysydd ymyrryd. Yna, dyrannwyd yr allbynnau ar sail blaenoriaethau'r rheini yr ymgynghorwyd â hwy. Yn ogystal, adolygwyd yr allbynnau yn erbyn rhaglenni blaenorol o ran yr hyn sy'n rhesymol yng nghyd-destun gwybodaeth a phrofiad blaenorol yn dyddio'n ôl i LEADER II, LEADER+ ac Echel 4 LEADER 2007-2013. Ar y lefel hwn, nid yw'n bosibl bod yn fwy cyfarwyddol gan y caiff allbynnau LEADER eu pennu gan brosiectau a gyflwynir i'r GGL i'w hystyried a'u cymeradwyo o bosibl.

Thema 1

O dan CGS1, rhagwelir y bydd allbynnau yn deillio o'r gweithgaredd a ganlyn:

CGS1: Datblygu, gwella a manteisio mewn ffordd gynaliadwy ar werth masnachol a hamdden Safle Treftadaeth y Byd Dyfrbont Pontcysyllte a'r Gamlas ar gyfer pobl, cymunedau a mentrau yn ardal wledig recsam. Byddai'r cam gweithredu hwn yn cynnwys:

- Hyrwyddo a marchnata'r Safle Treftadaeth y Byd mewn ffordd arloesol fel atyniad a chyrchfan i ymwelwyr ar lefel is-ranbarthol.
- Treialu digwyddiadau a gweithgareddau sy'n hyrwyddo'r Safle Treftadaeth y Byd i ddarpar-ymwelwyr.
- Treialu mecanweithiau cymorth arloesol i gefnogi mentrau sy'n dibynnu ar y Safle Treftadaeth y Byd fel atyniad allweddol i gydlynu a rhwydweithio'n fwy effeithiol ar lefel is-ranbarthol.
- Gwella a datblygu agweddau ar y Safle Treftadaeth y Byd ei hun (e.e. seilwaith ymwelwyr, rheoli a dehongli).

Bydd yr ymyriadau dan CGS1 hefyd yn cael ei alinio'n agos â'r rhai a gynigir o dan CGS2.

CGS2: Datblygu, gwella a manteisio mewn ffordd gynaliadwy ar werth masnachol a hamdden Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNE) Bryniau Clwyd a Dyffryn

Dyfrdwy ar gyfer pobl, cymunedau a busnesau yn ardal wledig Wrecsam. Byddai'r cam gweithredu hwn yn cynnwys:

- Hyrwyddo a marchnata'r AHNE mewn ffordd arloesol fel atyniad a chyrchfan i ymwelwyr ar lefel is-ranbarthol.
- Treialu digwyddiadau a gweithgareddau sy'n hyrwyddo'r AHNE i farchnadoedd arbenigol, gwerth uchel gan gynnwys seiclo, cerdded a gweithgareddau awyr agored eraill.
- Treialu mecanweithiau cymorth arloesol sy'n cefnogi mentrau sy'n dibynnu ar yr AHNE fel atyniad allweddol i gydlynu a rhwydweithio'n fwy effeithiol ar lefel is-ranbarthol.
- Gwella a datblygu agweddau ar yr AHNE ei hun (e.e. llwybrau, lonydd, seilwaith ymwelwyr, rheoli a dehongli).

CGS3: Datblygu hunaniaeth leol ac adnoddau naturiol drwy becyn cydlynol ac arloesol o fuddsoddiadau mewn ymdeimlad o le ar draws ardal wledig Wrecsam. Byddai'r cam gweithredu hyn yn cynnwys:

- Cefnogi digwyddiadau, gwyliau ac arddangosffeydd newydd a'r rheini sydd eisoes yn bodoli yn ymwneud â diwylliant, treftadaeth a bwyd (e.e. Llwybr Bwyd) yn Wrecsam gan gynnwys gweithgareddau cydlynol a chysylltiadau cyhoeddus proffesiynol.
- Cefnogi astudiaethau dichonoldeb lleol, 'datganiadau dylunio' a chynlluniau er mwyn archwilio a manteisio i'r eithaf ar dreftadaeth, diwylliant ac adnoddau naturiol, gan gynnwys bwyd a choedwigaeth..
- Buddsoddi mewn deunyddiau dehongli ac arwyddion arloesol.
- Gwella a datblygu'r seilwaith i ymwelwyr (e.e. llwybrau cerdded a lonydd seiclo).
- Treialu prosiectau treftadaeth a hanes newydd a chydweithio gyda grwpiau lleol ac academyddion.
- Buddsoddi mewn gwasanaethau eco-system gyda phwyslais arbennig ar yr ucheldir.
- Treialu gweithgareddau sy'n cefnogi ac yn datblygu sgiliau gwledig traddodiadol.

Yn dilyn y broses ymgynghori, rhagwelir y caiff 9 prosiect clwstwr eu datblygu o dan y rhaglen, ac y cyflawnir yr allbynnau tua diwedd y rhaglen. Eto, rhagwelir y bydd 9 cymuned yn elwa ar yr ymyriad, gall y cymunedau hyn fod yn gymunedau daearyddol, cymunedau sector, cymunedau thematig neu gymunedau sy'n rhannu diddordeb.

Thema 2

Bydd y GGLI yn gweithio gyda'r gymuned fusnes yn ei ardal weithredol er mwyn galluogi'r ddarpariaeth o gymorth wedi'i deilwra (cyn-fasnachol) a hynny er mwyn helpu entrepreneuriaid lleol i 'brofi' hyfywedd cysyniadau a syniadau busnes newydd mewn amgylchedd cefnogol lle caiff risg ei reoli. Bydd allbynnau yn deillio o'r camau a ganlyn;

CGS4: Darparu cymorth wedi'i deilwra (cyn-fasnachol) i helpu entrepreneuriaid lleol 'roi prawf' ar hyfywedd cysyniadau a syniadau busnes newydd mewn ffordd gefnogol

ac amgylchedd sy'n rheoli risg. Byddai'r cam gweithredu hwn yn cynnwys:

- Archwilio prawf o gysyniad a dichonoldeb syniadau busnes newydd.
- Treialu mynediad at 'ganolfannau' entrepreneuriaeth lleol yn cynnig cyfleusterau hanfodol (e.e. mynediad at fand llydan cyflym a chyfleusterau ymchwil a datblygu).
- Hwyluso mynediad at farchnadoedd (e.e. trwy siopau 'pop-up' neu ofod mewn digwyddiadau masnach neu wyliau) i 'brofi'r galw.
- Darparu mynediad at fentora ac arweiniad pellach gan gysylltu entrepreneuriaid yn uniongyrchol â Busnes Cymru.
- Galluogi pobl ifanc i gynorthwyo â'r gwaith o brofi hyfywedd syniad (cyn-fasnachol) a hyrwyddo entrepreneuriaeth ymhlith ieuenctid.

CGS5: Darparu cymorth wedi'i dargedu ar gyfer busnesau gan gynnwys mentrau cymdeithasol a grwpiau o fentrau cymdeithasol sy'n gweithredu yn y sectorau twristiaeth, amaethyddiaeth a choedwigaeth, hamdden, llety, adwerthu a bwyd i wella cysylltiadau a rhwydweithio wyneb yn wyneb a digidol. Byddai'r cam gweithredu hwn yn cynnwys:

- Sefydlu a hwyluso rhwydweithiau is-ranbarthol (h.y. yn cynnwys Sir Ddinbych a Sir y Fflint) er mwyn dod â busnesau yn y sectorau blaenoriaeth hyn ynghyd gyda'r nod o ysgogi cynnydd yn y cadwyni cyflenwi rhyng-fasnachol a lleol, gan gynnwys cynllun 'teyrngarwch ymhlith mân-werthwyr'.
- Adeiladu ar lwyddiant ffeiriau a gwyliau bwyd lleol presennol a chynnig cyfle i gynhyrchwyr newydd gymryd rhan yn y digwyddiadau hyn i lansio cynnyrch newydd.
- Treialu cynlluniau cyflenwi lleol cydweithredol newydd – gan alluogi cynhyrchwyr lleol i gyrraedd dewis ehangach o ddefnyddwyr masnachol a phreifat mewn ffordd effeithlon ac effeithiol.
- Treialu datblygu rhwydwaith bach o fentoriaid yn y sector bwyd a diod er mwyn helpu pobl ifanc i gael gwaith neu ddechrau busnes yn y sector bwyd a diod yn ardal wledig Wrecsam.
- Darparu cyngor a chymorth rhagweithiol ar sut y gall yr iaith Gymraeg gynnig buddion masnachol – annog busnesau i gofleidio manteision dweithrwydd drwy rhwydweithio wyneb yn wyneb ac yn ddigidol.

Ar sail yr wybodaeth a gasglwyd yn ystod y broses ymgynghorol, rhagwelir y caiff 17 is-brosiect eu treialu gan arwain at allbynnau ar gyfer 17 gweithrediad a gyflawnwyd. Gall 10 fferm fod ar eu hennill yn sgil cymryd rhan mewn prosiectau peilot, hefyd, gall 30 busnes elwa yn sgil prosiectau peilot sy'n treialu mentrau ar sail grŵp. Unwaith eto, rhagwelir y bydd 9 cymuned (sectorau, thematig yn ddaearyddol, diddordeb) yn cymryd rhan mewn cynlluniau peilot.

Thema 3

Caiff allbynnau sy'n gysylltiedig â Thema 3 eu cyflenwi drwy'r ymyriadau a ganlyn:

CGS6: Cefnogi datblygiad a galluoedd cymunedau lleol, grwpiau cymunedol, sefydliadau a mentrau cymdeithasol i gyflenwi gwasanaethau lleol. Byddai'r cam gweithredu hwn yn cynnwys:

- Hwyluso 'paru' gwirfoddolwyr ag anghenion mewn ffyrdd arloesol (e.e. ap

gwirfoddoli lleol).

- Trosglwyddo a gwreiddio gwybodaeth, sgiliau a chynghor i sefydlu modelau priodol (e.e. grwpiau cydweithredol) a chefnogi mynediad at gronfeydd cyllid priodol.
- Cynghori ar brosiectau Trosglwyddo Asedau Cymunedol (CAT) a hwyluso eu datblygiad er mwyn cynnal gwasanaethau ac adfywio /rhoi bywyd newydd i adeiladau lleol nad ydynt yn cael eu defnyddio ac asedau eraill.
- Cefnogi datblygiad cynaliadwy a pharhad canolfannau cymunedol (megis swyddfeydd post, llyfrgelloedd, siopau, caffis a thafarndai) o dan fodolau perchnogaeth/busnesau cymdeithasol arloesol.
- Cefnogi cymunedau a busnesau lleol i berchnogi a chymryd cyfrifoldeb dros wasanaethau lleol pwysig sydd mewn perygl o gael eu cau neu'u canoli gan gynnwys cyfleusterau chwarae i blant yn lleol.
- Hwyluso cyfleoedd i bobl ifanc nad ydynt mewn cyflogaeth, addysg na hyfforddiant i gael profiad a datblygu sgiliau drwy wirfoddoli gyda mentrau cymdeithasol.

CSG7: Cefnogi sefydlu a thyfu cynlluniau trafndiaeth gymunedol arloesol, carbon isel. Byddai'r cam hwn yn cynnwys:

- Cynghori a chefnogi cymunedau lleol ar sefydlu/treialu modelau trafndiaeth gymunedol ac atebion.
- Cynorthwyo grwpiau trafndiaeth i gael mynediad at gyllid a buddsoddiad priodol.
- Treialu cynlluniau trafndiaeth gymunedol sy'n mynd i'r afael ag arwahaniad cymdeithasol a chynorthwyo pobl sy'n agored i niwed i gael mynediad at wasanaethau, cynlluniau sy'n helpu i ddatblygu/sefydlu rhwydweithiau cyflenwi lleol ar gyfer cynnyrch lleol (cysylltiadau â CGS2) a chynlluniau sy'n helpu pobl ifanc i gyrraedd y coleg neu'r gwaith gan roi pwyslais arbennig ar gysylltu pobl yn ardal wledig Wreccsam â chyflogwyr yn rhannau mwy diwydiannol y sir.

Ar sail yr wybodaeth a gasglwyd yn ystod y broses ymgynghorol, rhagwelir y caiff 9 is-brosiect eu treialu gan arwain at allbynnau o gyflawni 9 gweithrediad ac ymgysylltu â 9 cymuned (cymunedau sectorau, daearyddol, thematig neu diddordeb). Rhagwelir y bydd 9 busnes yn elwa, boed rheini yn fentrau cymdeithasol neu'n microfusnesau gwledig.

Thema 4

Er mwyn cyflenwi allbynnau thema 4, cyflawnir y gwaith a ganlyn:

CGS8: Darparu cymorth penodol wedi'i deilwra i helpu cymunedau a mentrau cymdeithasol archwilio ffynonellau ynni adnewyddadwy. Byddai'r cam gweithredu hwn yn cynnwys:

- Codi ymwybyddiaeth a darparu gwybodaeth arbenigol, cyngor ac arweiniad ar fathau newydd o dechnoleg adnewyddadwy (e.e. treulio anaerobig ym maes amaethyddiaeth, prosiectau ynni hydro a biomas), mentrau effeithlonrwydd ynni a lliniaru newid yn yr hinsawdd.
- Cefnogi astudiaethau dichonoldeb a hyfywedd cychwynol i archwilio a

threialu pa mor briodol ac addas yw technolegau adnewyddadwy mewn amgylchiadau/lleoliadau penodol.

- Cynorthwyo â'r gwaith o brofi cysyniad a threialon ar gyfer prosiectau technoleg adnewyddadwy sy'n berchen i'r gymuned ar raddfa ficro y gellid eu hehangu (pe baent yn llwyddiannus).

Byddir yn chwilio am 7 gweithrediad, gan ymgysylltu â 6 ardal gymuned gan olygu y byddai 6 cymuned yn elwa. Ar sail y broses ymgynghorol, rhagwelir y bydd 14 busnes yn elwa.

Thema 5

Caiff yr allbynnau a gyflenwyd o dan Thema 5 eu cyflawni drwy'r ymyriadau a ganlyn;

CGS9: Darparu cymorth penodol ac wedi'i deilwra gyda'r nod o wella'r ffordd y mae mentrau yn ardal wledig Wrecsam yn denfyddio technoleg ddigidol. Byddai'r cam gweithredu hwn yn cynnwys:

- Codi ymwybyddiaeth a darparu hyfforddiant ar y cyfryngau cymdeithasol a sut y gellir eu defnyddio at ddibenion hyrwyddo, er mwyn eu gwneud yn fwy cystadleuol a chael mwy o fusnes.
- Darparu cymorth rhagweithiol i annog mentrau i hysbysebu (trwy'r cyfryngau cymdeithasol a llwyfannau eraill) eu nwyddau /gwasanaethau, digwyddiadau allweddol, cynigion ac ati.
- Darparu gwybodaeth a chyngor a meithrin capastiti ynglŷn â sut y gall technoleg ddigidol wella effeithlonrwydd ac e-ddiogelwch i fusnesau a mentrau cymdeithasol.
- Cefnogi'r gwaith o ddatblygu a threialu 'apiau' a gwefannau penodol er mwyn cynorthwyo partneriaethau busnes, rhwydweithiau a chydweithio drwy ddefnyddio technoleg ddigidol.

CGS10: Datblygu canolfannau rhagoriaeth digidol yn ardal wledig Wrecsam. Byddai'r cam gweithredu hwn yn cynnwys:

- Ymchwilio i'r posibilrwydd o alluogi cysylltiadau band eang cyflym i ysgolion gwledig a llyfrgelloedd i'w defnyddio gan y gymuned yn ehangach.
- Darparu mynediad at gysylltiad band eang cyflym, dibynadwy a lle i weithio ar gyfer trigolion, ymwelwyr a microfusnesau a mentrau cymdeithasol lleol.
- Treialu gweithgareddau cynhwysiant digidol newydd – gyda phwyslais arbennig ar gamau gweithredu sy'n pontio rhwng y cenedlaethau ac sy'n annog y defnydd o TGCh.

Ar sail yr wybodaeth a gasglwyd yn ystod y broses ymgynghorol, rhagwelir y caiff 7 is-brosiect eu treialu gan arwain at yr allbynnau o gyflawni 7 gweithrediad ac ymgysylltu â 7 chymuned (cymunedau sectorau, daearyddol, thematig neu diddordeb). Rhagwelir y bydd 14 busnes yn elwa, boed rheini yn fentrau cymdeithasol neu'n microfusnesau gwledig.

Cydweithio

Caiff allbynnau cydweithio eu cyflenwi yn sgil yr ymyriadau a ganlyn:

CGS1: Datblygu, gwella a manteisio mewn ffordd gynaliadwy ar werth masnachol a hamdden Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNE) Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy i bobl, cymunedau a busnesau yn ardal wledig Wrecsam. Byddai'r cam gweithredu hwn yn cynnwys:

- Hyrwyddo a marchnata'r AHNE mewn ffordd arloesol fel atyniad a chyrchfan i ymwelwyr ar lefel is-ranbarthol.
- Treialu digwyddiadau a gweithgareddau sy'n hyrwyddo'r AHNE i farchnadoedd arbenigol, gwerth uchel gan gynnwys seiclo, cerdded a gweithgareddau awyr agored eraill.
- Treialu mecanweithiau cymorth arloesol sy'n cefnogi mentrau sy'n dibynnu ar yr AHNE fel atyniad allweddol i gydlynu a rhwydweithio'n fwy effeithiol ar lefel is-ranbarthol.
- Gwella a datblygu agweddau ar yr AHNE ei hun (e.e. llwybrau, lonydd, seilwaith ymwelwyr, rheoli a dehongli). *Byddai hwn yn brosiect cydweithredol tiriogaethol ar draws Wrecsam, Sir Ddinbych a Sir y Fflint a byddai hefyd yn cynnig cyfle i gydweithio'n ehangach ar draws y Deyrnas Unedig ac yn draws-genedlaethol*

CGS2: Datblygu, gwella a manteisio mewn ffordd gynaliadwy ar werth masnachol a hamdden Safle Treftadaeth y Byd Dyfrbont Pontcysyllte a'r Gamlas ar gyfer pobl, cymunedau a mentrau yn ardal wledig Wrecsam. Byddai'r cam gweithredu hwn yn cynnwys:

- Hyrwyddo a marchnata'r Safle Treftadaeth y Byd mewn ffordd arloesol fel atyniad a chyrchfan i ymwelwyr ar lefel is-ranbarthol.
- Treialu digwyddiadau a gweithgareddau sy'n hyrwyddo'r Safle Treftadaeth y Byd i ddarpar-ymwelwyr.
- Treialu mecanweithiau cymorth arloesol i gefnogi mentrau sy'n dibynnu ar y Safle Treftadaeth y Byd fel atyniad allweddol i gydlynu a rhwydweithio'n fwy effeithiol ar lefel is-ranbarthol.
- Gwella a datblygu agweddau ar y Safle Treftadaeth y Byd ei hun (e.e. seilwaith ymwelwyr, rheoli a dehongli).

Rhagwelir y byddir yn cyflawni 9 gweithrediad a fydd yn golygu 9 ymyriad gwahanol yn seiliedig ar gydweithio traws-genedlaethol neu rhyng-diriogaethol â rhif targed o 8 GGLI yn cymryd rhan. Bydd 4 o'r rhain yn rhai TGCh a 4 brosiect TNC. Byddwn yn anelu at gael 5 cymuned i gymryd rhan o dan y mesur cydweithio.

6.2 Cynllun Gwerthuso

Cynigion ar gyfer gwerthuso perfformiad yn erbyn y Strategaeth Datblygu Lleol

Mae'r cynllun gwerthuso ar gyfer Strategaeth Datblygu Lleol Wrecsam yn seiliedig ar gasglu gwybodaeth a thystiolaeth am effeithlonrwydd ac effeithioldeb y strategaeth a'i chamau gweithredu cysylltiedig a sicrhau y caiff unrhyw feysydd gwella eu nodi yn fuan ac y gweithredir arnynt.

Gan mai Cadwyn Clwyd fydd y corff gweinyddol ar gyfer GGLI Wrecsam, Sir Ddinbych a Sir y Fflint, bydd y cynllun gwerthuso yn gyffredin i'r tair ardal er mwyn sicrhau'r effeithlonrwydd gorau yn ogystal â chynnig dadansoddiad dyfnach sy'n cyferbynnu profiadau a dysgu ar draws y gwahanol siroedd.

Rydym wedi amlinellu isod ein cynigion methodolegol penodol a ffynonellau'r data gwaelodlin a fydd yn cefnogi gweithgareddau gwerthuso.

Methodoleg arfaethedig a chyfiawnhad

Gwerthusiad Ffurfiannol (yn ystod gweithrediadau)

Bydd gweithgareddau'r gwerthusiad ffurfiannol yn cynnwys:

- Lle bo hynny'n bosibl, pennu data gwaelodlin ar gyfer camau gweithredu LEADER y gellir mesur cynnydd ac allbynnau yn eu herbyn (e.e. nifer ymwelwyr, swyddi mewn sectorau penodol a thueddiadau'r boblogaeth).
- Casglu data monitro yn erbyn y dangosyddion perfformiad allweddol a gytunwyd ar gyfer pob un o'r camau gweithredu SMART. Bydd Cadwyn Clwyd yn goruchwyllo'r gwaith o gasglu, coladu a dadansoddi'r wybodaeth fonitro (trwy ffurflenni a chronfeydd data buddiolwyr) a sicrhau y caiff yr wybodaeth ei hadrodd i Lywodraeth Cymru ar gyfer dadansoddiad ehangach ar lefel Rhaglen, yn unol â'r canllawiau. Mae hyn yn cynnwys ymrwymiad i sicrhau y caiff data monitro ar gydraddoldeb (gan gynnwys grwpiau â nodweddion gwarchoddedig a nodir yn Asesiad Effaith ar Gydraddoldeb y Cynllun Datblygu Gwledig) eu casglu a'u cynnal.
- Cynnal rhaglen waith hunanwerthuso barhaus a fydd yn golygu:
 - Cynnal cyfweiliadau a grwpiau ffocws gyda rhanddeiliaid (e.e. aelodau'r GGLI) a buddiolwyr er mwyn casglu adborth ar weithgareddau'r Grwpiau Gweithredu Lleol, eu cynnydd a'u perfformiad.
 - Paratoi deunydd astudiaethau achos yn tynnu sylw at arfer da a'r gwersi a ddysgwyd gyda'r nod o gyhoeddi a rhannu'r deunydd hwn yn rhagweithiol ymhlith rhanddeiliaid sydd â diddordeb.
- Comisiynu gwerthusiad canol tymor annibynnol (MTE), ynghyd â hysbysebu'r fanyleb gyfan ar gyfer y gwaith ar GwerthwchiGymru. Caiff un contract (trwy fanyleb gyfun) ei gosod ar gyfer gwerthusiad canol tymor y tair strategaeth datblygu lleol. Nod y gwerthusiad canol tymor fydd:
 - Asesu pa mor briodol yw'r strategaeth gyfan a'r rhesymeg ymyrryd sy'n sail i'r Strategaeth Datblygu Lleol.
 - Asesu cynnydd a pherfformiad hyd yma o ran allbynnau a chanlyniadau cynnar. Bydd hyn yn cynnwys defnyddio dulliau ansoddol a meintiol trylwyr i ganfod safbwyntiau buddiolwyr a rhanddeiliaid.
 - Amlygu meysydd lle ceir arfer da a'u dangos ar ffurf astudiaethau achos gwerthuso.
 - Nodi unrhyw agweddau nad ydynt yn perfformio i'r lefel uchaf wrth gyflenwi ac argymell camau i fynd i'r afael â'r materion a nodwyd.
 - Asesu i ba raddau y llwyddir i sicrhau gwerth am arian.
 - Asesu cryfder dadleuon gwrthffeithiol (h.y. beth fyddai'r sefyllfa debygol pe na bai arian LEADER ar gael/wedi ei fuddsoddi).
 - Asesu cyfraniad camau gweithredu'r Strategaeth a LEADER i'r themâu

trawsbynciol.

- Asesu i ba raddau y caiff yr hyn a ddysgir mewn perthynas â chatau gweithredu arloesol ei rannu â Grwpiau Gweithredu Lleol mewn rhannau eraill o Gymru, y Deyrnas Unedig a'r Undeb Ewropeaidd.
- Argymhell a oes angen unrhyw newidiadau strategol neu weithredol, gan gynnwys perthnasedd parhaus y Strategaeth ei hun.

Y cyfiawnhad dros ddewis y fethodoleg gwerthusiad ffurfiannol hon yw:

- Mae'n gymesur â graddfa ac uchelgais buddsoddiad LEADER.
- Mae'n cyfuno dulliau ymchwil cymdeithasol ansoddol a meintiol cadarn a lle bo hynny'n bosibl bydd yn archwilio'r maes hynod heriol o sefydlu dadleuon gwrthffeithiol.
- Bydd yn ei gwneud yn bosibl i weithredu ar lefel is-ranbarthol – gan sicrhau arbedion effeithlonrwydd a dadansoddiad dyfnach.
- Mae'n cyfuno gweithgaredd hunanwerthuso â thrylwyredd contractwyr annibynnol yn ystod y cam canol tymor.

Gwerthusiad Crynodol (diwedd y gweithrediadau)

Bydd gweithgareddau'r gwerthusiad crynodol yn cynnwys:

- Comisiynu gwerthusiad annibynnol 'diwedd y rhaglen' a fyddai'n:
 - Asesu i ba raddau y cafodd yr argymhellion a wnaed yn ystod y cam canol tymor eu gweithredu.
 - Asesu pa mor briodol yw'r strategaeth gyfan a'r rhesymeg ymyrryd sy'n sail i'r Strategaeth Datblygu Lleol.
 - Asesu cynnydd a pherfformiad crynodol yr allbynnau a'r canlyniadau. Bydd hyn yn cynnwys defnyddio dulliau meintiol ac ansoddol trylwyr i ganfod safbwyntiau buddiolwyr a rhanddeiliaid.
 - Amlygu meysydd lle ceir arfer da a'u dangos ar ffurf astudiaethau achos gwerthuso.
 - Nodi unrhyw agweddau nad ydynt yn perfformio i'r lefel uchaf wrth gyflenwi ac argymhell camau i fynd i'r afael â'r materion a godwyd mewn rhaglenni yn y dyfodol.
 - Asesu i ba raddau y llwyddwyd i sicrhau gwerth am arian.
 - Asesu cryfder dadleuon gwrthffeithiol (h.y. beth fyddai'r sefyllfa debygol pe na bai arian LEADER ar gael /wedi ei fuddsoddi).
 - Asesu i ba raddau y cafodd yr hyn a ddysgwyd mewn perthynas â chatau gweithredu arloesol ei rannu gyda Grwpiau Gweithredu Lleol mewn rhannau eraill o Gymru, y Deyrnas Unedig a'r Undeb Ewropeaidd.
 - Asesu i ba raddau y llwyddwyd i brif-ffrydio camau gweithredu arloesol a'r graddau y gallai hyn ddigwydd ar ôl cwblhau'r Rhaglen.
 - Asesu cyfraniad camau gweithredu'r Strategaeth a LEADER i'r themâu trawsbynciol.
 - Argymhell a oes angen unrhyw newidiadau strategol neu weithredol ehangach yng nghyd-destun unrhyw raglenni a fydd yn dilyn.

Y cyfiawnhad dros ddewis y fethodoleg gwerthusiad crynodol hon yw:

- Mae'n gymesur â graddfa ac uchelgais buddsoddiad LEADER.
- Mae'n cyfuno dulliau ymchwil cymdeithasol ansoddol a meintiol cadarn a lle bo hynny'n bosibl bydd yn archwilio'r maes hynod heriol o sefydlu dadleuon gwrthffeithiol.
- Bydd yn ei gwneud yn bosibl i weithredu ar lefel is-ranbarthol – gan sicrhau arbedion effeithlonrwydd a dadansoddiad dyfnach.
- Mae'n cyfuno gweithgaredd hunanwerthuso â thrylwyredd contractwyr annibynnol yn ystod y cam canol tymor.

Data Gwaelodlin

Yn y tabl isod, nodir rhai o ffynonellau perthnasol y data gwaelodlin sy'n berthnasol i'r Strategaeth hon.

Ffynhonnell	Data sydd ar gael	Perthnasedd a defnydd posibl
Data STEAM	Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Wreccsam yn cymryd rhan yn arolwg blynyddol STEAM sy'n mesur maint (nifer yr ymwelwyr) a gwerth (faint y maent yn ei wario) twristiaeth yn y sir.	Bydd y data yn ddefnyddiol i bennu effaith unrhyw ymyriadau ym maes twristiaeth yn y sir o dan AP1. Gall y data hefyd fod yn ddefnyddiol ar gyfer camau gweithredu perthnasol o dan AP5 sydd wedi'u cynllunio er mwyn annog ymwelwyr i aros am gyfnodau hirach yn ardal wledig Wreccsam.
Arsyllfa Wledig Cymru	Mae gwefan Arsyllfa Wledig Cymru yn cynnwys gwaith ymchwil sydd yn berthnasol i Strategaeth Datblygu Lleol Wreccsam, gan gynnwys; <ul style="list-style-type: none"> • Arolygon Gwasanaethau Gwledig, Busnesau ac Aelwydydd ar gyfer 2013 • Dadansoddiad o Effaith Sosio-economaidd Diwygiadau PAC ar Gymru Wledig • Trosglwyddo Gwybodaeth ac Arloesi Mae'r data ar gael yn	Yn nhermau pob un o'r amcanion penodol; <ul style="list-style-type: none"> • AP1 – Mae data ar fusnesau twristiaeth ar gael yn yr Arolwg Busnesau Gwledig, a cheir mwy o wybodaeth ar batrymau cyflogaeth yn yr Arolygon Aelwydydd • AP2 – Mae'r Arolwg Busnesau Gwledig yn cynnig amrediad eang o ddata gwaelodlin a fyddai'n ddefnyddiol ar gyfer prosiectau a ariennir o dan yr amcan hwn, gan gynnwys faint sy'n gofyn am gymorth busnes a chysylltiadau band eang. • AP3 – Mae'r Arolwg Gwasanaethau Gwledig yn cynnwys data gwaelodlin ar adwerthu, gofal iechyd, addysg, gofal plant, mynediad at wybodaeth a lles, cyfleusterau hamdden, cydlyniad cymunedol,

	gyffredinol ar gyfer Cymru gyfan, ond mewn rhai achosion ceir dadansoddiad ar lefel Awdurdodau Lleol.	<p>trafnidiaeth ac ailgylchu yng nghyd-destun cefn gwlad Cymru.</p> <ul style="list-style-type: none"> • AP4 – Ceir adran yn yr Arolwg Aelwydydd Gwledig sy'n ymwneud â chanfyddiadau o newid yn yr amgylchedd naturiol, ymwybyddiaeth o fentrau polisi perthnasol a phryderon amgylcheddol ehangach. • AP5 – Mae'r Arolwg Busnesau Gwledig yn darparu data gwaelodlin ar y defnydd o TGCh gan fusnesau a fyddai'n ddefnyddiol yng nghyd-destun unrhyw ymyriadau perthnasol ar gyfer busnesau bach a chanolig.
Gwefan Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam – Llais y Bobl	Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam Wrexham yn defnyddio arolygon arlein rheolaidd i gasglu barn am y sir a gwasanaethau'r cyngor, a chyhoeddir y canlyniadau ar wefan y cyngor.	Mae Llais y Bobl yn brosiect eithaf newydd i CBSW, ac felly hyd yma, dim ond data manwl am ansawdd bywyd a chanfyddiad pobl o drosedd sydd ar gael – byddai'r data hwn yn ddefnyddiol fel gwaelodlin y gellid mesur effaith prosiectau'r CDG yn ei erbyn. Mae data demograffig mwy cyffredinol hefyd ar gael.
Llywodraeth Cymru – StatsCymru	Mae Llywodraeth Cymru yn rhyddhau data ystadegol yn rheolaidd ar ei gwefan StatsCymru. Mae'r data yn berthnasol yng nghyd-destun Strategaeth Datblygu Lleol Wrecsam.	<p>Mae'r wefan hon yn cynnwys data ar gyfer amrediad eang iawn o feysydd, a gellir eu hidlo yn ôl ardal Awdurdod Lleol. Mae'r pynciau yn cynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ystadegau amaethyddiaeth a materion gwledig • Ystadegau busnes, economi a'r farchnad lafur • Yr amgylchedd a chefn gwlad • Poblogaeth ac Ymfudo • Twristiaeth • Yr iaith Gymraeg <p>Mae'r ffynhonnell hon yn cynnwys gwybodaeth a allai gynnig tystiolaeth ar gyfer ymyriadau sy'n seiliedig ar bob un o amcanion penodol y Strategaeth Datblygu Lleol.</p>
Arolwg Twristiaeth 'the Great British Tourism Survey'	Arolwg defnyddwyr yw hwn sy'n mesur tueddiadau a phatrymu ymwelwyr Prydeinig o fewn y Deyrnas Unedig. Gellir dadansoddi'r data	Bydd y data yn ddefnyddiol i fesur effaith unrhyw ymyriadau yn y sir ar sail twristiaeth, o dan AP1. Gall y data hefyd fod yn ddefnyddiol ar gyfer camau gweithredu perthnasol o dan AP5 a gynlluniwyd i annog ymwelwyr i aros am

	ar lefel Awdurdodau Lleol, rhanbarthau a threfi.	gyfnodau hwy yn ardal wledig Wrecsam. Mae gwybodaeth ar gael ynglŷn â phwrpas ymweliadau, llety a ddefnyddiwyd, o ble y daw'r ymwelwyr ac ar ba adeg o'r flwyddyn y byddant yn dod.
Y Swyddfa Ystadegau Gwladol	Mae'r safle hwn yn cynnwys cysylltiadau ag adroddiadau a setiau data ar amryw o bynciau, gan gynnwys yr Arolwg Busnes blynyddol. Mae'r data ar gael yn aml ar lefel ranbarthol, ac ar gyfer Cymru gyfan.	Mae data'r Arolwg Busnes yn olrhain newidiadau yn y Gwerth Ychwanegol Gros ar draws gwahanol sectorau a bydd yn ddefnyddiol ar gyfer prosiectau o dan AP2. Fodd bynnag, fel yn achos StatsCymru, mae data ar gael a allai fod yn ddefnyddiol fel gwaelodlin ar gyfer camau gweithredu ar draws y pum thema LEADER a amlinellir yn y Strategaeth hon.
Nomis	Is-adain o'r Swyddfa Ystadegau Gwladol yw Nomis ac mae'n darparu ystadegau ar y farchnad lafur yn y DU o ffynonellau swyddogol. Mae'r data yn ddefnyddiol iawn oherwydd gellir ei ddadansoddi ar lefel ward (yr un lefel â ddefnyddir yn y CDG).	Mae data ar gael ar y boblogaeth breswyl, cyflenwad llafur (gan gynnwys anweithgarwch economaidd, cymwysterau a chyflogaeth yn ôl galwedigaeth) a phobl sy'n hawlio budd-daliadau. Byddai'r data yn ddefnyddiol i asesu effaith ymyriadau a ariennir o dan AP2.

Amserlen y Gwerthusiad

Mae'r Strategaeth yn nodi'r angen am gynnal gwerthusiad ar gamau allweddol. Y cyntaf fydd Gwerthusiad Ffurfiannol a gynhelir yn ystod gweithrediadau a'r llall fydd Gwerthusiad Crynodol a gynhelir ar ddiwedd y gweithrediadau. Bydd y Gwerthusiad Ffurfiannol yn cynnwys (i) cynnal cyfweiliadau a grwpiau ffocws gyda rhanddeiliad (ii) astudiaeth achos ar y prosiectau peilot a gwblhawyd a (iii) gwerthusiad annibynnol canol tymor a gaffaelwyd yn allanol. Bydd y gwerthusiad Crynodol yn cynnwys gwerthusiad annibynnol ar ddiwedd y rhaglen a gaffaelwyd yn annibynnol. Mae'r tair Strategaeth Datblygu Lleol ar gyfer Sir Ddinbych, Sir y Fflint a Wrecsam wedi nodi ffordd o arbed costau drwy gaffael gwerthusiadau allanol fel un darn o waith. Er y bydd gan bob Strategaeth ei elfen annibynnol yn y Gwerthusiad, caiff yr ymarferiad ei gyfuno gan sicrhau gwerth am arian o bosibl. Mae'r amserlen ar gyfer cyflawni'r gwaith hwn wedi'i nodi isod (fodd bynnag, gall amseroedd a gwerthusiadau allanol newid yn sgil Brexit ac ansicrwydd ynglŷn â'r dyddiad y daw'r rhaglen i ben):

	Dyddiad Dechrau	Dyddiad Cwblhau	Mewnol neu Allanol
Gwerthusiad Ffurfiannol			
Cyfweiliadau a	Mehefin 2017	Rhagfyr 2021	Mewnol

Grwpiau Ffocws gyda Rhanddeiliaid			
Deunydd Astudiaethau Achos	Mehefin 2017	Rhagfyr 2021	Mewnol
Gwerthusiad Canol Tymor	Medi 2018	Rhagfyr 2018	Allanol
Gwerthusiad Crynodol			
Gwerthusiad Allanol Diwedd y Rhaglen	Medi 2021	Tachwedd 2021	Allanol

ADRAN 7 – ADDASRWYDD BUDDSODDIAD

Disgrifiad	Eglurwch yr angen a'r galw am y Grŵp Gweithredu Lleol a'r camau gweithredu a nodir yn y Strategaeth Datblygu Lleol a pha un a yw'r galw hwn eisoes yn cael ei fodloni trwy ddarpariaeth bresennol. Eglurwch sut y bydd y Grŵp Gweithredu Lleol yn gallu cyflawni'r gweithgarwch arfaethedig yn llwyddiannus.
Yn gysylltiedig ag	Adrannau 3.2 a 3.3 Canllawiau'r Strategaeth Datblygu Lleol, Mehefin 2014

7.1 Disgrifiad o'r broses o gynnwys y gymuned wrth ddatblygu'r Strategaeth

(1,000 gair ynghyd â rhestr o'r grwpiau a sefydliadau yr ymgynghorir â hwy)

Y Cynllun Cyfathrebu

Ymgynghori yn ystod cam cyllunio'r strategaeth:

Wrth baratoi'r strategaeth hon, fe wnaeth Cadwyn Clwyd, gyda chymorth ymgynghorwyr, gynnal proses ymgynghori gynhwysfawr. Mae'r broses ymgynghori wedi cynnwys y gweithgareddau a ganlyn:

- Cynhaliwyd trafodaethau parhaus a chyfarfodydd dwyochrog rhwng Cadwyn Clwyd a'r prif rhanddeiliaid er Ionawr 2014.
- Lansio ymgynghoriad arlein a ddsbarthwyd i'r prif randdeiliaid ar gronfeydd data Cadwyn Clwyd, Cyngor Sir Wrecsam a Chymdeithas Mudiadau Gwirfoddol Wrecsam (AVOW). Lanswyd yr ymgynghoriad arlein ar 29 Gorffennaf 2014. Derbyniwyd 60 ymateb.
- Cynhaliwyd dau weithdy ymgynghori cyhoeddus yn Wrecsam. Cynhaliwyd sesiwn yn ystod y dydd ar 29 Awst a sesiwn gyda'r nos ar 28 Awst 2014. Anfonwyd gwahoddiadau at enwau ar gronfeydd data Cadwyn Clwyd, Cyngor Sir Wrecsam ac AVOW. Hefyd, hysbysebwyd y digwyddiadau ymgynghori cyhoeddus yn yn y wasg yn lleol ac yn rhanbarthol a llwyddwyd i ddenu sylw cenedlaethol ar y rhyngwyd.
- Cynhaliwyd gweithdy ymgynghori gydag aelodau a swyddogion Cyngor Sir Wrecsam ar 4 Medi 2014.
- Daeth cyfanswm o 38 o bobl i'r gweithdai ymgynghori cyhoeddus.
- Cynhaliwyd nifer o gyfweiliadau ymgynghori dwyochrog gydag unigolion nad oeddynt yn gallu dod i'r gweithdai ymgynghori ond a oedd yn dymuno cymryd rhan.

Os oes angen, gellir darparu'r dystiolaeth ategol a ganlyn:

- Rhestr lawn o bawb a ddaeth i'r gweithdai ymgynghori.
- Dadansoddiad mwy manwl o gategoriâu /sectorau'r bobl a ymatebodd i'r ymgynghoriad arlein.

- Rhaglenni anodedig a sleidiau cyflwyniadau PowerPoint y gweithdai ymgynghori.
- Nodiadau (a ffotograffau cysylltiedig) y gweithdai ymgynghori yn nodi'r pwyntiau a drafodwyd.

Yn ogystal, wrth fynd ati i lunio'r Strategaeth, cymerodd Cadwyn Clwyd y cyfle i gysylltu â rhanddeiliaid yr ymgynghorwyd â hwy fel rhan o Strategaeth Dwristiaeth yr AHNE.

Pwyslais y drafodaeth ymgynghorol:

Roedd pwyslais y gwaith ymgynghorol a gynhaliwyd wrth lunio'r strategaeth hon fel a ganlyn:

- Cyfleu beth yw pwrpas LEADER, faint o arian sydd ar gael i'w fuddsoddi, ble y gellir ei fuddsoddi ac mewn beth y gellir buddsoddi (h.y. pum thema rhaglen LEADER).
- Casglu tystiolaeth a barn am y sefyllfa bresennol yn ardal wledig Wrecsam, gan ganolbwyntio'n benodol ar Gryfderau, Gwendidau, Cyfleoedd a Bygythiadau ac archwilio'r cyfiawnhad a'r rhesymeg dros y safbwyntiau a gyflwynwyd.
- Casglu barn a syniadau am y math o gamau gweithredu y gellid eu cefnogi ac y gallai LEADER fuddsoddi ynddynt.
- Casglu tystiolaeth a barn am sut y bydd y cyfleoedd datblygu a'r camau gweithredu arfaethedig a nodwyd yn cysylltu â pholisïau a strategaethau lleol (h.y. Sir Ddinbych), is-ranbarthol (h.y. Gogledd Cymru), cenedlaethol (h.y. Cymru) a'r Undeb Ewropeaidd, a sut y gallant fod o gymorth i'w cyflenwi.

Yn ystod y broses ymgynghorol, rhoddwyd llawer o bwyslais ar flaenoriaethu'r anghenion datblygu a'r cyfleoedd a'r mathau o gamau gweithredu y gellid eu cefnogi. Heriwyd y rheini a gymerodd ran yn y broses i feddwl yn ofalus a nodi pa anghenion datblygu a chyfleoedd oedd bwysicaf a pha gamau gweithredu posibl a ariennir gan LEADER oedd yn hanfodol o'u cymharu ag eraill y gellid eu disgrifio yn rhai dymunol ond yn llai pwysig o safbwynt strategol. Roedd hyn yn rhan allweddol o'r broses i ddatblygu hierarchaeth yr amcanion ar gyfer ardal wledig Wrecsam.

Sut y defnyddiwyd deunydd yr ymgynghoriad /ei gynnwys yng nghynllun y strategaeth

Yn dilyn y cyfnod ymgynghorol (a amlinellwyd uchod) lluniwyd nodiadau manwl ar bob un o'r gweithdai ymgynghori a dadansoddwyd yr ymatebion i'r ymgynghoriad arlein a phapur gan ddefnyddio meddalwedd Arolwg SNAP.

Yna syntheseiddiwyd y deunydd a gasglwyd ac fe'i defnyddiwyd fel sail ar gyfer y dadansoddiad SWOT, yn Adran 3.1 y Strategaeth hon a'r Tabl Rhesymeg Ymyrryd ar gyfer ardal wledig Wrecsam.

Rhannu gwybodaeth, cyfathrebu ac ymgysylltu wrth gyflenwi

Bydd Cadwyn Clwyd yn hwyluso ac yn cefnogi gwaith y GGLI i ymgysylltu â

chyfathrebu yn ystod y cyfnod gweithredu. Bydd hyn yn cynnwys:

- Datblygu gwefan Cadwyn Clwyd ymhellach a'i diweddarau'n gyson â hysbysiadau, straeon newyddion, erthyglau a deunyddiau astudiaethau achos.
- Cynhyrchu a dosbarthu e-gylchlythyr Cadwyn Clwyd yn rheolaidd.
- Paratoi a lledaenu deunydd astudiaethau achos yn hyrwyddo gwaith LEADER a'r canlyniadau cadarnhaol a gafwyd.
- Hwyluso cyfarfodydd a chynadleddau i ledaenu astudiaethau dichonoldeb, adroddiadau ymchwil a chyhoeddiadau ynghyd â datganiadau rheolaidd i'r wasg.

7.2 Dadansoddiad SWOT i ddangos anghenion datblygu a photensial yr ardal arfaethedig

(Dim cyfyngiad o ran nifer y geiriau – ar ffurf tabl)

Paratowyd y dadansoddiad SWOT a ganlyn ar sail ymgynghori gyda rhanddeiliaid yn ardal wledig Wrecsam a dadansoddiad o ddogfennau polisi, strategaeth ac ymchwil perthnasol.

Grwpwyd y deunydd yn ôl pum thema LEADER.

Thema 1 – Ychwanegu Gwerth i Hunaniaeth Leol ac Adnoddau Naturiol a Diwylliannol

Cryfderau	Gwendidau
Cefndir a hanes treftadaeth a diwylliant cyfoethog ardal wledig Wrecsam. Mae Safle Treftadaeth y Byd Dyfbont a Chamlas Pontcysyllte, Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol Bryniau Clwyd, Erddig a Chastell y Waun (eiddo nodedig yng ngofal yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol), mwynglawdd Mwynglawdd ac afon Dyfrdwy a dyffryn Dyfrdwy oll yn enghreifftiau o asedau lleol allweddol. ⁵⁸	Cyfyngiadau o ran rheoli ymwelwyr ac apêl Safle Treftadaeth y Byd Pontcysyllte yn gyffredinol. ⁶⁰
Mae twristiaeth yn sector marchnad o bwysigrwydd strategol i ardal wledig Wrecsam. ⁵⁹	Rhwydweithiau a chysylltiadau gwael (o ran trafndiaeth a chydweithio er mwyn marchnatu a hyrwyddo) rhwng y prif atyniadau. ⁶¹
	Dehongli ac arwyddion gwan ger prif safleoedd ymwelwyr. ⁶²
	Gweithredu mewn dull <i>ad hoc</i> wrth drefnu digwyddiadau yn Wrecsam. ⁶³

⁵⁸ Tystiolaeth: Mae Cynllun Rheoli Cyrchfan Wrecsam yn rhestru'r rhain fel cryfderau ar dudalen 8.

⁵⁹ Tystiolaeth: Mae Cynllun Rheoli Cyrchfan Wrecsam yn amlinellu targed i gynyddu gwerth twristiaeth yn Wrecsam o £84m yn 2010/11 i £95m erbyn 2015/16 a chynyddu nifer yr ymweliadau o 1.64m ymweliad yn

<p>Cyfleoedd</p> <p>Codi safon y profiad ymwelwyr i Safle Treftadaeth y Byd Dyfrbont a Chamlas Pontcysyllte, Basn Trefor a choridor camlas Llangollen.⁶⁴</p> <p>Cryfhau cysylltiadau a chydlyniant rhwng gwahanol atyniadau ymwelwyr nid yn unig yn ardal wledig Wrecsam ond hefyd ar y cyd â Sir y Fflint a Sir Ddinbych.⁶⁵</p> <p>Manteisio i'r eithaf ar botensial AHNE Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy a ehangwyd.⁶⁶</p> <p>Cryfhau'r hyn sydd ar gael i ymwelwyr o ran cerdded a gweithgareddau awyr agored, yn enwedig yn Nyffryn Ceiriog.⁶⁷</p>	<p>Bygythiadau</p> <p>Agweddau negyddol tuag at ardal wledig Wrecsam yn seiliedig ar farn henffasiwn am y dref ei hun.⁶⁸</p> <p>Diffyg arian a buddsoddiad i wneud y mwyaf o ddiwylliant a threftadaeth yn ymwneud â chyfleoedd.⁶⁹</p>
---	---

Thema 2 – Hwyluso datblygiad cyn-fasnachol, partneriaethau busnes a chadwyni cyflenwi byr

<p>Cryfderau</p> <p>Mae Wrecsam ar y cyfan yn mwynhau sector preifat amrywiol sy'n cynnwys cyflogwyr mawr ynghyd â mentrau bach a microfentrau.⁷⁰</p>	<p>Gwendidau</p> <p>Llawer o eiddo masnachol gwag, yn enwedig mewn rhai adeiladau mânwerthu'r stryd fawr yn nhrefi Wrecsam.⁷³</p>
---	---

2010 i 1.9m yn 2015/16. Cynhyrchodd twristiaeth wariant o £84 m ac fe gefnogodd 1,300 o swyddi cyfwerth ag amser llawn yn 2010. Ffynhonnell: Cynllun Rheoli Cyrchfan Wrecsam. Tudalennau 7 ac 8.

⁶⁰ Tystiolaeth: Nodwyd fel 'gwendid o ran cynnyrch'. Ffynhonnell: Cynllun Rheoli Cyrchfan Wrecsam. Tudalen 9.

⁶¹ Tystiolaeth: Nodwyd fel 'gwendid o ran cynnyrch'. Ffynhonnell: Cynllun Rheoli Cyrchfan Wrecsam. Tudalen 9.

⁶² Tystiolaeth: Nodwyd fel 'gwendid o ran cynnyrch'. Ffynhonnell: Cynllun Rheoli Cyrchfan Wrecsam. Tudalen 9.

⁶³ Tystiolaeth: Nodwyd fel 'gwendid o ran cynnyrch'. Ffynhonnell: Cynllun Rheoli Cyrchfan Wrecsam. Tudalen 9.

⁶⁴ Tystiolaeth: Nodwyd fel cyfle. Ffynhonnell: Cynllun Rheoli Cyrchfan Wrecsam. Tudalen 11.

⁶⁵ Tystiolaeth: Nodwyd fel cyfle ar dudalen 11 Cynllun Rheoli Cyrchfan Wrecsam.

⁶⁶ Tystiolaeth: Nodwyd ar dudalen 11 Cynllun Rheoli Cyrchfan Wrecsam.

⁶⁷ Tystiolaeth: Nodwyd ar dudalen 11 Cynllun Rheoli Cyrchfan Wrecsam.

⁶⁸ Tystiolaeth: Nodwyd ar dudalen 11 Cynllun Rheoli Cyrchfan Wrecsam.

⁶⁹ Tystiolaeth: Nodwyd ar dudalen 11 Cynllun Rheoli Cyrchfan Wrecsam.

⁷⁰ Tystiolaeth: Amcangyfrifir bod 4,585 busnes yn Wrecsam. Ffynhonnell: Strategaeth Ffyniant Economaidd Wrecsam. Tudalen 21.

<p>Mae gan sir Wrecsam Brifysgol a choleg Addysg Bellach a phoblogaeth o fyfyrwyr sy'n tyfu.⁷¹</p> <p>Mae gan Wrecsam lefelau diweithdra cymharol isel.⁷²</p>	<p>Lefelau isel o hunangyflogaeth o'u cymharu â'r DU ar y cyfan.⁷⁴</p> <p>Bwlch sgiliau rhwng yr hyn y mae'r cyflogwyr yn gofyn amdano a'r hyn y gall y rheini sy'n chwilio am swyddi ei gynnig.⁷⁵</p>
<p>Cyfleoedd</p> <p>Datblygu rhwydweithiau busnes er mwyn annog trafodaeth, cydweithio a rhyngfasnachu rhwng cwmnïau.⁷⁶</p> <p>Annog entrepreneuriaeth, busnesau sy'n dechrau a thwf busnesau cynhenid.⁷⁷</p> <p>Datblygu'r eiddo masnachol sydd ar gael yn ardal wledig Wrecsam er mwyn eu gwneud yn fwy perthnasol i anghenion busnesau cynhenid a busnesau newydd.⁷⁸</p>	<p>Bygythiadau</p> <p>Lefelau diweithdra yn codi ymhlith pobl ifanc a diwygio lles.⁷⁹</p>

Thema 3 – Archwilio ffyrdd newydd o ddarparu gwasanaethau lleol anstatudol

<p>Cryfderau</p> <p>Mae trigolion Wrecsam yn gymharol fodlon â'u gwasanaethau cyhoeddus.⁸⁰</p>	<p>Gwendidau</p> <p>Gall trafnidiaeth gyhoeddus gwael ei gwneud yn anodd i gael mynediad at</p>
--	--

⁷³ Tystiolaeth: 'mae 30% o eiddo masnachol y cyngor yn wag'. Strategaeth Ffyniant Economaidd Wrecsam. Tudalen 21.

⁷¹ Tystiolaeth: 'Un o'r poblogaethau myfyrwyr sy'n tyfu gyflymaf yn y DU a phrifysgol sy'n gwthio'r ffiniau ym maes busnes ac arloesi'. Strategaeth Ffyniant Economaidd Wrecsam. Tudalen 10.

⁷² Tystiolaeth: Mae diweithdra yn gostwng yn Wrecsam, ond nid mor gyflym ag mewn ardaloedd eraill; o ganlyniad, mae lefel diweithdra yr un fath yn Wrecsam â chyfartaledd Cymru ar hyn o bryd, sef 3.5%'. Cynllun Cyngor Wrecsam 2014-2017. Tudalen 15.

⁷⁴ Tystiolaeth: 'Dim ond 6.4% o'r boblogaeth sydd yn hunangyflogedig, o'i gymharu â 9.4% ar draws y DU'. Ffynhonnell: Strategaeth Ffyniant Economaidd Wrecsam. Tudalen 21.

⁷⁵ 'Helpu busnesau a phartneriaid hyfforddi i nodi bylchau o ran sgiliau ac i weithio gyda cholegau i ehangu'r hyfforddiant maen nhw'n ei gynnig'. Tystiolaeth: Cynllun Cyngor Wrecsam 2014-2017. Tudalen 14.

⁷⁶ Tystiolaeth: 'Datblygu 'cymunedau busnes' ac annog trafodaeth rhwng cwmnïau fel eu bod yn gweithio er budd pawb a dod yn fwy cystadleuol'. Cynllun Cyngor Wrecsam 2014-2017. Tudalen 14.

⁷⁷ Tystiolaeth: Cynllun Cyngor Wrecsam 2014-2017. Tudalen 14.

⁷⁸ Tystiolaeth: Cynllun Cyngor Wrecsam 2014-2017. Tudalen 13.

⁷⁹ 'Mae diweithdra ieuencid yn Wrecsam wedi bod yn cynyddu'r raddol ac mae ymhlith yr uchaf yng Ngogledd Cymru, mae angen targedu ymdrechion i wrthdroi'r duedd hon.' Cynllun Cyngor Wrecsam 2014-2017. Tudalen 15.

⁸⁰ Tystiolaeth: Dangosodd 'Arolwg Llais y Bobl' Cyngor Wrecsam fod 66 y cant o'r bobl a ymatebodd i'r arolwg un ai yn fodlon iawn (7 y cant) neu'n eithaf bodlon (59 y cant) â'r ffordd y mae CBS Wrecsam yn rhedeg pethau. Maint y sampl oedd 314. Chwefror 2013. Ffynhonnell:

Mae sylfaen gref o wirfoddolwyr a grwpiau cymunedol eisoes yn bodoli. ⁸¹	wasanaethau yn ardal wledig Wrecsam. ⁸²
Cyfleoedd Cael pobl nad ydynt yn weithgar yn economaidd i gymryd rhan mewn gweithgaredd cymunedol, gwirfoddoli a darparu gwasanaethau lleol pwysig. ⁸³ Cefnogi atebion trafndiaeth gynaliadwy er mwyn sicrhau y gall pobl gael mynediad at wasanaethau. ⁸⁴	Bygythiadau Mae mynediad at wasanaethau pwysig yn ardal wledig Wrecsam yn dod yn fwy heriol wrth i wasanaethau gael eu dileu neu'u canoli oherywdd mesurau darbodus parhaus. ⁸⁵

Thema 4 – Ynni Adnewyddadwy ar Lefel Gymunedol

Cryfderau Datblygu cyfleuster trin biolegol a mecanyddol (MBT) ar dir gerllaw Parc Ailgylchu Eco Wrecsam. ⁸⁶	Gwendidau Cyfyngiadau (e.e. costau uchel) o ran cysylltu cynlluniau ynni adnewyddadwy micro â'r Grid Cenedlaethol. Gall hyn gael effaith negyddol ar hyfywedd cynlluniau micro a phryderon hefyd fod ceblau ar y tir yn cael effaith negyddol ar ansawdd y tirwedd naturiol. ⁸⁷
Cyfleoedd	Bygythiadau

http://www.wrexham.gov.uk/assets/pdfs/consultations/peoples_voice/the_local_council_the_local_area_and_quality_of_life.pdf

⁸¹ '100 grwp cymunedol, 1,000 o wirfoddolwyr a 2,000 o ddysgwyr yn y gymuned. Mae Wrecsam yn lle sy'n galluogi pobl i siapio'r cymunedau y maen nhw'n byw ynddynt a datblygu eu sgiliau a'u profiad personol'. Strategaeth Ffyniant Economaidd Wrecsam. Tudalen 11.

⁸² Tystiolaeth: 'Mae'r swyddi sydd ar gael neu gyfleoedd siopa a diwylliannol yn golygu dim os na all pobl gael mynediad atynt yn hawdd a fforddiadwy'. Cynllun Cyngor Wrecsam 2014-2017. Tudalen 35.

⁸³ Tystiolaeth: 'Mae cynnwys pobl sy'n economaidd anweithgar mewn gweithgaredd economaidd, gwirfoddoli, a dysgu cymunedol yn llwybr cydnabyddedig i wella cyflogadwyedd, ysbryd cymunedol a chydlynid sy'n arwain at adeiladu cymunedau cryfion, egnïol a ffyniannus'. Cynllun Cyngor Wrecsam 2014-2017. Tudalen 15.

⁸⁴ Tystiolaeth: 'Byddwn hefyd yn sicrhau bod cludiant cyhoeddus ar gael i bawb, eto wrth i gostau gynyddu a'r cronfeydd sydd ar gael i gludiant cyhoeddus grebachu'. Cynllun Cyngor Wrecsam 2014-2017. Tudalen 35.

⁸⁵ Tystiolaeth: 'O ystyried y toriadau ariannol y mae'r Cyngor yn wynebu nid oes gennym unrhyw ddewis ond gwneud penderyniadau radical am ystod a lefel y gwasanaethau a ddarparwn'. Cynllun Cyngor Wrecsam 2014-2017. Tudalen 9.

⁸⁶ Tystiolaeth: 'Bydd y gwaith yn prosesu holl wastraff domestig Wrecsam ... ar gyfer cynhyrchu gwres ac ynni'. Cynllun Cyngor Wrecsam 2014-2017. Tudalen 31.

⁸⁷ Tystiolaeth: The cost of a hydro installation is highly site specific and depends on civil engineering and grid connection issues as well as the turbine type and size. Ffynhonnell: Factsheet 9: Small-scale hydro for businesses. Live and Work Rural. Tudalen 2.

Cefnogi mentrau ynni adnewyddwy a gaiff eu gyrru gan y gymuned. ⁸⁸	Effaith (negyddol) bosibl tyrbeini gwynt ar dirwedd ardal wledig Wrecsam. ⁸⁹
---	---

Thema 5 – Datblygu Technoleg Ddigidol

<p>Cryfderau</p> <p>Cynllun Cyflymu Cymru a chyflwyno rhwydwaith band eang cyflym iawn yn ardal wledig Wrecsam.⁹⁰</p>	<p>Gwendidau</p> <p>Ystyrir bod cysylltiadau digidol a band eang yn enwedig (o ran cyflymder a dibynadwyedd) yn ‘dameidiog’ yn ardal wledig Wrecsam. Mae hyn yn rhwystr i greu a thwf busnesau a hefyd i fabwysiadu patrymau gwaith mwy hyblyg a modern.⁹¹</p>
<p>Cyfleoedd</p> <p>Cefnogi pobl leol i wneud y defnydd gorau o dechnoleg.⁹²</p> <p>Gwella ansawdd band eang a sicrhau ei fod ar gael i mwy o bobl.⁹³</p>	<p>Bygythiadau</p> <p>Allgáu digidol – yn enwedig wrth i mwy o wasanaethau gael eu darparu arlein yn unig ac wrth i wasanaethau allweddol (cyhoeddus a phreifat) gael eu dileu o ardal wledig Wrecsam neu eu canoli.⁹⁴</p>

Mae dadansoddiad sefyllfa y Strategaeth hefyd yn cydnabod Dogfen Arweiniad y Comisiwn Ewropeaidd gwasanaethau'r Comisiwn: Posibiliadau yn y rhaglenni Datblygu Gwledig i fynd i'r afael â'r argyfwng dyngarol a wynebier gan ffoaduriaid sy'n dod i'r UE, Haf 2016 mewn perthynas â rôl EAFRD / LEADER i gefnogi ffoaduriaid lle bo hynny'n gymwys.

⁸⁸ ‘Ein nod yw manteisio hyd yr eithaf ar effeithlonrwydd egni ... a gweithredu ein rhan arweiniol yn y gymuned i ddylanwadu ar bartneriaid a'r cyhoedd’. Cynllun Cyngor Wrecsam 2014-2017. Tudalen 31.

⁸⁹ Tystiolaeth: ‘Mae pryder am effaith negyddol datblygu ... gan gynnwys effaith ffermydd gwynt’.

⁹⁰ Tystiolaeth: ‘Mae canran uwch o gyfnewidfeydd band eang yn Wrecsam nag mewn sawl lle arall yng Nghymru’. Adroddiad gan y Pennaeth Asedau a Datblygu Economaidd i Aelodau Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam. Ionawr 2013. Tudalen 1.

⁹¹ Tystiolaeth: ‘Mae canran uwch o gyfnewidfeydd band eang yn Wrecsam nag mewn sawl lle arall yng Nghymru’, a bydd CBS Wrecsam yn ‘gweithio gyda busnesau lleol i sicrhau eu bod yn ymwybodol o'r rhwydwaith sydd ar gael ac yn gallu ei ddefnyddio’. Ffynhonnell: Adroddiad gan y Pennaeth Asedau a Datblygu Economaidd. ‘Y ddarpariaeth Band Eang yn Wrecsam’, Ionawr 2013.

⁹² Tystiolaeth: ‘Bydd CBS Wrecsam yn gweithio gyda busnesau lleol i sicrhau eu bod yn ymwybodol o'r rhwydwaith sydd ar gael ac yn gallu ei ddefnyddio’. Adroddiad gan y Pennaeth Asedau a Datblygu Economaidd i Aelodau Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam. Ionawr 2013. Tudalen 1.

⁹³ Tystiolaeth: ‘Mi fyddwn yn gweithio i ddylanwadu ar ddarparwyr i wella'r ddarpariaeth band eang, gan ddefnyddio busnesau lleol i arwain yr ymgyrch’. Cynllun Cyngor Wrecsam 2014-2017. Tudalen 35.

⁹⁴ Tystiolaeth: ‘Yn ystod y blynyddoedd nesaf, mi fydd mwy a mwy o bethau ar gael ar-lein’. Cynllun Cyngor Wrecsam 2014-2017. Tudalen 35.

ADRAN 8 – THEMÂU TRAWSBYNCIOL

Disgrifiad	Eglurwch sut y bydd y Grŵp Gweithredu Lleol yn gwneud y mwyaf o'i gyfraniad at themâu Trawsbynciol Cyfle Cyfartal, Datblygu Cynaliadwy a Threchu Tlodi.
Yn gysylltiedig ag	Adrannau 3.6 a 3.7 Canllawiau'r Strategaeth, Mehefin 2014

8.1 Themâu Trawsbynciol

(1,500 gair)

Cyfle Cyfartal a'r Iaith Gymraeg

Bydd y GGLI a Cadwyn Clwyd fel y corff gweinyddol yn sicrhau y gweithredir mewn ffordd ragweithiol i wneud y mwyaf o gyfleoedd mewn perthynas â chyfraniad y Strategaeth i bob un o'r grwpiau â nodweddion gwarchoddedig fel y nodir yn Asesiad Effaith Cydraddoldeb Cynllun Datblygu Gwledig i Gymru 2014-2020⁹⁵ ac sy'n rhan o Ddeddf Cydraddoldeb 2010.

Yn y cyd-destun hwn, bydd aelodau'r GGLI a staff Cadwyn Clwyd yn cael eu briffio'n llawn ar y nodweddion gwarchoddedig ar ddechrau'r Rhaglen a rhoddir ystyriaeth i sut y gall pob un o'r gweithgareddau a ariennir gan LEADER wneud cyfraniad cadarnhaol i'r grwpiau â nodweddion gwarchoddedig. Fel rhan o'r broses hon bydd Cadwyn Clwyd (wrth werthuso camau gweithredu/prosiectau yn dechnegol) ac yna aelodau'r GGLI, yn sicrhau na fydd y camau gweithredu sy'n rhan o'r Strategaeth hon ac a ariennir gan LEADER yn cael unrhyw effaith negyddol anghymesur ar y grwpiau â nodweddion gwarchoddedig.

Felly, bydd ystyriaeth o effeithiau posibl camau gweithredu a ariennir gan LEADER ar y grwpiau â nodweddion gwarchoddedig yn ystyriaeth allweddol i'r GGLI yn ei rôl wrth gymeradwyo camau gweithredu penodol. Mae'r grwpiau â nodweddion gwarchoddedig fel a ganlyn:

- Yr iaith Gymraeg a siaradwyr Cymraeg.
- Oedran (yn ymdrin â phob grŵp oedran, gan roi ystyriaeth arbennig i blant o dan 16 oed, pobl ifanc 16-24 oed, a phobl hŷn 65 oed a throsodd).
- Anabledd (a all gynnwys pobl â nam ar y synhwyrau, nam symudedd, anableddau dysgu ac anableddau lles meddyliol).
- Ailbennu rhywedd (gan gynnwys pobl sydd ar unrhyw gam yn y therapi ailbennu rhywedd).

⁹⁵ Dogfen Ymgynghorol: Asesiad Effaith Cydraddoldeb Cynllun Datblygu Gwledig i Gymru 2014-2020. Mai 2013. Lluniwyd gan MottMacdonald ac Old Bell 3 Cyf. ar ran Llywodraeth Cymru.

- Priodas a phartneriaeth sifil (gyda phwyslais ar wahaniaethu ar sail a yw rhywun yn briod neu mewn partneriaeth sifil – nid yw pobl sengl wedi'u cynnwys yn y nodwedd hon).
- Beichiogrwydd a mamolaeth (yn cynnwys menywod beichiog a mamau sy'n bwydo);
- Hil ac ethnigrwydd (a all gynnwys tarddiad ethnig neu genedlaethol, lliw neu genedligrwydd).
- Crefydd neu gred (a all gynnwys pob crefydd, ffydd neu grŵp cred, gan gynnwys diffyg cred).
- Rhyw / rhywedd (gan gynnwys dynion a merched).
- Tueddfryd rhywiol (gan gynnwys cyfeiriadedd rhywiol, a lesbiaid, dynion hoyw a phobl ddeurywiol (LGB)).

Wrth lunio'r strategaeth hon, rydym wedi cymryd sylw o'r argymhellion a amlinellir yn y ddogfen Asesiad Effaith ar Gydraddoldeb mewn perthynas â'r CDG.⁹⁶ O ganlyniad, bydd y GGLI yn:

- Ystyried a theilwra camau gweithredu a ariennir gan LEADER lle bo hynny'n briodol er mwyn cymryd ystyriaeth o anghenion mynediad grwpiau â nodweddion gwarchoddedig.
- Datblygu prosesau monitro trylwyr sy'n cynnwys dangosyddion cydraddoldeb penodol.
- Sicrhau y caiff effeithlonrwydd camau gweithredu'r Strategaeth a LEADER ei ystyried yn elfen allweddol o fanylebau'r gwerthusiadau Canol Tymor (ffurfiannol) a Diwedd y Rhaglen (crynodol).
- Annog aelodau'r GGLI a rhanddeiliaid eraill (yn enwedig y rheini sy'n elwa ar fuddsoddiad LEADER) i ddatblygu, gwella a chryfhau eu cymwysterau cydraddoldeb.
- Ymgysylltu â sefydliadau a grwpiau cydraddoldeb sy'n cynrychioli'r bobl sydd â nodweddion gwarchoddedig i sicrhau bod y grwpiau hynny yn manteisio i'r eithaf ar fuddion y Strategaeth a buddsoddiad LEADER.
- Yn dilyn "Dogfen Arweiniad gwasanaethau'r Comisiwn Ewropeaidd: Posibiliadau yn y rhaglenni Datblygu Gwledig i fynd i'r afael â'r argyfwng dyngarol a wynebwr gan ffoaduriaid sy'n dod i'r UE" Haf 2016 – bydd thema drawsbynciol Cyfle Cyfartal y GGLI yn ystyried Canllawiau'r Comisiwn ac yn integreiddio cymorth a chamau gweithredu i Grwpiau o Ffoaduriaid sy'n

⁹⁶ Ibid. Tudalen 52.

agored i niwed, lle bo hynny'n berthnasol.

Mewn perthynas â bodloni gofynion **Dogfen Cyngor Comisiynydd y Gymraeg, Grantiau, benthyciadau a nawdd**,⁹⁷ mae'r GGLI a Cadwyn Clwyd fel y corff gweinyddol yn ymrwmo i:

- Sicrhau bod holl aelodau'r GGLI a swyddogion perthnasol Cadwyn Clwyd yn gyfarwydd â nodyn cyngor y Comisiynydd.
- Sicrhau na fydd y Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg ym mhob gweithgaredd a bod y Gymraeg yn cael ei hybu a'i hwyluso yng nghydestun holl weithgareddau'r Strategaeth.
- Sicrhau bod pawb sy'n gwneud cais am arian neu gymorth LEADER yn sgil unrhyw un o'r camau gweithredu sydd wedi'u cynnwys yn y Strategaeth hon yn cael gwybodaeth glir am y Gymraeg gan gynnwys y gofynion o ran y Gymraeg a sut y caiff y gofynion hynny eu hystyried wrth asesu ceisiadau am arian LEADER.
- Sicrhau bod pob cais (gan gynnwys ffurflenni cais y prosiect a deunyddiau cysylltiedig) am arian LEADER yn gofyn i'r ymgeiswyr esbonio pa ddefnydd a wneir o'r Gymraeg yn y cam gweithredu neu'r ymyriad a nodir.
- Sicrhau bod llythyrau yn cadarnhau y dyrannwyd arian LEADER yn gosod amodau eglur mewn perthynas â'r Gymraeg fel rhan o'r cynnig.
- Sicrhau bod ymgeiswyr a rhanddeiliaid yn derbyn cyngor er mwyn eu helpu i ddeall y gofynion o ran defnyddio a hybu'r Gymraeg yn eu gweithgareddau a ariennir gan LEADER.
- Sicrhau y caiff effaith y Strategaeth a gweithgareddau a ariennir gan LEADER eu monitro a'u dadansoddi fel rhan o'r gwaith monitro parhaus a'u cynnwys yn llawn ym methodolegau'r gwerthusiadau ffurfiannol a chrynodol.
- Sicrhau yr ymgynghorir â swyddfa'r Comisiynydd os bydd angen mwy o ganllawiau neu gyngor.

Trechu Tlodi ac Allgáu Cymdeithasol

Mewn perthynas â threchu tlodi ac allgáu cymdeithasol, rydym wedi nodi mai dull gweithredu Llywodraeth Cymru, a amlinellir yn Rhaglen Datblygu Gwledig Cymru, yw 'cyflwyno mesurau wedi'u targedu, gan helpu'r bobl hynny sy'n byw mewn tlodi a'r rhai nad ydynt yn debygol iawn o allu newid eu hamgylchiadau.'⁹⁸ Yn y cydestun hwn, mae'r GGLI yn cydnabod na fydd yn gallu dileu tlodi ar ei ben ei hun (h.y. trwy fuddsoddi arian LEADER). Rhaid i hyn fod yn rhan o becyn ehangach o fesurau ac ymyriadau.

⁹⁷ Grantiau, benthyciadau a nawdd: Ystyried y Gymraeg. Comisiynydd y Gymraeg. 2 Ebrill 2012.

⁹⁸ Diwygio'r Polisi Amaethyddol Cyffredin: Rhaglen Datblygu Gwledig Cymru 2014-2020 Cynigion terfynol. Chwefror 2014. Llywodraeth Cymru. Tudalen 51.

Bydd y Strategaeth hon a buddsoddiad arian LEADER felly yn gwneud cyfraniad cadarnhaol trwy fynd i'r afael â rhai o'r rhesymau sylfaenol dros dlodi, amddifadedd ac allgáu mewn cymunedau gwledig (fel y'u nodir yng Nghynllun Datblygu Gwledig Cymru.⁹⁹) Bydd yn gwneud hyn drwy gymryd y camau a ganlyn:

- Buddsoddi mewn camau gweithredu sy'n helpu i fynd i'r afael â **thlodi tanwydd ymhlith pobl hŷn sy'n agored i niwed a phobl anabl** fel yr amlygir yn yr Asesiad Effaith Cydraddoldeb ar gyfer y CDG.¹⁰⁰ Bydd cyfleoedd penodol i gyfrannu canlyniadau cadarnhaol at hyn drwy Amcan Penodol 4 a chamau gweithredu SMART 7 y Strategaeth hon (gweler adran 3.1).
- Buddsoddi mewn camau gweithredu sy'n **creu cyfleoedd i bobl ifanc nad ydynt mewn cyflogaeth nac addysg** (NEET). Bydd cyfleoedd penodol i gyfrannu canlyniadau cadarnhaol at hyn drwy Amcan Penodol 2 a chamau gweithredu SMART 3 a 5 y Strategaeth hon (gweler adran 3.1).
- Buddsoddi mewn camau gweithredu sy'n **cynnal a gwella mynediad cyfartal at wasanaethau sylfaenol** er mwyn helpu i fynd i'r afael ag allgáu ariannol a chymdeithasol. Bydd cyfleoedd penodol i gyfrannu canlyniadau cadarnhaol at hyn drwy Amcan Penodol 3 a chamau gweithredu SMART 6 a 7 y Strategaeth hon (gweler adran 3.1).
- Buddsoddi mewn camau gweithredu sy'n mynd i'r afael ag **allgáu digidol**. Bydd cyfleoedd penodol i gyfrannu canlyniadau cadarnhaol at hyn drwy Amcan Penodol 5 a chamau gweithredu SMART 8 ac 9 y Strategaeth hon (gweler adran 3.1).

Datblygu Cynaliadwy

Bydd y GGLI a Cadwyn Clwyd fel y corff gweinyddol yn sicrhau y gweithredir mewn dull rhagweithiol i wneud y gorau o'r cyfleoedd yn nhermau cyfraniad y Strategaeth i ddatblygu cynaliadwy fel y nodir yn Rhaglen Datblygu Gwledig Cymru.¹⁰¹

Wrth lunio'r Strategaeth hon, rydym wedi ystyried yr Adroddiad Asesiad Amgylcheddol Strategol ar gyfer CDG 2014-2020¹⁰² ac wedi nodi'r casgliad y bydd 'potensial i warchod a gwella gwasanaethau ecosystemau a gwerthoedd bioamrywiaeth, a materion yn ymwneud â diwylliant, treftadaeth a'r hinsawdd'.¹⁰³

Yn y cyd-destun hwn, caiff aelodau'r GGLI a Cadwyn Clwyd eu briffio'n llawn ar ddatblygu cynaliadwy ar ddechrau'r Rhaglen a rhoddir ystyriaeth i sut y gall pob

⁹⁹ Ibid. Tudalen 51.

¹⁰⁰ Dogfen Ymgynghorol: Asesiad Effaith Cydraddoldeb y Cynllun Datblygu Gwledig i Gymru 2014-2020. Mai 2013. Tudalen 20 ac eto ar Dudalen 25.

¹⁰¹ Diwygio'r Polisi Amaethyddol Cyffredin: Rhaglen Datblygu Gwledig Cymru 2014-2020 Cynigion terfynol. Chwefror 2014. Llywodraeth Cymru. Tudalen 29 – Themâu Trawsbynciol, Datblygu Cynaliadwy.

¹⁰² Dogfen Ymgynghorol. Asesiad Amgylcheddol Strategol: Adroddiad Amgylcheddol, 2014-2020. Cynllun Datblygu Gwledig. Mawrth 2013. Prifysgol Bangor ac Old Bell 3 Cyf. ar ran Llywodraeth Cymru.

¹⁰³ Ibid. Tudalen 130.

gweithgaredd a ariennir gan LEADER wneud cyfraniad cadarnhaol i ddatblygu cynaliadwy. Bydd y broses hon hefyd yn cynnwys ystyriaeth ofalus gan Cadwyn Clwyd (wrth werthuso camau gweithredu/prosiectau yn dechnegol) ac yna aelodau'r GGLI er mwyn sicrhau na fydd unrhyw effaith negyddol anghymesur o ran datblygu cynaliadwy ac ystyriaethau amgylcheddol.

Bydd y Strategaeth hon a buddsoddiad arian LEADER yn gwneud cyfraniad cadarnhaol i ddatblygu cynaliadwy drwy gymryd y camau a ganlyn:

- Buddsoddi mewn camau gweithredu sy'n cefnogi **rheoli cadwraeth, defnydd cynaliadwy a mwynhad o'r tirwedd naturiol a gwelliannau i'r amgylchedd**. Bydd cyfleoedd penodol i gyfrannu canlyniadau cadarnhaol i hyn drwy Amcan Penodol 1 a chamau gweithredu SMART 1, 2 a 3 y Strategaeth hon (gweler adran 3.1).
- Buddsoddi mewn cysyniadau cyn-fasnachol a threialu busnesau newydd sy'n **gwella'r amgylchedd, yn hybu cynnyrch lleol ac yn hybu'r amgylchedd naturiol fel ased masnachol cadarnhaol**. Bydd cyfleoedd penodol i gyfrannu canlyniadau cadarnhaol at hyn drwy Amcan Penodol 2 a chamau gweithredu SMART 4 a 5 y Strategaeth hon (gweler adran 3.1).
- Buddsoddi mewn camau gweithredu sy'n **cefnogi cynlluniau trafndiaeth cynaliadwy a charbon isel, trosglwyddo asedau a chael gwirfoddolwyr i gymryd rhan mewn mentrau cymdeithasol er mwyn helpu i gyflenwi gwelliannau corfforol a naturiol**. Bydd cyfleoedd penodol i gyfrannu canlyniadau cadarnhaol at hyn drwy Amcan Penodol 3 a chamau gweithredu SMART 6 a 7 y Strategaeth hon (gweler adran 3.1).
- Buddsoddi mewn camau gweithredu sy'n **cefnogi, cynghori a threialu/profi technolegau ynni adnewyddwy a gaiff eu harwain gan y gymuned, lledaenu gwybodaeth am ynni adnewyddadwy ar lefel gymunedol a chynorthwyo i ailfuddsoddi refeniw a ddaw yn sgil ynni adnewyddadwy mewn ffordd gynaliadwy**. Bydd cyfleoedd penodol i gyfrannu canlyniadau cadarnhaol at hyn drwy Amcan Penodol 4 a chamau gweithredu SMART 8 a 9 y Strategaeth hon (gweler adran 3.1).
- Buddsoddi mewn camau gweithredu sy'n annog defnyddio a chaffael **caledwedd TGCh hynod effeithiol Energy Star ac sy'n defnyddio offer wedi eu hailgylchu a'u hailddefnyddio lle bo'n briodol**. Bydd cyfleoedd penodol i gyfrannu canlyniadau cadarnhaol at hyn drwy Amcan Penodol 5 a chamau gweithredu SMART 9 ac 10 y Strategaeth hon (gweler adran 3.1).

8.2 Cymorth i'r Ucheldir

(1,000 gair)

Bydd y GGLI yn targedu'r ardaloedd yn yr ucheldir a ddiffinnir fel Ardaloedd Dan Anfantais Fawr yn ardal wledig Wrecsam, sef rhan o Fryniau Clwyd, Esclusham a Mynyddoedd y Berwyn.

Mae'r adroddiad 'Datgloi Potensial yr Ucheldir' (Rhagfyr 2012) yn argymhell ymyrryd yn y meysydd a ganlyn mewn perthynas ag Ucheldir Cymru:

Canolbwyntiodd yr ymchwil a'r gwaith casglu tystiolaeth ar bum prif faes:

- Gwneud y mwyaf o gynhyrchiant yn yr Ucheldir
- Gwneud y mwyaf o ddefnydd tir yn yr Ucheldir
- Datblygu economaidd
- Mynediad at Wasanaethau
- Galluogi Ucheldir Llewyrchus

Bydd y Strategaeth Datblygu Lleol yn cyfrannu at yr ymyriadau a ganlyn:

Defnydd Tir

- Yn treialu camau gweithredu a fydd yn cyfrannu at wella'r rheolaeth o briddoedd mawn i hybu storio ac atafael carbon.
- Hybu'r defnydd o dechnegau rheoli tir er budd ansawdd dŵr a rheoleiddio dŵr.
- Galluogi cymunedau y sectorau i fanteisio fel un ar biomas a chynhyrchu tanwydd coed fel ffynhonnell ynni adnewyddadwy.
- Cefnogi camau gweithredu cydweithredol ar raddfa'r tirwedd ar gyfer natur, ynni adnewyddadwy a mynediad.
- Ymchwilio i botensial taliadau enillion ffermydd gwynt er mwyn bod o mwy o fudd i gymunedau'r ucheldir.

Datblygu Economaidd

- Treialu camau gweithredu sy'n cyfrannu at wella mynediad i'r rhyngwrwd a thechnoleg symudol.
- Cefnogi datblygu mentora busnes a datblygu clystyrau busnes a chefnogi cadwyni cyflenwi byr.
- Treialu twristiaeth, bwyd a chrefftau yn defnyddio "brand yr Ucheldir".

Mynediad at Wasanaethau

- Cefnogi cynlluniau trafndiaeth arloesol, cymunedol sy'n ymateb i'r galw a fyddai'n cysylltu â chanolfannau trafndiaeth gwledig, atebion allgymorth, symudol neu dechnolegol.

- Treialu a meithrin mentrau cymdeithasol fel mecanwaith posibl i gyflenwi gwasanaethau cymunedol.
- Treialu prosiectau cymunedol arloesol sy'n ceisio goresgyn y bylchau a nodwyd yn y gwasanaethau yn lleol.

ADRAN 9 – CYNALIADWYEDD TYMOR HIR

Disgrifiad	Eglurwch botensial y Grŵp Gweithredu Lleol i barhau â'r gwaith arfaethedig ar ôl i'r Rhaglen ddod i ben.
Yn gysylltiedig ag	Adran 5.0 Canllawiau'r Strategaeth Datblygu Lleol, Mehefin 2014

9.1 Cynllun Prif-ffrydio

Lledaenu

Mae'r tabl a ganlyn yn amlinellu ein cynllun prif-ffrydio a lledaenu. Mae'n amlinellu pwy rydym yn rhagweld fydd ein prif grwpiau rhanddeiliaid, pa brif negeseuon a themâu dysgu y maent yn debygol o fod â diddordeb ynddynt, a sut y byddwn yn mynd ati i lledaenu gwybodaeth iddynt.

Rhanddeiliad (Pwy)	Prif negeseuon a themâu dysgu i'w lledaenu (Beth)	Dulliau lledaenu (Sut)
Dinasyddion, grwpiau cymunedol a busnesau ardal wledig Wrecsam	Ymwybyddiaeth o weithredoedd LEADER a'r cyfleoedd sydd ar gael. Effeithlonrwydd dulliau gweithredu LEADER. Tystiolaeth o'r prif ganlyniadau i unigolion, cymunedau a busnesau.	Strategaeth gyfathrebu yn cynnwys cyhoeddiadau i'r wasg, diweddariadau rheolaidd ar y wefan, cylchlythyrau, digwyddiadau ac ati... Deunyddiau astudiaethau achos.
Aelodau GGLI Wrecsam	Perfformiad yn erbyn amcanion penodol a dangosyddion. Effeithlonrwydd dulliau gweithredu LEADER. Dulliau gweithredu penodol, arfer da neu ddulliau o weithio y gellid eu copïo neu'u prif-ffrydio. Tystiolaeth o'r prif ganlyniadau i unigolion, cymunedau a busnesau.	Diweddariadau rheolaidd yng nghyfarfodydd y GGLI. Deunyddiau astudiaethau achos. Adroddiadau gwerthuso.
Aelodau a swyddogion yr awdurdod lleol	Perfformiad yn erbyn amcanion penodol a dangosyddion. Effeithlonrwydd dulliau gweithredu LEADER.	Adroddiadau a chyflwyniadau i bwyllgorau allweddol. Cyfarfodydd/briffiadau

	<p>Dulliau gweithredu penodol, arfer da neu ddulliau o weithio y gellid eu copïo neu'u prif-ffrydio.</p> <p>Tystiolaeth o'r prif ganlyniadau i unigolion, cymunedau a busnesau.</p>	<p>dwyochrol rheolaidd gyda swyddogion.</p> <p>Adroddiadau gwerthuso.</p>
Asiantaethau allweddol sy'n bartneriaid (e.e. AVOW, AHNE, Safle Treftadaeth y Byd, Cadw)	<p>Effeithlonrwydd dulliau gweithredu LEADER.</p> <p>Dulliau gweithredu penodol, arfer da neu ddulliau o weithio y gellid eu copïo neu'u prif-ffrydio.</p> <p>Tystiolaeth o'r prif ganlyniadau i unigolion, cymunedau a busnesau.</p>	<p>Deunyddiau astudiaethau achos.</p> <p>Adroddiadau gwerthuso.</p> <p>Cylchlythyrau a briffiadau achlysurol.</p> <p>Ymweliadau â phrosiectau.</p>
Llywodraeth Cymru	<p>Cynnydd a pherfformiad yn erbyn amcanion penodol a dangosyddion perfformiad y Strategaeth.</p> <p>Effeithlonrwydd dulliau gweithredu a gweithredoedd LEADER.</p> <p>Dulliau gweithredu penodol, arfer da neu ddulliau o weithio y gellid eu copïo neu'u prif-ffrydio.</p> <p>Tystiolaeth o'r prif ganlyniadau i unigolion, cymunedau a busnesau.</p>	<p>Gwybodaeth fonitro, data ac adroddiadau rheolaidd.</p> <p>Adroddiadau gwerthuso.</p> <p>Deunyddiau astudiaethau achos.</p> <p>Cymryd rhan mewn cyfarfodydd, digwyddiadau a chynadledau.</p> <p>Ymweliadau â phrosiectau.</p>
Bwrdd Cyfarwyddwyr Cadwyn Clwyd	<p>Cynnydd a pherfformiad yn erbyn amcanion penodol a dangosyddion perfformiad y Strategaeth.</p> <p>Effeithlonrwydd dulliau gweithredu a gweithredoedd LEADER.</p> <p>Dulliau gweithredu penodol, arfer da neu ddulliau o weithio y gellid eu copïo neu'u prif-ffrydio.</p> <p>Tystiolaeth o'r prif ganlyniadau i unigolion, cymunedau a busnesau.</p>	<p>Gwybodaeth fonitro, data ac adroddiadau rheolaidd.</p> <p>Adroddiadau gwerthuso.</p> <p>Deunyddiau astudiaethau achos.</p> <p>Cymryd rhan mewn cyfarfodydd, digwyddiadau a</p>

		chynadleddau. Ymweliadau â phrosiectau.
Grwpiau Gweithredu Lleol eraill yng Nghymru a thu hwnt	Effeithlonrwydd dulliau gweithredu a gweithredoedd LEADER. Dulliau gweithredu penodol, arfer da neu ddulliau o weithio y gellid eu copïo neu'u prif-ffrydio. Tystiolaeth o'r prif ganlyniadau i unigolion, cymunedau a busnesau.	Cymryd rhan mewn cyfarfodydd, digwyddiadau a chynadleddau. Adroddiadau gwerthuso. Deunyddiau astudiaethau achos. Ymweld â phrosiectau.

Fel rhan o'i gyfrifoldeb parhaus i sicrhau bod y Strategaeth yn berthnasol, bydd y GGLIL yn adolygu a diweddarau'r cynllun lledaenu hwn yn rheolaidd.

Prif-ffrydio camau gweithredu llwyddiannus

Bydd y dull o brif-ffrydio camau gweithredu llwyddiannus yn seiliedig ar broses pum cam:

- **Cam 1: Treialu camau gweithredu** – treialu ac arbrofi gyda phrosesau a dulliau gweithredu newydd drwy'r amryw gamau gweithredu SMART a nodwyd yn y Strategaeth hon.

↓

- **Cam 2: Gwerthuso camau gweithredu** – profi dilysrwydd cysyniad ac yna cynnal profion trylwyr ar ddichonoldeb y camau gweithredu wrth iddynt ddatblygu.

↓

- **Cam 3: Lledaenu gwybodaeth** – cyhoeddi a rhannu canlyniadau, canfyddiadau a'r gwersi a ddysgwyd.

↓

- **Cam 4: Uwchraddio** – archwilio cyfleoedd i gyflwyno camau gweithredu profedig a llwyddiannus ar raddfa ehangach e.e. trwy gronfeydd y CDG ac ESI neu gyfleoedd cyd-fuddsoddi eraill.

↓

- **Cam 5: Gwreiddio camau gweithredu** – manteisio'n llawn, masnacheiddio neu wreiddio'r camau gweithredu i farchnadoedd neu ddefnydd prif ffrwd.

ADRAN 10 – DATGANIAD A LLOFNOD

Rwyf yn gweithredu gydag awdurdod y Grŵp Gweithredu Lleol ac yn tystio hyd eithaf fy ngwybodaeth a'm cred bod yr wybodaeth a roddir yng nghais y Strategaeth Datblygu Lleol hon a'r dogfennau ategol yn wir ac yn gywir a bod y cais am gymorth ariannol am y lleiafswm sy'n ofynnol er mwyn i'r prosiect fynd rhagddo.

Rwyf yn ymgymryd i roi gwybod i Lywodraeth Cymru ymlaen llaw ynghylch gwneud unrhyw newidiadau i natur y prosiect hwn.

Rwyf hefyd yn cadarnhau nad wyf yn ymwybodol o unrhyw reswm pam na all y prosiect fynd rhagddo a bod modd cyflawni'r ymrwymadau a'r gweithgareddau o fewn yr amseroedd a nodir.

Cynrychiolydd y Grŵp Gweithredu Lleol (GGL)

Llofnodwyd:	
Enw:	
Cadeirydd/Dirprwy Gadeirydd y GGLI:	
Dyddiad:	

Cynrychiolydd y Corff Gweinyddol

Llofnodwyd:	
Enw:	Lowri Owain
Swydd yn y Corff Gweinyddol:	Prif Weithredwr, Cadwyn Clwyd
Dyddiad:	

Rhaid i gopi caled o'r Strategaeth Datblygu Lleol gyrraedd y cyfeiriad isod erbyn 30 Medi 2014 fan bellaf

Uned Rheoli'r Cynllun, Llywodraeth Cymru, Rhodfa Padarn, Llanbadarn Fawr, Aberystwyth, Ceredigion. SY23 3UR

A fyddech cystal â chyflwyno copi electronig i:
LEADER2014-2020@wales.gsi.gov.uk